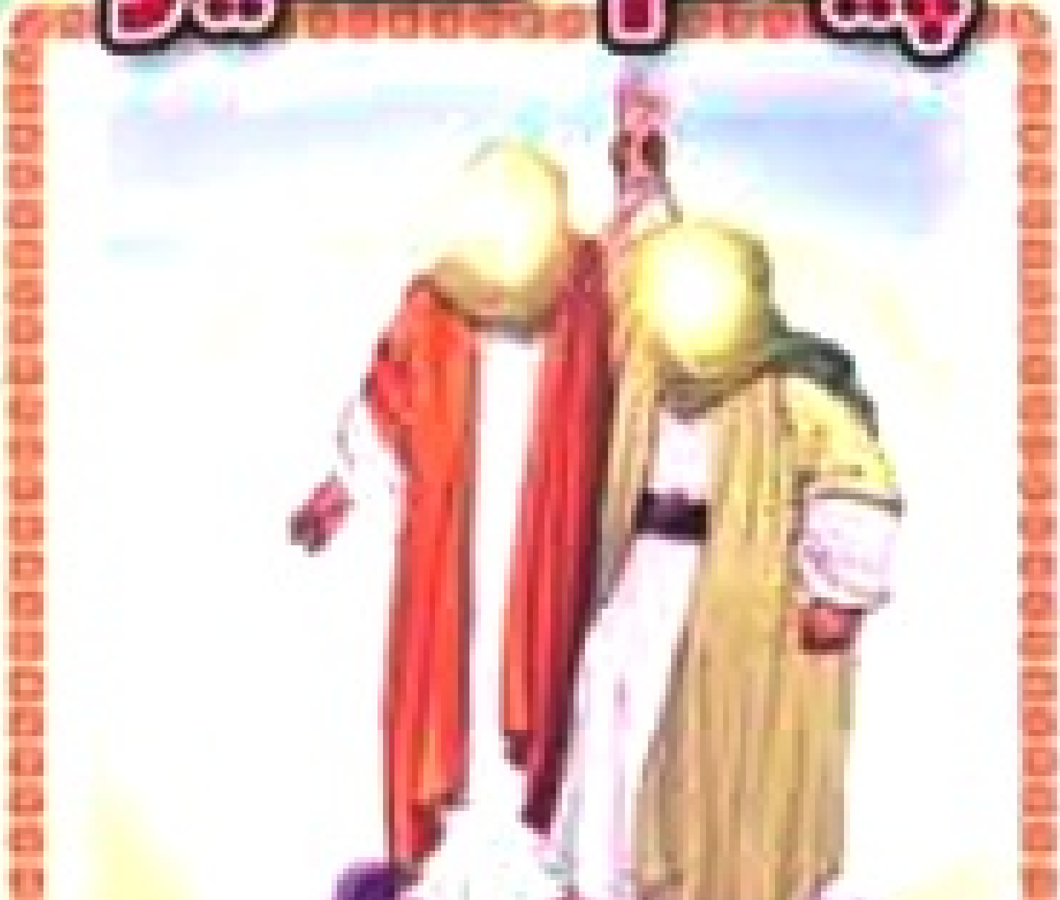
پیام غدیر

آیت الله العظمی صافی

بسم الله الرحمن الرحیم

پیام غدیر

نویسنده:

آیت الله شیخ لطف اللّه صافی گلپایگانی

ناشر چاپی:

دفتر آیت الله لطف الله صافی گلپایگانی

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

پیام غدیر

مشخصات کتاب

نام کتاب: پیام غدیر

نویسنده: صافی، لطف الله

تاریخ وفات مؤلف: معاصر

موضوع: غدیر خم

زبان: فارسی

تعداد جلد: ۱

ناشر: مرکز تنظیم و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی صافی

مکان چاپ: قم

سال چاپ: ۱۴۳۳ ه. ق

نوبت چاپ: اول

سخن ناشر

غدیر، عید ولایت و عید نصب وصی الرسول به امر مبارک ذات اقدس حق تعالی است، روز بزرگی که حتّی بیگانگان نتوانسته‌اند نور جهان‌تاب آن را پنهان سازند.

دانشمندان، نویسندگان و سرایندگان غدیری اگر چه زمین مسکنت بوسیده و خود را عاجز از وصف ذرّه‌ای از عظمت غدیر بی‌انتها شمرده‌اند امّا بیانات، نوشتارها و سروده‌هایی را در خدمت به آستان ملکْ‌پاسبان ولایت عرضه نموده‌اند که می‌تواند در معرفت‌آموزی و بینش‌بخشی دلشیفتگان ولایت و شیعیان امیرالمؤمنین علیه‌السّلام نقش بسزایی ایفا نماید.

یکی از دانشمندان و نویسندگان برجسته این حوزه ولائی، مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی صافی گلپایگانی مدظله‌الوارف است که به عنوان مؤسس و بنیانگذار دهه ولایت موسوم به «دهه غدیر» شناخته شده‌اند.

"پیام غدیر "دفتری ارزشمند از مقالات، پیام‌ها و دیدارهای معظّم له پیرامون روز بزرگ و تاریخی غدیر است که توسط دفتر تنظیم و نشر آثار این مرجع عالیقدر، گردآوری شده و پس از چینش و نمایه‌نگاری، به عاشقان ولایت تقدیم می‌گردد؛ امید است این اثر ناچیز مورد قبول امیرالمؤمنین حضرت علی بن ابی طالب علیه‌السّلام قرار بگیرد. والله هو الموفّق

پیام غدیر، ص: ۱۵

بخش اول: مقالات

اشاره

پیام غدیر، ص: ۱۷

سیری در غدیر[۱]

اشاره

قال الله تعالی:
(یا أَیُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما أُنْزِلَ إِلَیْکَ مِنْ رَبِّکَ وَ إِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَما بَلَّغْتَ رِسالَتَهُ وَ اللّهُ یَعْصِمُکَ مِنَ النّاسِ)[۲]
(اَلْیَوْمَ أَکْمَلْتُ لَکُمْ دینَکُمْ وَ أَتْمَمْتُ عَلَیْکُمْ نِعْمَتی وَ رَضیتُ لَکُمُ الْإِسْلامَ دیناً)[۳]

پیام غدیر، ص: ۱۸

ارتباط و وابستگی روز بعثت و عید غدیر

روز تاریخی و بزرگ عید سعید غدیر مانند روز عظیم بعثت با اهمیت و بی‌نظیر است. این دو روز با یکدیگر، پیوند و بستگی کامل دارند.

بعثت، اصل، اساس و پایه انقلاب الهی، جهانی و جاودانی اسلام، و روز غدیر مکمّل و تداوم‌بخش آن است. غدیر در وجود، فرع بعثت است و روز بعثت در بقا، پیش‌آهنگ غدیر است.

بعثت، سرآغاز ابلاغ وحی و عرضه نظامات فراگیر و همه جانبه اسلام، تا تشکیل حکومت اسلامی و حاکمیت الله به رهبری شخص رسول اعظم صلّی‌الله علیه و آله و سلّم است، و روز غدیر کامل‌کننده‌ی دین و اعلام استمرار نظام عصر نبوّت به رهبری امیرالمؤمنین و فرزندان آن حضرت، ائمه معصوم است.

این دو همایون‌روز، با یکدیگر هم‌سویی معنوی و بستگی ناگسستنی دارند. حصار خلل‌ناپذیر اسلام را که توحید همچون پی بناست، امامت چار دیوار و بعثت سقف است. پس هیچ‌یک از این دو روز را از دیگری بی‌نیازی نیست که هر دو خط اسلام را در تأسیس و بقا ترسیم نموده‌اند، نه اسلام منهای حکومت و نظام غدیر است و نه نظام غدیر، غیر از اسلام است.

غدیر، استمرار نظام رسولان الهی

نظامی که در غدیر به آن‌صورت عام و جلوه رسمی به همگان اعلام شد نظامی است که همواره استمرار داشته و هرگز منقطع نخواهد شد و زمین هیچ‌گاه از شخصی که صاحب، مدیر و رهبر آن نظام باشد خالی نخواهد ماند.
پیام غدیر، ص: ۱۹
چنان‌که امیرالمؤمنین علی علیه‌السّلام در خبری که خاص و عام آن را روایت نموده‌اند می‌فرماید:
«اللَّهُمَ بَلَی لَا تَخْلُو الْأَرْضُ مِنْ قَائِمٍ لِلهِ بِحُجَّةٍ إِمَّا ظَاهِراً مَشْهُوراً وَ إِمَّا خَائِفاً مَغْمُوراً»[۴]

تبعیّت از نظام امامت، وظیفه‌ای همگانی

مسلمانان راستین و متعهّد همواره تابعیت این نظام را که نظام امامت و ولایت است داشته‌اند و دارند و اگر به ظاهر تابعیت یکی از نظامات دیگر را داشته باشند و یا در کشورهای بیگانه ناچار از مراعات نظامات آنها باشند در همان حال و همان‌جا نیز باید تابع نظام امامت باشند و در حال مراعات از نظام‌های غیرمسلمان، باید در محدوده تابعیت از نظام امامت عمل نمایند و از آن خارج

نشوند.

لزوم تجلیل از عید غدیر

بدیهی است روز ابلاغ و اعلان تشکیل این نظام که در آن واقعیت و هویت حاکمیت الله ظهور می‌یابد از ایام الله بزرگ است که باید سالروز آن را گرامی داشت و پیام و درسی را که برای همه جهانیان به ویژه مسلمانان دارد همواره بازگو کرد. روزی که دین در آن به کمال رسیده و نعمت خداوند متعال بر این امت تمام یافته است، بسیار با عظمت است.

یاد آن روز که نظام سیاسی دین، اعلام و رهبری فکری، علمی،

پیام غدیر، ص: ۲۰

معنوی، سیاسی و امام، حجّة الله، ولیّ الله و خلیفهٔ الله معرّفی شده است، باید همیشه در دل‌ها زنده بماند و تعهد جامعه به بزرگداشت و پیروی از آن آشکار باشد.

باید در هر فرصت مناسب و به خصوص در ماه ذی الحجهٔ پیرامون ابعاد این نظام، شرایط و شخصیت رهبران آن و ویژگی‌های حکومت در اسلام، سخنرانی‌ها، کنفرانس‌ها، سمینارها و تألیف کتاب و تحقیق و بررسی ادامه یابد.

پرسش‌هایی پیرامون نظام سیاسی اسلام

اشاره

برنامه‌ای که پیغمبر اعظم اسلام صلّی‌الله علیه و آله و سلم در غدیر خم به امر مؤکّد خداوند متعال اجرا کرد به همه پرسش‌های پیرامون چگونگی نظام سیاسی اسلام پاسخ می‌دهد و اسلام را از نقصی بسیار بزرگ (نداشتن نظام حکومت) مبرّا می‌سازد.

برخی از پرسش‌ها پیرامون برنامه حکومت در اسلام به شرح زیر است:

پرسش اول

با تأثیر تمامی که شکل نظام سیاسی در صلاح یا فساد حال جامعه دارد و در تمام شئون زندگی انسان حتّی در جزئی‌ترین امور از راهنمایی‌های لازم خودداری نکرده است، در این موضوع حیاتی و سرنوشت‌ساز که حسن جریان همه امور مهمّ اجتماعی، اقتصادی و سیاسی بلکه عبادی و اخلاقی به آن ارتباط دارد چگونه انسان‌ها را هدایت کرده و چه نظامی را برگزیده است؟ بدیهی است آنچه به عقل

پیام غدیر، ص: ۲۱

خود درک می‌کنیم این است که باید به این مسأله بیشتر از بسیاری مسائل توجه شده باشد.

آنچه از تاریخ استفاده می‌شود این است که شخص پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله و سلّم این موضوع بسیار مهم را می‌دانسته که فقط با انتخاب الهی، تکلیف پیامبر، مشخّص می‌شود. به عنوان نمونه یکی از سران کفّار در آغاز بعثت، مسلمان‌شدن خود و قبیله‌اش را مشروط به شرایطی کرده بود که از آن جمله یکی این بود که پس از پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله و سلم جانشین و خلیفه آن حضرت باشد که حضرت این شرط را با ذکر این دلیل که تعیین جانشین پیامبر با خدا است قبول نفرمود.

پرسش دوم

برحسب آیه کریمه (الْیَوْمَ أَکْمَلْتُ ...) تـا پیش از روز نزول این آیه و حصـول سـبب نزول آن، دین کامـل نبوده و نعمت خـدا تمـام نشـده بود. سؤال این است که امری که دین (یعنی مجموعه تعـالیم و دسـتورات دینی از اعتقـادی و عملی) به آن کامـل شـده اسـت حتماً نه یک حکم جزئی و کوچک بلکه امر بسیار مهمّی بوده که اعلام آن سـبب نزول این آیه شـریفه شده است، و غیر از رهبری امت و ولایت که در روز غـدیر ابلاغ شـد چه امر مهمّ دیگری باقی مانـده بود که رسـماً اعلام نشـده باشد تا ابلاغ آن بتواند موجب اکمال دین و اتمام نعمت گردد؟

پیام غدیر، ص: ۲۲

پرسش سوم

بنا به روایت جمعی از مفسران و علمای اسباب النزول، آیه کریمه (یا أَیُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما أُنْزِلَ إِلَیْکَ ...) در حجّهٔ الوداع در سال دهم هجرت نازل شده است و به اتفاق سوره مائده از سور مدنیه است. سؤال این است با این‌که احکام اسـلام از عبادات، مثل نماز، روزه و حج، و از مالیات، مثل زکات و خمس، و احکام معاملات و جزائیات در حدود و تعزیر، و کفارات و دیات همه بیان شده بود و از همه مهم‌تر پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله و سلم مبارزه با شـرک، بت‌پرستی و سـرکوب‌کردن آن را به پایان رسانـده بود در حجّهٔ الوداع به تبلیغ چه امر مهمّی مـأموریت یـافت که خـدا فرمود: (وَ إِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَما بَلَّغْتَ رِسالَتَهُ) و چه موضوعی بوده است که خـدا به پیغمبر شـجاع و قوی القلب و با اراده خود فرمود: (وَ اللَّهُ یَعْصِمُکَ مِنَ النَّاسِ) و این کلام خطاب به شخصـیّتی بود که در شـهر مکّه مکرّمه که در آن عصـر مرکز سـران بی‌بـاک و فتـاک مشـرکان و بت‌پرسـتان بود بی‌ترس و بیم و بی‌نگرانی دین توحیـد را اعلاـم و شرک و بت‌پرستی را باطل شمرده بود؟

پرسش چهارم

در غـدیر خم، آن مؤتمر و اجتمـاع بزرگ که ده‌هـا هزار نفر در آن شـرکت داشـتند تشـکیل شـد و در آن گرمای طاقت‌فرسا پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله و سلّم دستور داد پیش‌رفتگان حاج را بازگردانند و منتظر ماند تا

پیام غدیر، ص: ۲۳

عقب‌مانـدگان جمعیت برسـند و سـپس پیـام خود را اعلام فرمود، چنان اعلامی در مورد علی علیه‌السّـلام برای چه امری غیر از ابلاغ رهبری و ولایت آن حضرت می‌توانست انجام گیرد؟

پرسش پنجم

تواریخ گویای این واقعیت‌اند که روش امویان و عبّاسـیان، در تجاهر به فساد، فحشا، ارتکاب مناهی و انواع فسق فجور تا آنجا رسید که در عهد جاهلیت هم زشتی رفتار هیچ‌یک از امپراطوران، قیصرهای جابر روم و شاهنشاهان خود کامه ایران به آن پایه نرسیده بود و خود، احیـاگر همـان رسوم و عـاداتی شدنـد که اسـلام به شـدّت بـا آنها به مبـارزه برخاسته بود. شـمّه‌ای از آن مفاسـد در تاریخ بنی‌عباس و بنی‌امیه و دربار آنها ثبت است.

اگر رهـبری امت بعـد از پیغمبر صـلی‌الله علیه و آله و سـلّم در اختیـار افرادی قرار می‌گرفت که اهلیت ادامه‌دادن به خـط و سـیره آن

حضرت را داشتند اوضاع فاسدی که اسلام بر آنها خط بطلان کشید و خلاف آن را در عمل ارائه داد تجدید نمی‌شد و مدینه مردمی و متواضعی که از پیغمبر صلی‌الله علیه و آله و سلم به جای مانـد به دمشق، معاویه، یزید، ولید، سایر بنی امیه، بغداد، منصور مستکبر، هارون جابر و دگر ملوک بنی عباس و قسطنطنیه یا سلاطین عثمانی، غرناطه، قرطبه اسپانیا و پایتخت‌های دیگر تبدیل نمی‌شد.

امّا شد و چهارده قرن همه‌جا عرصه گنه‌کاری‌ها، بی‌پروایی‌ها، حرام‌خواری‌ها، اسراف‌ها، عیاشی‌ها و انواع فساد در برابر چشم مردم

پیام غدیر، ص: ۲۴

گرسنه و محرومی شد که حق مسلّم آنان و وجوه بیت‌المال مسلمانان صرف ارضای شهوات غاصبان خلافت و گماشتگان آنان شد.

گرچه جیره‌خواران آن رژیم‌ها حاکمان فاسد خود را شرعی و واجب الإطاعـۀ قلمداد می‌کردند و به اسلام نسبت می‌دادند و لقب خلیفه و امیرالمؤمنینی را به آنان اختصاص داده بودند؛ اما روشن است که نسبت‌دادن آن نظام‌ها و آن افراد به اسلام و ولایت بر مسلمین تهمتی آشکار به اسلام است که قرآن و سنّت و سیره پیامبرش همه با این روش‌ها تعارض دارد و برانداختن آنها یکی از اهداف مسلّم اسلام است. قرآن به شدت تجمل‌گرایی و کبر بر دیگران را نکوهش کرده است.

پس نه آن حاکمان که عملًا بر مسلمین مسلط شدند می‌توانسته‌اند مورد تأیید اسلام باشند و نه معیارهای انتصاب آنان، و اکنون این سئوال مطرح می‌شود که اسلام برای مشروعیت نظام چه معیارهای را معتبر می‌شمارد و چه افرادی را با چه اوصاف و علاماتی برای رهبری معین کرده است؟

پاسخ به پرسش‌ها

اشاره

پاسخ به این پرسش‌ها و هر پرسش دیگری از این قبیل، گرچه از احادیث بسیار، مثل احادیث خلفای اثنی عشر، احادیث سفینه، امان، احادیث ثقلین و احادیث کثیره فضایل علی علیه‌السّلام و اهل بیت علیهم‌السلام دریافت می‌شود از حدیث متواتر غدیر- که به حدیث ولایت معروف است و اعلان رسمی و عمومی مربوط به نظام رهبری امت است- هرچه بیشتر آشکار می‌گردد خصوصاً اگر در مقام نظر به این حدیث

پیام غدیر، ص: ۲۵

متواتر، مفاد و تفسیر آیه (الْیوْمَ أَكْمَلْتُ ...) و آیه (یا أَیهَا الرَّسُولُ ...) را نیز بررسی کنیم.

اینک در این مختصر زیر چند عنوان به‌طور بسیار فشرده موضوع را دنبال می‌کنیم:

هدف عالی بعثت و رسالت

حضرت خاتم الانبیاء صلی‌الله علیه و آله و سلم در طول بیست و سه سال نسبت به هدایت گمراهان، دعوت به توحید، نفی شرک، بت‌پرستی، تربیت جامعه، تبلیغ احکام، تشویق مردم به عدل، احسان، برادری، فضایل و رعایت حقوق یکدیگر و حکومت‌دادن حق و قانون خدا رنج و زحمت بسیار کشید.

آن حضرت به فرمان خدا و بنا به رسالتی که بر عهده داشت، در ترویج همه فضایل و براندازی همه رذایلی که در آن زمان نیز مانند عصر ما به صورت‌های گوناگون، هم در بین مردم وحشی و هم در میان مردم به اصطلاح متمدّن رایج بود پایان دهد.[۵]

و جهانی در خور شأن همه انسان‌ها و بر اساس علم، فضیلت، عدالت، احترام به حقوق همه افراد و آزادی واقعی پایه‌ریزی نماید.

جهانی که همه افراد آن مانند اعضای تن واحد در آسایش، گشایش و در سختی و بلا همراه یکدیگر باشند و ایمان به خدا، تقوا، تعاون و

پیام غدیر، ص: ۲۶

دیگر فضایل انسانی و در آن عالی‌ترین ارزش‌ها باشد. اسلام، بشر را به سوی جهانی هدایت می‌کند که در آن زمینه‌ای برای حکومت جابران و عزیزان بلاجهت فراهم نباشد و حکومت خودبه خود و به عنوان هدف و رتبه و برای برتری بر دیگران مقصود نباشد و کسی نتواند خود یا افکار شخصی خود را بر مردم تحمیل کند و بندگان خدا را بفریبد و آنها را نردبان دستیابی به مقاصد نفسانی خود قرار دهد.

بزرگترین بلا و مصیبتی که در زمان ظهور اسلام جان و شرف بشر را تهدید می‌کرد روش حکومت‌ها بود و ریشه آن مفاسد در منجلاب شرک، بت‌پرستی و پرستش زمامداران که حاصل ناآگاهی مردم از معنای توحید خالص بود قرار داشت.

این دستور آزادی‌بخش قرآن کریم است که:

(تَعالَوْا إِلی کَلِمَةٍ سَواءٍ بَیْنَنا وَ بَیْنَکُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللّهَ وَ لا نُشْرِکَ بِهِ شَیْئاً وَ لا یَتَّخِذَ بَعْضُنا بَعْضاً أَرْباباً مِنْ دُونِ اللّهِ)[۶]

و این شعار مسلمانان بود:

«إنّ اللَه ابْتَعَثَنا لِنُخْرِجَ عِبادَهُ مِن ذُلِّ طاعَةِ العِبادِ إلی عِزِّ طَاعَتِهِ وَ مِن ظُلُماتِ الشِّرکِ وَ عِبادَةِ الأَصْنامِ وَ الأَوْثانِ إلی نُورِ الإِسْلامِ»

پیام غدیر، ص: ۲۷

پیش‌بینی و تدارک حکومت خدایی

هر پیامبری که از طرف خدا مبعوث شده برای این بوده است که فشارها و بارهای سنگین زندگی، زنجیرهای عادات ناپسند و روش‌های ناهنجار اجتماعی را از دوش مردم بردارد و خدا خاتم النّبیین را فرستاد تا (رَحْمَةً لِلْعَالَمینَ [۷] یعنی رحمت برای جهانیان باشد و تبلیغ آخرین برنامه جامع آسمانی را به عهده او گذاشت.

پس باید دینش در مورد حکومت نیز جواب‌گوی حوایج بشر و ظهور توحید یعنی حاکمیت و سلطنت خدا باشد. پیغمبری که علمدار آزادی و نجات بشر است، خود و همه را بنده خدا می‌داند و همه امتیازهای مادّی را باطل کرده و ندای «

الله أکبر

» و (إِنَّ أَکْرَمَکُمْ عِنْدَ اللّهِ أَتْقاکُمْ [۸] او، دل‌ها را به او و به آیین او جذب کرده و با گفتار، عمل، روش متواضعانه و اخلاق ممتاز خود مردم را به مفهوم صحیح حریّت و مساوات آشنا کرده و عقیده توحید را منبع تمام فضایل و مقاصد کمال‌بخش معرّفی فرموده و آیین جامع و کامل او، راه رفع کوچکترین اسباب نزاع و تفرقه را پیش‌بینی کرده و در بسیاری از تعالیمش رفع اختلاف و دشمنی ملاحظه شده است و از بیان مستحبات، مکروهات، اخلاقیات، نظام معاملات و آداب خوردن، پوشیدن، نوشیدن، خوابیدن، معاشرت با مردم و سلوک با خویشاوند و بیگانه حتی مقررات عبور و مرور وسایط نقلیه و آداب استحمام خودداری نفرموده و آنچه را که مربوط به سیاست مدن و

پیام غدیر، ص: ۲۸

تدبیر منزل و زندگی عائلی است بیان داشته است، محال است در موضوع بزرگی که اجرای کامل تمام احکام، تعمیم عدالت و

امنیت، رفاه عمومی، رشد و ترقی علمی و فکری جامعه و اعتلای کلمه توحید به آن بستگی دارد سکوت ورزد و درباره آن مسامحه نماید،

حاشا و کلّا و تعالی الله و رسوله عمّا یقوله الظّالمون علوّاً کبیراً

جایی که رحمانیت، رحیمیت، هدایت، فیض لطف و انعام و اسماء الحسنای دیگر الهی اقتضا کند که بندگان را در انواع برنامه‌های معاش و معاد هدایت فرماید به طریق اولی این اسمای حسنی اقتضا می‌کند که در چنین امر مهمی آنها را هدایت فرماید.

مشکل حکومت

در گذشته و حال یکی از مهمترین اموری که همواره افکار بشر را از حاکم و محکوم به خود مشغول ساخته است، مسأله رهبری و زمامداری جامعه و چگونگی حکومت، سیستم اداره امور، تشکیلات انتظامی و قضائی و بخش‌های دیگر است که هنوز هم افکار نسبت به آن هماهنگ نشده و هنوز هم یکی از علل بزرگ و بلکه بزرگترین علت اختلافات و جنگ‌ها است.

در هنگام ظهور خورشید جهان‌تاب اسلام هم دنیا با همین مشکل روبرو بوده و با این‌که همه در لزوم وجود نظام و رهبری جامعه تقریباً اتفاق‌نظر داشته‌اند در نوع این نظام و روش اداره و گزینش رهبر اختلاف‌نظر بوده و هست.

پیام غدیر، ص: ۲۹

پس اسلام که آن را آیینی جهانی می‌دانیم و معتقدیم که برای اداره دنیا و آخرت آمده چگونه ممکن است به این مشکل بی‌اعتنا مانده و تعیین تکلیف این چنین برنامه خدایی را بر عهده انسان‌هایی جدال‌گر واگذارده باشد؟

اگر مسأله حکومت بر اساس صحیح پی‌ریزی نشود، سایر احکام و برنامه‌های علمی، تربیتی، سیاسی و مدنی دین به طور کامل اجرا نمی‌شود و در حدودی هم که اجرا شود دارای فواید همه جانبه نخواهد بود. از این جهت است که برحسب احادیث، معرفت امام وقت واجب و ولایت از اهمّ ارکان و اساس اسلام است.

پس به این نتیجه می‌رسیم که اسلام، سبک و سیستم حکومت و کیفیت سازمان آن را کوچک نشمرده و از چنین نقص بزرگی منزّه و مبرا است و البته اصلاح امر حکومت، مثل اصلاح سایر امور جزء برنامه‌های اساسی اسلام قرار دارد و اسلام شرایط زمامداری، روابط ملت و حکومت و حدود اختیارات زمامداران را معین کرده است.

نظامی که معیّن شد

پیغمبر اکرم صلی‌الله علیه و آله و سلم برای استمرار و ادامه حکومتی که به فرمان خدا به رهبری شخص آن حضرت به وجود آمده بود نظام امامت، یعنی نظام اصلح و رهبری امام معصوم و اعلم امت را نظام اسلام اعلام فرمود.

در اینجا اگر بخواهیم پیرامون نظام امامت و استحکام و استواری آن (به عنوان یگانه‌نظام مورد اعتماد و اطمینان همه جانبه) و نواقص و

پیام غدیر، ص: ۳۰

معایب نظامات دیگر که از سوی بشر در گذشته و حال عرضه شده و می‌شود سخن بگوییم، این گفتار طولانی می‌شود لذا خوانندگان عزیز را به کتاب‌هایی که پیرامون این موضوع نوشته شده ارجاع می‌دهیم.

بر اساس عقاید توحیدی که حاکمیت مختص الله است و هیچ‌کس بر دیگری و حتی بر خودش بدون اعطای ولایت از سوی خدا ولایت ندارد و قبول این‌گونه ولایت‌ها بر امور اگرچه به صورت به اصطلاح دموکراتیک، یعنی حکومت مردم بر مردم باشد با

عقیده به توحید و حاکمیت الله نه توجیه‌شدنی است و نه قابل قبول.

بنابراین برحسب این عقیـده توحیدی، تعیین نظام و ایجاب اطاعت از آن باید از جانب خدا باشد و اسـتبداد به امر و دخالت در تعیین نظام و حاکم هرچند شرک صریح نباشد در حقیقت مشارکت و دخالت در امری است که خاصّ خداوند متعال می‌باشد.

و با این توضـیح، بـدیهی است نظامی که از جانب خـدا منصوب می‌شود نظامی است که خلافت از خـدا دارد و رهبر آن خلیفـهٔ الله است و هیچ‌کس غیر از معصوم صـلاحیت این رهبری، خلافت و امامت را ندارد. لذا، هم از لحاظ این‌که اصل تعیین نظام و حاکم- چنان‌که عرض شد- حق الهی است، و هم از جهت اینکه صاحب مقام عصـمت، و این قوه ملکوتیه را غیر از خدا کسـی نمی‌شناسد، این نظام معصوم و حکومت معصومه، و رهبر معصوم او را فقط خدا معرفی و منصوب می‌فرماید.

بر این اساس پیغمبر اکرم صـلی‌الله علیه و آله و سلم شخصیت‌هایی را که از هر جهت، صلاحیت این رهبری را دارند معرفی فرمود و در روایات متواتر اثنی‌عشر که از طریق عامه و از جمعی از اصحاب روایت شده و

پیام غدیر، ص: ۳۱

تنها از یک نفر از آنها به نام جابر بن سـمره در مسـند احمـد بن حنبل ۹] که معروف‌ترین مسانید است از سـی و چهار طریق روایت شده است صریحاً عدد آنها دوازده نفر معین شده است.

بی‌شک عدد دوازده در این بحث روشنگر مطالب مهمی است که در نوشتار حاضر پرداختن به آنها کلام را بسیار طولانی می‌سازد.

در احـادیث ثقلین نیز به عصـمت عترت و جـدا نبودن آنان از قرآن و مصونیت ایشان از خطا تصـریح شـده است و از جمله در سـفر حجّهٔ الوداع در عرفـات بر وجوب تمسّـک به قرآن و عترت تأکیـد فرمود و در موارد دیگر و نصوص بسیار، نظـام امامت منصوص شده است.

مع ذلک چون موضوع ابلاغ ولایت بسـیار مهم بود پیغمبر صلی‌الله علیه و آله مأمور شد که در بزرگترین اجتماعی که دهها هزار نفر در آن حضور داشتند به‌طور رسمی و صریح آن را ابلاغ نماید.[۱۰]

پیام غدیر، ص: ۳۲

برحسب این مأموریت بسیار مؤکّد و علی‌رغم تحریکات سیاسی و موانعی که برای جلوگیری از این ابلاغ در میان بود که تا سر حدّ سوء قصد به جان پیغمبر صـلی‌الله علیه و آله و سـلم رسـید، آن حضـرت در غدیر خم- که آخرین و بهترین فرصت برای ابلاغ چنین امری بود- با آن مراسم شـکوهمند، علی علیه‌السّـلام را به خلافت و جانشـینی خود، نصب و اسـتمرار رهبری‌های خود را بر جامعه تا روز قیامت اعلام فرمود و با اجرای این دستور الهی، اسلام را کامل و تمام گردانید.

سیاست و دیانت در اسلام

از برنامه نصب علی علیه‌السّـلام به زمامداری و امامت امت این موضوع هم دانسـته شد که در اسـلام، سیاست و زمامداری از رهبری روحانی و معنوی جدا نیست و جانشینان پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله و سلم باید مَثَل اعلا

پیام غدیر، ص: ۳۳

و نمونه‌ی کامـل اخلاـق و فضایـل و علوم آن حضـرت باشـند و بتواننـد مردم را به جمیع حقایق دین و دقایق احکام شـرع و شـرح و تفسیر قرآن مجید هدایت کنند.

و به عبـارت دیگر، جانشـینی پیغمبر، یعنی ادامه علم، کمـال، اخلاـق، هـدایت و زمامـداری آن حضـرت و عهـده‌داری امور امّت در جمیع آنچه راجع به مصالـح دین و دنیـا است، و این همـان معنایی است که بعـد از پیغمبر تا حال منقطع نشـده و باقی است و منقطع

نخواهد شد.

اسناد حدیث غدیر

راجع به عید سعید غدیر و اهمیت این روز تاریخی و احادیث متواتره‌ای که در کتاب‌های شیعه و سنّی تخریج شده و از نظر متن و سند مورد بحث، دقّت و تحقیق قرار گرفته است و حافظان و علمای عالی‌مقام علم حدیث و کلام پیرامون آن کتاب‌های علمی و پر ارزشی نوشته‌اند[۱۱] و علاوه هر کدام از علمای حدیث، کلام، تاریخ، تفسیر، رجال و جغرافیا به مناسبت فن خود این حدیث را روایت کرده‌اند.

در عصر ما نیز کتاب ارزنده «الغدیر» یکی از جامع‌ترین کتاب‌هایی است که مصادر حدیث و روایت‌کنندگان آن از صحابه و تابعین با بررسی

پیام غدیر، ص: ۳۴

جوانب آن و ملاحظات بسیار پرمحتوا و تحقیقات علمی، تاریخی و کلامی در دسترس همگان قرار گرفته است.

با داشتن کتابی همچون الغدیر و همچنین کتاب بسیار نفیس «عبقات الانوار» و کتاب‌های دیگر که هم اسناد حدیث را جمع‌آوری و هم متن آن را با دقت بررسی کرده و دلالت آن را بر ولایت و خلافت بلافصل علی علیه‌السّلام آشکار نموده‌اند از بحث در صحت اسناد و تواتر حدیث، و دلالت الفاظ آن بی‌نیازیم.

تفسیر آیه تبلیغ

اشاره

فقط نظری به تفسیر آیه کریمه (یا أَیّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَیکَ ...) می‌اندازیم:

این آیه، آیه ۶۷ از سوره مائده است که به اتفّاق مدنیه است.[۱۲]

پیام غدیر، ص: ۳۵

محل و شأن نزول

سیوطی در الإتقان ۱۳] و الدرّ المنثور[۱۴] از ابی عبید از محمد بن کعب نقل کرده که سوره مائده در حجّهٔ الوداع ما بین مکه و مدینه نازل شد، و جایی دیگر در الإتقان ۱۵] و الدر المنثور از ترمذی، حاکم، احمد و ابی عبیده در فضائل و نحاس در ناسخ و نسائی، ابن منذر، ابن مردویه و بیهقی در سنن از عایشه نقل کرده‌اند که آخرین سوره‌ای که نازل شده سوره مائده است و از احمد، ترمذی، حاکم، ابن مردویه و بیهقی از عبدالله بن عمر نقل کرده‌اند که آخرین سوره‌ای که نازل شده سوره مائده و فتح است.[۱۶]

و در الدّر المنثور از ابی عبیده از ضمره و عطیه روایت کرده که هر دو گفتند که پیغمبر صلی‌الله علیه و آله و سلم فرمود: آخر قرآن از جهت نزول، مائده است و از ابی میسره نیز همین مضمون را نقل کرده است. مکان و زمان و شأن نزول آیه بنا به نقل کثیری از علماء «اسباب النزول» و مفسّرین، این آیه کریمه در غدیر خم در روز هجدهم ذی الحجّهٔ در شأن امیر المؤمنین علی علیه‌السّلام نازل

شده است.

از جمله واحدی در «اسباب النزول»[۱۷] به سند خویش از ابی سعید

پیام غدیر، ص: ۳۶

خدری روایت کرده است که گفت: این آیه (يَا أَيُّها الرَّسُولُ ...) روز غدیر خم در شأن علی بن ابی طالب علیه‌السّلام نازل شد.

سیوطی در الدرّ المنثور[۱۸] از ابن ابی حاتم، ابن مردویه و ابن عساکر از ابی سعید آنچه را واحدی از او روایت کرده است و از ابن مردویه از ابن مسعود نقل کرده است که گفت: ما در عهد رسول الله صلی‌الله علیه و آله وسلم این آیه را به این نحو قرائت می‌کردیم: (يا ايّها الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أنْزِلَ إلَيكَ مِنْ رَبِّكَ انّ عَلياً مَولى المُؤمِنينَ وَ إنْ لَمْ تَفْعَل ...)[۱۹]؛ و در الغدیر از سی نفر از علما و بزرگان محدّثان اهل سنّت نقل کرده است که همه در کتاب‌های خود نزول آیه را در غدیر خم در تبلیغ ولایت علی علیه‌السّلام روایت نموده‌اند.

مفاد و هدف آیه

هر کس آنچه را به آن اشاره شد، یعنی مکان و زمان نزول سوره مائده و آیه کریمه و واقعه تاریخی و متواتر غدیر خم و ابلاغ ولایت علی علیه‌السّلام با آن اهمیت و تأکید و تشریفات فراموش‌نشدنی را ملاحظه کند و در مضمون آیه و جمله‌های آن دقت نماید تصدیق خواهد کرد که آنچه به نزول آن در این آیه اشاره شده غیر از ولایت علی علیه‌السّلام چیز

پیام غدیر، ص: ۳۷

دیگری نبوده و موضوع دیگری که نزول چنین آیه‌ای با این تأکید و تهدید در مورد آن مناسب باشد در سال حجهٔ الوداع و در غدیر خم در ۱۸ ذی الحجهٔ در بین نبوده است و با قطع نظر از گفته‌های مفسرّان معلوم می‌شود که پیغمبر صلی‌الله علیه و آله و سلّم به تبلیغ امری مهم و بزرگ مأموریت یافته که از ارکان مهم دعوت آن حضرت بوده است و در سال حجهٔ الوداع قرب ارتحال پیغمبر صلی‌الله علیه و آله غیر از امر خلافت و ولایت، موضوعی که این همه تأکید نسبت به آن مناسب باشد پیدا نخواهیم کرد.

اگر نزول آیه در آغاز بعثت و پیش از هجرت یا اوایل آن بود که دشمنان پیغمبر صلی‌الله علیه و آله و سلم در نهایت کوشش و قدرت ظاهری با آن حضرت به مبارزه برخاسته بودند و تمام یا اکثر احکام تبلیغ نشده بود جا داشت کسی بگوید این آیه راجع به اصل دعوت و رسالت و قیام به امر نبوّت و یا ابلاغ احکام عمده و مهم دین است، اما در سال حجّهٔ الوداع که احکام، تبلیغ شده و پیغمبر صلی‌الله علیه و آله و سلم با کمال استقامت و شجاعت همه وظایف رسالت را به انجام رسانده و رسم بت‌پرستی و شرک را از بین برده و در تمام شبه جزیره عربستان بت‌ها را سرنگون کرده و درهم شکسته و زمینه فتوحات آینده را برای دین خدا فراهم ساخته و نیرومندترین دشمنان آن حضرت در برابر احکام و قوانین اسلام تسلیم شده و اسلحه بر زمین گذاشته‌اند و توحید و پرستش خدای یگانه همه‌جا رایج و نماز، روزه، حج، جهاد، زکات، سایر فرایض و واجبات، محرّمات و حدود، تبلیغ و اجرا شده و مسلمین در خطرناک‌ترین جنگ‌ها شرکت کرده و جان و مال خود را نثار راه اطاعت از خدا و

پیام غدیر، ص: ۳۸

پیغمبر نموده بودند غیر از امر ولایت و خلافت، موضوعی نمانده بود که پیغمبر مأمور به تبلیغ آن شود و اهمیت آن به‌قدری باشد که عدم تبلیغ و نرساندن آن به مردم مساوی با عدم تبلیغ تمام احکام باشد.

از جمله (وَ إنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَه استفاده می‌شود که به استثنای موردی که این آیه بدان اشاره دارد پیغمبر صلی‌الله علیه و آله

و سلم کل رسالت خدا را تبلیغ کرده و (ما) ی موصول اشاره به موردی خاص است و اگر ولایت بر عموم ما انزل الیه داشته باشد، معنایش بی‌لطافت و دور از منطق معجز بیان قرآن خواهد شد، زیرا بنابراین، مفاد آیه این می‌شود که بلّغ رسالتک و ان لم تفعل فما بلّغت رسالته و حاصل اینکه سیاق این جمله دلیل بر این است که آیه در پایان ابلاغ رسالات الهی نازل شده و مربوط به موضوع ویژه‌ای است و از جمله «وَ اللّهُ یعْصِمُکَ مِنَ النّاسِ استفاده می‌شود موضوعی که آن حضرت مأمور به تبلیغ آن شده موضوعی بوده که تبلیغ آن معرض کارشکنی‌ها، مخالفت مردم مغرض و تحریکات و سوء قصد به جان گرامی و نفس نفیس آن حضرت بوده است و بدیهی است که در آن‌وقت موضوعی که معرض مخالفت و بروز سوء نیت منافقان و منحرفان باشد غیر از مسأله خلافت چیز دیگری نبوده است.

اشکال و جواب

اگر کسی بگوید موضوع ولایت و خلافت علی علیه‌السّلام نیز یک موضوع تازه و مطلب بی‌سابقه‌ای نبود که پیغمبر صلی‌الله علیه و آله و سلم در

پیام غدیر، ص: ۳۹

مورد آن سخنی نفرموده باشد بلکه از آغاز بعثت و از واقعه یوم الدار و یوم الانذار که در سال سوم بعثت واقع شد تا سال حجّهٔ الوداع در موارد متعدد و مکرر پیغمبر صلی‌الله علیه و آله حق بلاغ را راجع به آن ادا فرموده بود، پس چگونه این آیه در مورد آن نازل شده است؟

پاسخ این است: همین‌گونه است که بیان می‌کنید، البته نصوصی که دلالت بر خلافت و ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام دارد منحصر به حدیث غدیر نیست.

تبلیغ ولایت از اوّل در برنامه‌های رسالت قرار داشته و رسول خدا صلی‌الله علیه و آله در فرصت‌های مناسب آن را به مردم تبلیغ می‌فرمود و چنان‌که صریحاً به آن اشاره کردیم در حدیث متواتر ثقلین عترت را عدل قرآن کریم و در احادیث متواتر و مشهور دیگر علی علیه‌السّلام را خلیفه و جانشین خود معرّفی فرمود، ولی چون امر ولایت موضوعی است که همواره صاحبان اغراض شخصی و ریاست‌طلبان به آن چشم طمع دارند تبلیغ عادی و متعارف که نسبت به بیان یک حکم ساده انجام می‌شود برای آن کافی نیست و باید تا ممکن است ابلاغ آن ظاهرتر و رساتر باشد به طوری که دسایس سیاسی نتواند آن را محو نماید.

به این جهت گرچه انتصاب و معرّفی جانشین پیامبر در مناسبات مختلف انجام‌شدنی بود امّا چون به مرور زمان ممکن بود در بعض اذهان اهمیت آن کم و یا فراموش شود، بهترین و مناسب‌ترین فرصت و موقعیت برای اعلان عام و غیرقابل انکار آن، همان زمان قُرب رحلت رسول خدا صلی‌الله علیه و آله و در آن مجمع همگانی مسلمانان بود تا همه یاد اعلام‌های قبلی تازه شود که مسلمانان نسبت به آن موضوع مهم،

پیام غدیر، ص: ۴۰

بعید العهد نشوند و هم پیغمبر اکرم صلی‌الله علیه و آله شخصاً و بدون واسطه دیگران به عموم مسلمانانی که برای انجام فریضه حج از اطراف و اکناف آمده بودند ابلاغ فرماید.

لذا به فرمان آن حضرت پیش‌روندگان قافله حاج را به غدیرخم برگرداند و منتظر ماند تا عقب ماندگان نیز رسیدند. سپس با آن تشریفات مشهور اعلام انتصاب رسمی و گزینش علنی علی علیه‌السّلام به خلافت انجام شد، و پیامبر بزرگ اسلام رسالت خود را ادا کرد، و دین کامل و نعمت خدا بر این امت اتمام یافت، و آیه کریمه (الْیومَ أَکْمَلْتُ لَکُم دینَکُم و أَتْمَمْتُ عَلَیکُم نِعْمَتی وَ رَضیتُ لَکُمُ الإسْلامَ دیناً) نازل گردید.

پیام غدیر

پیام غدیر، پیام ولایت و پیام کمال دین و اعلام نظام جاودانی و جهانی اسلام و بیان بقا و استمرار نظام عصر رسالت است. محتوای این پیام، وجود حکومت جهانی و واحد اسلامی است که بدون انقطاع و کمترین فترت در همه ادوار و اعصار برقرار بوده است و بر هر مسلمانی در هر کجا باشد اگرچه به ظاهر در تابعیت نظام‌های غیر شرعی محسوب شود واجب است از این نظام امامت تبعیت نماید و خود را ملزم به تابعیت آن بداند.
مسلمانان راستین در طول متجاوز از چهارده قرن در عصر امثال سلاطین بنی امیه و بنی عباس و دیگران، تابعیت این نظام را داشته و
پیام غدیر، ص: ۴۱
دارند و اگرچه این تابعیت با قوّه قهریه و نیروی انتظامی بر آنها تحمیل نشده خودبه خود به تعهّدی که در برابر این نظام دارند و بیعتی که از امام عصر عج الله تعالی فرجه الشریف در هر زمان به گردن دارند وفا دارند و از آن تبعیت می‌نمایند و در این عصر که شمس آسمان ولایت حضرت بقیهٔ الله ارواح العالمین لتراب مقدمه الفداء در پرده غیبت قرار گرفته است از علمای عامل و فقهای عادل که نوّاب عام آن خلیفه یزدان و رهبر دوران هستند و به ظاهر عهده‌دار شئون نظام امامت، نگهبان ثغور دین و دفع بدع مبدعان و شبهات ملحدان می‌باشند پیروی و تبعیت می‌نمایند.
وَ آخِرُ دَعْوانا أنِ الحَمْدُلِلهِ رَبِّ العالمینَ جَعَلَنا اللهُ تَعالی مِنَ المتَمَسِّکینَ بِولایَةِ أمیرالمؤمنینَ وَ الائِمَّةِ الطّاهِرینَ مِنْ وُلْدِه سیَّما مَولانا وَ سَیِّدنا صاحِب الزَّمانِ عَلَیْهِمُ السَّلامُ.
پیام غدیر، ص: ۴۳

«ولایت» در خطبه غدیر

اشاره

در پاسخ به پرسش برخی از مؤمنین که پرسیده بودند چرا در حدیث شریف غدیر، خلافت و جانشینی امیرالمؤمنین علی علیه‌السّلام به لفظ «خلیفه» عنوان نشده است تا ایراداتی که در دلالت ولی و مولی بر ولایت، زعامت و زمامداری امور شده است مطرح نشود، به چند نکته اشاره می‌کنیم:

غرض‌ورزی همیشگی مخالفان

اوّلًا، وقتی اغراض نفسانی، سیاسی و دنیوی در بین باشد، با هر شکل و هر لفظی این مطلب یا هر مطلب دیگری ادا و بیان شود، صاحبان اغراض ایراد می‌گیرند.
اگر در موقف عظیم غدیر، به جای ولی و مولی، هر کلمه دیگری همانند همین لفظ «خلیفه» گفته می‌شد، مثل ولی و مولی به آن ایراد می‌گرفتند، مثلًا در اطلاق متعلّق آن حرفی می‌زدند، یا مثلًا «
أنْتَ الخلِیفَةُ بَعْدی
» را به بعد از سه نفر معنی
پیام غدیر، ص: ۴۴

می‌کردند، و بالأخره اگر هر تأکید و تصریحی می‌شد، اصل مسأله نظام و حکومت را خارج از محدوده رسالت می‌شمردند و آن را یک رأی شخصی رسول اکرم صلی‌الله علیه و آله و سلّم معرّفی می‌نمودند و اجتهاد خود را حاکم بر آن قرار می‌دادند.

اهل نظر و تحقیق با این‌که می‌بینند وقتی رسول خدا صلی‌الله علیه و آله و سلّم دوات، قلم و کاغذ می‌خواهد تا آن وصیّتی را که با عمل به آن هرگز امّت گمراه نگردند، بنویسد و با این که کلامش در نهایت صراحت بود و هیچ‌گونه توجیه و تأویل بر نمی‌داشت و ردّ آن ممکن نمی‌نمود، با آن‌گونه القای شبهه روبرو گردید که «

غَلَبَ عَلَیْهِ الوَجَعُ

»[۲۰] یا «

إنَّ الرَّجُلَ لَیَهْجُرُ

»[۲۱] گفتند و با این بیان، در کمال وقاحت بدان حضرت اعلام کردند که اگر هم بنویسی و وصیّت بنمایی، ما با شبهه هذیان‌گویی آن را ردّ می‌کنیم. پس اگر بعد از این شبهه هم وصیّت خود را می‌نوشت، آن را معتبر نمی‌شمردند.

از این رو دیگر نباید انتظار داشت که اهل هواهای نفسانی و جاه‌طلبان مغرض با الفاظ و کلمات بازی نکنند و ظاهر و صریح آنها را مورد شبهه و ایراد قرار ندهند.

پیام غدیر، ص: ۴۵

چنانچه کسی گمان کند که اگر به این لفظ یا لفظ دیگر می‌فرمود، مورد شبهه اهل هوی نمی‌شد، اشتباه است. حتّی مثلًا آیات قرآن مجید که در کمال صراحت بر توحید- که اساس دعوت قرآن کریم است- تأکید دارد، اشخاصی آنها را به معنای شرک‌آمیز و موافق با آرای باطله خود معنی می‌کنند.

میزان و حاکم در استفاده از کلام اشخاص؛ قرآن و حدیث، عقل مستقیم و انصاف است که شخص باید حقایق را بر اساس آن، از نصوص موجود استخراج نماید.

استعمال لفظ «خلیفه» در بعض روایات

ثانیاً، در روایات صحیحه متعدّد از امیرالمؤمنین علیه‌السّلام تعبیر به «خلیفه» شده است که از نخستین موارد آن اوائل بعثت، هنگام نزول آیه کریمه (أَنْذِرْ عَشِیرَتَکَ الأَقْرَبِینَ ۲۲] می‌باشد.

در حدیث متواتر ثقلین- که بر وجوب ارجاع امّت به عترت پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله و سلّم صراحت دارد و امان از ضلالت و گمراهی، منحصر به آن اعلام شده- در بعضی الفاظ آن صریحاً حضرت رسول صلّی‌الله علیه و آله و سلّم فرمود: «

إنّی تَارِکٌ فِیکُمْ خَلیفَتَیْنِ

»[۲۳]

با این همه، شخصی که در تاریخ، حدیث، جوامع، سنن و صحّاح اهل سنّت تخصّص دارد، در می‌یابد از موضوعاتی که

پیام غدیر، ص: ۴۶

به طور شایسته مورد اعتنا قرار نگرفته و از اشخاصی که کمتر از آنها کسب علم دین شده است، اهل بیت علیهم السّلام هستند. حتّی کسانی چون «بخاری» در «صحیح» روایات بسیاری از فسّاق و فجره و افراد فاسد العقیدهٔ ذکر کرده است؛ و از ائمّه اهل بیت علیهم‌السّلام و شخصیّتی، مانند حضرت امام جعفر صادق علیه‌السّلام حتّی یک روایت نیز نقل ننموده است.

غرض این‌که وقتی اغراض، سیاست‌ها و آرای مبدعانه جلوی چشم بصیرت و بینش انسان را گرفته باشد، انکار حق از او عجیب و بعید نیست.

استعمال لفظ «خلیفه» در اصل خطبه غدیر

ثالثاً، اگر چه این چند جمله مشهور از این خطبه متواتر، ثابت و مورد اتّفاق بین فریقین است، امّا از کلّ جریان این اعلام، ابلاغ و برنامه تاریخی آن استفاده می‌شود که خطبه بیشتر از اینها بوده و در این چند جمله، خلاصه نشده است و در کتب حدیث شیعه که مفصّل این خطبه روایت شده، هم کلمه خلافت و هم تنصیص بر امامت ائمّه علیهم‌السّلام به ویژه حضرت صاحب الزّمان علیه‌السّلام وجود دارد.

بنابراین جملات مشهور، دلیل بر این نیست که کلّ خطبه، این چند جمله بوده است و علّت این‌که روی این جملات، بحث و بررسی و استدلال شده، اتّفاق شیعه و سنّی بر روایت آنها است.

پیام غدیر، ص: ۴۷

وجه تکیه بر لفظ ولی و مولی در خطبه غدیر

رابعاً، وجه دیگر، تکیه بر نقل خصوص این جمله‌های کثیرالمعنی و عنایتی است که بزرگان خلفاً عن سلف به آنها داشته‌اند. بیان ولایت و اولویّت با نفس و اموال، برای امیرالمؤمنین علیه‌السّلام است که بر حسب خطبه غدیر- که به خطبه و حدیث ولایت معروف و مشهور شده- این ولایت حتّی در زمان شخص رسول خدا صلّی‌الله علیه و آله وسلّم برای امیرالمؤمنین علیه‌السّلام ثابت است و به غیبت رسول الله صلّی‌الله علیه و آله وسلّم از مکان یا زمان، توقّف ندارد.

بدیهی است این ولایت از لحاظ این‌که باید مانند سایر مسائلی که به وحی الهی به وسیله پیغمبر اعلام می‌شود، از طرف صاحب مقام نبوّت ابلاغ شود، نسبت به مقام نبوّت بلکه نسبت به ولایت پیغمبر فرع است و دایره‌اش از ولایت پیغمبر- که شامل ولایت بر ولی الله نیز هست- محدودتر بوده و اطلاق و شمول ولایت پیغمبر را ندارد، امّا نسبت به ماسوای پیغمبر، با ولایت پیغمبر بر ماسوا فرقی ندارد و خلاصه فرقی که ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام با ولایت حضرت رسول اکرم صلّی‌الله علیه و آله وسلّم دارد، این است که رسول الله بر امیرالمؤمنین نیز مانند سایر امّت ولایت دارد، در حالی که رسول الله تحت ولایت احدی غیر از خداوند متعال قرار ندارد.

به هر حال اثبات این ولایت در دایره و محدوده ولایت رسول الله صلّی‌الله علیه و آله وسلّم برای امیرالمؤمنین علیه‌السّلام از

پیام غدیر، ص: ۴۸

تعبیر به خلافت و جانشینی، در افاده ولایت بر امور، اصرح، رساتر و گویاتر است، زیرا اگر مفهوم خلافت، جانشینی در امامت، الگو و اسوه‌بودن و رتق و فتق امور شرعیّه و بیان احکام حلال و حرام و رسیدگی و سرپرستی و حکومت بر انام باشد، لفظ ولایت در دلالت بر این جهت خلافت- که همان حکومت و مدیریّت جامعه باشد- افصح و اصرح است.

بنابراین چون نظر افرادی که برای غصب خلافت و حکومت حزب‌سازی کرده و با هم تبانی کرده بودند به این علّت بود و با سایر مفاهیم خلافت، معارضه مستقیم نداشتند، در «خطبه یوم الغدیر» و «حدیث ولایت» این بُعد از امامت و خلافت در این جملات مورد عنایت قرار گرفت و شبهه‌های نامقبولی که در مفهوم مولی و ولی شده است، همه در زمان‌های بعد، بر خلاف تمام قراین حالیّه و مقالیّه این موضوع ابداع شد.

به هر حال، این جملات مشهور از خطبه غدیر در اثبات ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام و اتمام حجّت بر همگان کافی و وافی است

و ثابت می کند که اجتماع آن گروه در سقیفه بنی‌ساعده با وجود
مَنْ ثَبَتَ لَهُ الولایَةُ عَلی الأنْفُسِ وَ الأمْوالِ بِنَصٍّ مِنَ اللهِ تَعَالی وَ رَسُولِهِ
صلی‌الله علیه و آله، یک معارضه آشکار با خدا و پیغمبر و انحراف ظاهر از حق بود؛
ولاحول و لاقوة إلا بالله العلیّ العظیم و إنّا لله و إنّا إلیه راجعون

.

پیام غدیر، ص: ۴۹

بخش دوم: پیام‌ها

اشاره

پیام غدیر، ص: ۵۱

عجز وصف‌کنندگان ۲۴]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

اعتراف همگان به عجز از وصف علی علیه‌السلام

وَ ماذا یقُولُ النّاسُ فی مَدْحِ مَنْ اتَتْ مَدائِحُهُ الغَرّاءَ فی مُحْکَمِ الذِّکْرِ
کتاب فضل تو را آب بحر کافی نیست‌که تر کنند سر انگشت و صفحه بشمارند
از آن شخصیت عظیم که بعد از رسول خدا صلّی‌الله علیه و آله و سلّم اشرف کلمات الهیّه، اکبر آیات ربّانیه، ادلّ دلایل جامعه، اتمّ براهین ساطعه، وسایل کافیه و مظهر العجایب و معدن الغرایب

پیام غدیر، ص: ۵۲
است و مالک کلّ عظمت‌های انسان مافوق و برتر و خلیفهٔ الله بر حق است و دوستی او عنوان صحیفه مؤمن و علامت طهارت مولد است، اگر انسان، همه زبان‌های گویا را در دهان داشته باشد و با هر کدام از آنها جاودانه مدح و ثنا بگوید، از حرف نخستین مدح او، بیشتر نخواهد گفت و زبان حالش این شعر خواهد بود:
این شرح بی‌نهایت کز وصف یار گفتندحرفی است از هزاران کاندر عبارت آمد

وصف علی از زبان پیامبر علیهماالسّلام

در آن میدانی که پیامبر اعظم، عقل کل، خاتم رسل و هادی سبل صلّی‌الله علیه و آله و سلّم، بر حسب احادیث معتبر و مشهور بین‌المسلمین، از آن حضرت، آن همه تمجیدات و تعریفات رسا و پر از معنا فرموده باشد و او را با حق و با قرآن، و حق و قرآن را با

او و لازم الاتصال و غیر قابل افتراق دانسته باشد، و گاه فرموده باشد:

«وَ الَّذِی نَفْسِی بِیَدِهِ لَوْ لَا أَنْ تَقُولَ طَوَائِفُ مِنْ أُمَّتِی فِیکَ مَا قَالَتِ النَّصَارَی فِی ابْنِ مَرْیَمَ لَقُلْتُ الْیَوْمَ فِیکَ مَقَالًا لَا تَمُرُّ بِمَلَإٍ مِنَ الْمُسْلِمِینَ إِلَّا أَخَذُوا التُّرَابَ مِنْ تَحْتِ قَدَمَیْکَ لِلْبَرَکَةِ.»[۲۵]

پیام غدیر، ص: ۵۳

و گاهی با زبان معجزْ بیان و حقیقت‌ترجمان، فرموده باشد:

«لَوْ أَنَّ الْبَحْرَ مِدَادٌ وَ الْغِیَاضَ أَقْلَامٌ وَ الْإِنْسَ کُتَّابٌ وَ الْجِنَّ حُسَّابٌ مَا أَحْصَوْا فَضَائِلَکَ یَا أَبَا الْحَسَنِ.»[۲۶]

یا ارزش یکی از میدان‌های جهاد آن مجاهد فی سبیل‌الله را در راه اعلای کلمهٔ الله و دفاع از حق، افضل از عبادت جنّ و انس و یا تمام امّت معرفی کرده باشد، دیگران در مدح و ثناء آن حضرت چه می‌توانند بگویند؟!

همه در برابر آفتاب جهان‌تاب محمدی و دریای بیکران علم احمدی صلوات‌الله علیه و آله، چون ذرّه و قطره، بلکه از آن هم کمترند.

کلام بزرگان در مدح امیرالمؤمنین علیه‌السلام

حقیقت این است که با جمله‌ها و کلماتی که حروف آنها از بیست و نه حرف بیشتر نیست، نمی‌توان از بزرگ بنده خاص و مخلص خدا، که در آیات بسیاری از قرآن، خداوند متعال، خود او را وصف و مدح فرموده است، توصیف و ستایش کرد؛

وَ إن قَمِیصاً خیطَ مِنْ نَسْجِ تِسْعَةٍوَ عِشْرینَ حَرْفاً عَنْ مَعالیهِ قَاصِرٌ

مدایح شایسته‌ای که از آن امام عظیم، رهبر موحّدان، پیشوای مجاهدان، سرور زهّاد و دادگران و امیرمؤمنان شده، هر چه رسا و شیوا بوده، به ناحیه‌ای از نواحی عظمت آن حضرت اشارت دارد.

پیام غدیر، ص: ۵۴

آن که در مجلس معاویه و به درخواست و اصرار او، امام را به این سخنان توصیف کرد:

«کَانَ وَ اللهِ بَعِیدَ الْمُدَی شَدِیدَ الْقُوَی یَقُولُ فَصْلًا وَ یَحْکُمُ عَدْلًا یَتَفَجَّرُ الْعِلْمُ مِنْ جَوَانِبِهِ وَ تَنْطِقُ الْحِکْمَةُ مِنْ نَوَاحِیهِ یَسْتَوْحِشُ مِنَ الدُّنْیَا وَ زَهْرَتِهَا وَ یَسْتَأْنِسُ بِاللَّیْلِ وَ وَحْشَتِهِ کَانَ وَ اللهِ غَزِیرَ الْعَبْرَةِ طَوِیلَ الْفِکْرَةِ یُقَلِّبُ کَفَّیْهِ وَ یُخَاطِبُ نَفْسَهُ وَ یُنَاجِی رَبَّهُ یُعْجِبُهُ مِنَ اللِّبَاسِ مَا خَشِنَ وَ مِنَ الطَّعَامِ مَا جَشِبَ کَانَ وَ اللَّهِ فِینَا کَأَحَدِنَا»[۲۷]

و آن که با این جمله‌ی کوتاه «

إحتیاجُ الکُلِّ إلَیْهِ وَ إسْتِغْنائُه عَنِ الکُلِّ دَلیلٌ عَلی أنَّه إمَامُ الکُلِ

.»[۲۸] او را ستود، و آن که در وصف کلامش می گفت:

«کَلامُهُ دُونَ کَلامِ الخَالِقِ وَ فَوْقَ کَلامِ الْمَخْلُوقینَ»[۲۹]

پیام غدیر، ص: ۵۵

و آن که می گفت:

«لَوْلا عَلِیٌّ لَهَلَکَ عُمَر»[۳۰] و «لَوْ لَا سَیْفُهُ لَمَا قَامَ لِلْإسْلامِ عَمُودٌ»[۳۱]

وآن که می گفت:

«قُتِلَ فی مِحْرابِ عِبادَتِهِ لِشِدَّةِ عَدْلِهِ»[۳۲]

و آن بانوی شجاع و با معرفتی که او را در حضور معاویه به این دو شعر، مدح نمود:

«صَلَّی الإلهُ عَلی جِسْمٍ تَضَمَّنَهُقَبْرٌ فَاصْبَحَ فیهِ الْعَدْلُ مَدْفوناً

قَدْ حالَفَ الْحَقُّ لا یبْغی بِهِ بَدَلًافَصارَ بِالْعَدْلِ وَ الایمَانِ مَقْروناً»[۳۳]

و آن مرد مسیحی که آن شخصیت بزرگ آفرینش و آن یگانه نمایش کمال وجود محمّدی را به این جمله ستایش کرده است:

«فی عَقیدَتی انَّ عَلیَّ بْنَ أَبی طالِب اوَّلُ عَرَبیّ لازَمَ الرُّوحَ الْکُلِّیةَ فَجاوَرَها وَ سامَرَها»[۳۴]

پیام غدیر، ص: ۵۶

و آن شاعر پاک نهاد که سروده است:

ابر دوش پیغمبر پاک رأیخدا دست سود و خداوند پای

و آن که این شرف و عزّت را به این بیان شرح داد:

«النّبی الْمُصْطَفی قالَ لَنالَیلَةُ الْمِعْراجِ لَمّا صَعِدَهُ

وَضَعَ اللهُ عَلی ظَهْری یداًفَارانِی الْقَلْبَ انْ قَدْ بَرَّدَهُ

وَ عَلِیٌ واضِعُ رِجْلَیهِ لیبِمَکان وَضَعَ اللهُ یدَهُ»[۳۵]

همه و هر یک به منقبتی از مناقب آن حضرت اشارتی کرده‌اند.

با این همه که علما و حکما، چهارده قرن است از فضایل او گفته‌اند، تا علم، فضیلت، زهد، عدل و کمالات انسانی مورد ستایش است، آیندگان او را ستایش خواهند کرد.

و با این قصاید و اشعار بی‌شمار و هزارها کتاب و مقاله که پیرامون شرح شخصیت این انسان أکمل و والا نوشته‌اند و همه داد سخن را داده‌اند، باز هم همانند روزهای نخست برای گویندگان و اندیشمندان، مجال سخن باز و بلکه بازتر شده است.

همان‌طور که در احادیث شریفه بیان شده است، علی علیه‌السّلام معجزه‌ای است که خداوند به رسول گرامی‌اش خاتم الانبیاء صلّی الله علیه و آله و سلّم عطا فرمود؛ معجزه‌ای که از همه

پیام غدیر، ص: ۵۷

معجزات انبیای گذشته، بزرگتر و حیرت‌انگیزتر است؛ و بجاست که بگوییم این سخن حضرت صادق علیه‌السّلام را:

«الصُّورَةُ الإنْسَانِیَّةُ هِیَ أکْبَرُ حُجَجِ اللهِ عَلی خَلْقِهِ وَ هِیَ الکِتابُ الَّذی کَتَبَه بِیَدِهِ وَ هِیَ الهَیْکَلُ الّذی بَناهُ بِحِکْمَتِهِ وَ هِیَ مَجْمُوعُ صُوَرِ العَالَمینَ وَ هِیَ المُخْتَصَرُ مِنَ العُلُومِ فی اللَّوحِ الْمَحْفُوظِ»[۳۶]

به واسطه شخصیتی، مثل علی علیه‌السّلام بیان واقع و حقیقت می‌شود.

با عالم بزرگ معتزله ابن أبی الحدید هم‌نوا شده، می‌گوییم:

«هُوَ النَّبأُ الْمَکْنُونُ وَ الجَوْهَرُ الّذیتَجَسَّدَ مِنْ نُورٍ مِنَ القُدْسِ زاهِر

وَ وَارِثُ عِلْمِ المُصْطَفی وَ شَقیقِهأخاً وَ نَظیراً فِی العلی و الأواصِر

وَ ذُو المُعْجِزاتِ الوَاضِحاتِ أقلّهاالظُّهور عَلی مُسْتَوْدِعاتِ السَّرائر

ألا إنَّما التَّوْحیدُ لَوْلا عُلومُهُ کَعَرْضَۀِ ضِلّیلٍ وَ نَهْبَۀِ کافر»[۳۷]

پس، سزاوار است که زمین ادب ببوسیم، و خداوند متعال را به نعمت ولایت آن حضرت و فرزندان بزرگوارش، تا حضرت

پیام غدیر، ص: ۵۸

صاحب وقت، ولی عصر و مالک امر، مولانا المهدی ارواح العالمین له الفداء حمد و سپاس بگوییم:

الْحَمْدُللهِ الَّذی جَعَلَنا مِنَ الْمُتَمَسِّکینَ بِولایَۀِ امیرَالْمُؤْمِنینَ وَ الْائِمَّۀِ الْمَعْصُومینَ سِیّما خاتَمِهِمْ وَ قائِمِهِمْ صَلَواتُ اللهِ عَلَیهِمْ اجْمَعینَ.

پیام غدیر، ص: ۵۹

خادمان غدیر[۳۸]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

عجز دانشمندان از بیان فضائل علی علیه‌السلام

کتاب فضل تو را آب بحر کافی نیست که تَر کنند سر انگشت و صفحه بشمارند

انشای قصاید و اشعار و تألیف کتاب در مناقب و فضایل حضرت مولی الموحّدین امیرالمؤمنین علیه‌الصلوهٔ و السّلام، از عصر رسالت و نیمه اول قرن یکم هجرت آغاز گردید و الی زماننا هذا، چهارده قرن است که این شیوه پسندیده ادامه دارد و تا جهان از رجال بزرگ فضیلت، انسانیت و اسوه‌های کمال و عظمت و

پیام غدیر، ص: ۶۰

مردان الهی تقدیر و تعظیم دارد، ادامه خواهد داشت و تألیف کتاب و انشاء اشعار در این موضوع، پایان نخواهد یافت.

دانشمندان محقّق، نویسندگان متتبّع و علما و ارباب علوم و فنون اسلامی در این میدان همواره حضور داشته و این رشته تألیف را بی‌انقطاع ادامه داده و هر کدام به امید کسب افتخار و نیل به اجر ثواب، بضاعت علم و تحقیق خود را هر چند که بسیار ثمین و گران‌بها بوده، با کمال مسکنت و خجلت در پیشگاه چاکران و ملازمان درگاه آسمان‌جاه آن حضرت نثار کرده و با عرض «

إنّ الهَدایَا عَلی مِقْدَارِ مُهدِیهَا

» زمین معذرت و ادب بوسیده‌اند.

شمار این کتاب‌ها از ده‌ها هزار بیشتر و بیشتر است که بدیهی است این خود، ثروت علمی و معنوی بی‌نظیری است که از برکت وجود کثیر البرکات امام امیرالمؤمنین علیه‌السّلام فراهم شده است و سزاوار است که ویژه این موضوع ارزشمند، کتابخانه‌هایی تأسیس گردد.

جوانب متعدد شخصیت امیرالمؤمنین علیه‌السلام

نواحی متعدد عظمت‌های علی، آن تجسّم بندگی و عبودیت خالص خدا، و بخش‌های گوناگون و بلکه متضادّ مناقب، فضایل و مواقف آن حضرت، همه در کتاب‌ها مضبوط و محفوظ مانده است؛

عَلِیّ وَ مَا أنْزِلَ فیهِ مِنَ القُرْآنِ، عَلِیّ و مَا ثَبَتَ لَهُ مِنَ الشُّئُونِ وَ المَقَامَاتِ بِالسُّنَّةِ، عَلِیّ وَ مَا صَدَرَ مِنْهُ مِنَ

پیام غدیر، ص: ۶۱

المُعْجِزاتِ، عَلِیّ وَ مَواقِفُهُ وَ بُطُولاتِهِ فِی الغَزَواتِ، عَلِیّ وَ تَضْحِیاتُهُ فِی سَبیلِ إعْلاءِ کَلِمَةِ الإسْلام

، علی و اخبار از مغیبات، گذشته و آینده زمان، علی و علم به عوالم غیب، علی و علم به شرایع و احکام اسلام، علی و زهد و پارسایی و پرهیزگاری، علی و علوم عالی الهیات، علی امیر فصاحت، بلاغت و کلام، علی و عبادت، خوف از خدا و شب‌زنده‌داری، علی و عدالت، دادستانی و دادگستری، علی و حکومت و زمامداری، علی و فروتنی و بردباری، علی در خدمت و نصرت دین خدا و رسول خدا، علی امام المتقین و زوج سیدهٔ نساء العالمین، علی ابوالأرامل و الایتام و المساکین، علی و علی و علی و ... اینها و بیشتر و بسیارتر از اینها، همه نواحی عظمت وجود علی است.

علی، اعظم آیات الهی و اظهر معجزات حضرت رسالت‌پناهی صلّی‌الله علیه و آله و سلّم است که در این کتاب‌ها بازگو شده و علمای توانا، نویسندگان بزرگ، فرزانگان برجسته و نبغاء عالم علم پیرامون آنها قلم‌فرسایی کرده و با این همه که گفتند و نوشتند، باب ابراز بلاغت، تألیف، تصنیف و ایراد خطابه و سخنرانی در فضایل و مناقب آن حضرت، هم‌چنان بر روی دانشمندان و فضلای دوران باز است و هر کسی در این باغ پهناور وارد می‌شود، به میوه‌ای تازه دست می‌یابد؛ (کَشَجَرَةٍ طَیِّبَةٍ أَصْلُها ثابِتٌ وَ فَرْعُها فِی السَّماءِ تُؤْتِی أُکُلَها کُلَّ حِینٍ بِإِذْنِ رَبِّها)[۳۹]

پیام غدیر، ص: ۶۲

رشته تألیف و تصنیف، درباره شئون و عظمت‌های علی علیه‌السّلام، نه فقط سرتاسر عالم اسلامی را از شرق تا غرب و از سنّی و شیعه گرفته، بلکه قلوب بیگانگان را به این شخصیت ممتاز متوجه نموده و نویسندگان و مؤلفان آن را به مدح، ستایش و تألیف کتاب‌ها برانگیخته است.

آری! آنان نیز به این که شناختی از علی دارند و مثل کتاب «

الامام علی صوت العدالهٔ الانسانیهٔ

»[۴۰] می‌نویسند، افتخار و مباهات دارند.

اعتراف بزرگان اهل سنّت به فضائل علی علیه‌السلام

علما و محدّثین بزرگ اهل سنّت علاوه بر کتاب‌هایی که در آن فضایل متعدد آن حضرت را بر می‌شمارند، تا همین عصر، این رشته را ادامه داده‌اند، مانند شرقاوی که کتاب «

علی إمام المتقین

» را در دو جلد می‌نگارد.

آری! علاوه بر اینها در خصوص برخی از فضایل آن حضرت، مثل حدیث طیر مشوی، حدیث ردّ شمس، حدیث «

أنَا مَدینةُ العِلْم

»، حدیث منزلت و حدیث ولایت (حدیث غدیر) کتاب ویژه نوشته‌اند و جالب این است که برخی از این کتاب‌ها در مجلّدات متعدد، تألیف شده است.

یک رشته از تألیفات اهل سنّت به نام مناقب است، مثل مناقب احمد بن حنبل، صاحب مسند و پیشوای حنابله، مناقب

پیام غدیر، ص: ۶۳

خوارزمی و مناقب ابن المغازلی و دیگران.

و رشتهی دیگر به نام خصایص است که یکی از مشهورترین آنها، خصایص نسایی معروف، صاحب کتاب سنن نسایی است که از صحاح اهل سنّت است. این کتاب چندین مرتبه به طبع رسیده و در دسترس همگان است و اخیراً اگر چه دست‌های مرموز وهّابیت، به اسم تحقیق رجال بعضی احادیث آن را به گمان خود، به تهمت گرایش به تشیّع و حبّ اهل بیت علیهم‌السّلام، مجروح قلمداد کرده است، اما اهل فن می‌فهمند که این تلاش صرفاً برای دشمنی با اهل بیت پیغمبر صلّی الله علیه و آله و سلّم است، چون در نسبت اصل کتاب به مثل نسایی نتوانستند حرفی بزنند، بعضی رجال و اسناد را مورد ایرادات قرار داده‌اند. حتّی بعضی رجال را که به قول خودشان از رجال شیخین، یعنی بخاری و مسلم، یا یکی از آنها است نیز زیر سؤال برده و با این نادانی، آن دو کتاب به قول خودشان صحیح را هم از اعتبار انداخته‌اند.

به هر حال،

لَيْسَ هذَا اوّلَ قَارُورةٍ كُسِرَتْ فِى الإِسْلام

. اینها پیروان بنی‌امیه و اتباع معاویه، یزید، ولید، حجاج و زیاد و این طواغیت و نواصب و دشمنان علی علیه‌السّلام هستند و گفتارشان درباره احادیث فضایل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام، در میزان عالمان به علم حدیث و مسیر آن، وزن و ارزشی ندارد.

پیام غدیر، ص: ۶۴

تقدیر از شارح کتاب «خصائص نسائی»

بعد از این مقدّمه- که علی رغم آن که می‌خواستیم مختصر شود، فی الجملهٔ طولانی شد- مسرّت وافر و تقدیر بسیار خود را خدمت فاضل ارجمند و شاعر اهل بیت علیهم‌السّلام و محقّق گرانمایه، جناب آقای حاج میرزا محمّد حسن مدرسی فتحی دامت توفیقاته، که در شرح کتاب خصایص نسایی و بررسی مطالب آن، کتابی مفصّل و مشحون به فواید جلیله و نکات کثیره مرقوم داشته‌اند، تقدیم می‌نمایم.

اگر چه برای حقیر تا حال توفیق حاصل نشد که چنان که شایسته است از آن استفاده نمایم، امّا به مقداری که از سبک نگارش کتاب و کثرت تتبع نویسنده اطلاع پیدا کردم آن را مفید و گران‌سنگ می‌یابم؛ امیدوارم مورد استفاده همگان قرار گیرد.

بدیهی است هر کجا توضیحاتی و حتّی ایرادی باشد، که انشاء الله نخواهد بود، شخص مؤلف محترم پاسخگو و برای ادای توضیح آماده‌اند. امثال ایشان در جامعه ما، برای دیگران، مخصوصاً اقران و امثال خودشان، حجّت هستند.

از خداوند متعال مسألت دارم که ایشان را مشمول عنایات و توجّهات خاصه حضرت بقیهٔ الله ارواح العالمین له الفداء قرار دهد.

زادَ اللّهُ فی تَوفیقَاتِهِ وَ کَثر فی الفُضَلاءِ وَ المؤمِنینَ أمْثاله وَ السّلام عَلَيْهِ وَ عَلی إخْوانِنَا المؤمِنینَ.

پیام غدیر، ص: ۶۵

نشانه محبّت [۴۱]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

ألحَمْدُلله ربِّ العَالمینَ وَ الصَّلاةُ وَ السَّلامُ عَلی سَیِّدِ الأنْبیاءِ وَ المرْسَلینَ أبی القَاسِم محمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّیِّبینَ وَ الحمْدُلله الَّذی جَعَلَنا مِنَ المتَمَسِّکینَ بِولایَةِ أمیرالمؤْمِنینَ وَ أولادِهِ المعْصُومینَ سیَّما صَاحِب عَصْرِنا وَ إمَامِ زَمانِنا مَولانا المهْدِیِّ بَقِیَّةِ اللهِ فی الأرضینَ. ثُمَّ السَّلامُ عَلی شِیعَتِهم الفَائزینَ المخْلِصینَ وَ حِزبِ اللهِ المفْلِحینَ الفِرْقَةِ النَّاجِیةِ خَیْرِ البَرِیَّةِ.

قال الله تعالی:

(یا أَیُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما أُنْزِلَ إِلَیْکَ مِنْ رَبِّکَ وَ إِنْ

پیام غدیر، ص: ۶۶

لَمْ تَفْعَلْ فَما بَلَّغْتَ رِسالَتَهُ وَ اللّهُ یَعْصِمُکَ مِنَ النَّاسِ انَّ اللّهَ لا یهْدِی الْقَوْمَ الْکَافِرینَ)[۴۲]

سلام بر غدیریان

سلام بر عید الله اکبر، سلام بر عید سعید غدیر، سلام بر غدیر خم، سلام بر روز اکمال دین، اتمام نعمت و تبلیغ رسالت، سلام بر جشن‌ها، مراسم و محافل روحانی و مجالس شکوهمند ایمانی، سلام بر فرهیختگان و آگاهانی که در مرور اعصار و گذشت چهارده قرن، همه ساله یاد و خاطره بزرگ‌رویداد تاریخی و اسلامی غدیر را با حفظ سنن اسلامی و پرهیز از گرایش‌های غربی گرامی می‌دارند و هر سال بر رونق و گسترش آن می‌افزایند و علایق و رشته‌های ولایت و ارتباط خود را با ولی الله بحق و منصوص من جانب الله محکم‌تر می‌سازند.

سلام بر سرایندگان اشعار و قصاید ولایی، سلام بر سخنرانان و ارباب قلم و فضلا و نویسندگانی که در این روزهای خجسته (دهه غدیر و دهه ولایت) شیعیان و دوستان آن امام همام را گرم نشاط و اقبال به حقایق و معنویات و وجد و انبساط می‌سازند و خط تشیّع، ولایت و غدیر- که خط اسلام راستین، تولّا و تبرّا، تعهّد به احکام دین، اهتمام به امور مسلمین، حمایت از محرومین و مستضعفین، امر به معروف و نهی از منکر و نصرت اسلام و اعلای کلمهٔ الله است- را تبلیغ می‌نمایند.

پیام غدیر، ص: ۶۷

اهمیت روز غدیر

روز غدیر در تاریخ اسلام از روزهای فراموش‌نشدنی است، آیات قرآن مجید، اخبار متواتره، جوامع حدیث از سنن و مسانید، کتاب‌های تفسیر، کلام، تاریخ، سیره، رجال و حتّی لغت و ادب، همه اسناد این واقعه بزرگ و اعلام رسمی ولایت و خلافت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام است که در کتاب‌هایی، تا ده‌ها جلد، اسناد و روایات غدیر، جمع‌آوری و ضبط شده است.

البته برای اولین مرتبه نبود که رسول اعظم اسلام صلّی‌الله علیه و آله و سلّم، علی علیه‌السّلام را به خلافت و امامت نصب فرمود، بلکه در مواقف متعدد دیگر نیز این اعلام و انتصاب الهی انجام شده بود که از جمله در اوایل بعثت و هنگام نزول آیه «وَ انْذِرْ عَشیرَتَکَ الْأَقْرَبینَ»[۴۳] برنامه خاص این نصب اعلام شد، ولی در غدیر خم، در آن مجمع عام که نفرات آن را تا بیش از نود و صد هزار هم گفته‌اند، به همگان این موضوع بسیار حساس و مهم اعلام شد که در اینجا، در مقام شرح و بسط این موضوع نیستیم. بحمدالله علما و مؤلفان عالی‌قدر فروگذار نکرده، در نهایت وضوح این اصل محکم دینی را بیان فرموده‌اند.

ابعاد عظمت امیرالمؤمنین علیه‌السلام

برادران و خواهران ایمانی!

شما که عید را همه ساله گرامی می‌دارید. آفرین بر ایمان و اخلاص شما. آفرین بر رشد فکری و شعور دینی شما. آفرین

پیام غدیر، ص: ۶۸

بر این احساسات تابناک ملکوتی. عنوان صحیفه عمل هر مؤمن، همین ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام است.

همان بزرگ‌رهبری که فضایل و مناقبش از حدّ احصا، خارج است، همان فداکار و قهرمان و مجاهد یگانه‌ای که

«لَوْ لَا سَیْفُهُ لَمَا قَامَ لِلْإِسْلامِ عَمُودٌ»[۴۴]

، همـان مرد علم و ایمـان و معرفتی که علوم همه در برابر علومش چون قطره‌ای است در برابر دریـا، همـان‌که همه به علم او نیـازمند بودنـد و او از همه بی نیـاز بود، همان‌که وجودش نمایش و جلوه کامل کمالات محمّـدی بود و هنگام نزول قرآن، با او همراه بود و آنچه را پیغمبر اکرم صلی‌الله علیه و آله و سلّم شنید و دید، او نیز می‌شنید و می‌دید.

بزرگ‌شخصـیتی که در علم، عمل، زهد، تقوا، حلم، تواضع، عبادت، ایثار، جهاد، رحم، عدل، احسان و تمام صـفات فاضله بی‌نظیر، ممتاز و نادر، روزگار و آیت کبرای پروردگار و مجمع صفات اضداد بود.

صاحبان عقول کبیره، فصـحا، بلغا و بزرگان عالم بشریت، در برابر او سر تسلیم و خضوع فرود آورده، در مدح و ستایش او بلیغ‌ترین و رساترین سخنان را گفته و کتاب‌ها نوشته‌اند، و با این همه هرگز مبالغه نیست اگر بگوییم:

این شرح بی‌نهایت کز وصف یار گفتندحرفی است از هزاران کاندر عبارت آمد

پیام غدیر، ص: ۶۹

و

کتاب فضل تو را آب بحر کافی نیست‌که تر کنند سر انگشت و صفحه بشمارند

عظیمی که تمام نواحی وجودش عظمت و آیت قدرت بی‌انتهای خداوند متعال و جمع همه عظمت‌ها بود.

کـانَ عَظیماً فی ایمانِهِ عَظیماً فی عِلْمِهِ وَ عَظیماً فی بَصـیرَتِهِ. عَظیماً فی زُهْـدِهِ وَ تَقْواهُ، عَظیماً فی بُطُولاتِهِ وَ تَضْـحِیاتِهِ، عَظیماً فی نُصْـرَةِ الْحَقِّ وَ اقامَـةِ الْعَدْلِ، عَظیماً فی اعْلاءِ کَلِمَةِ اللهِ، عَظیماً فی رَحْمَةِ لِلْایتام وَ الْارامِلِ وَ الْمَساکینَ، عَظیماً فی مُواساتِهِ لِلْفُقَراءِ، فی خَوْفِهِ مِنَ اللهِ تَعالی، عَظیماً فی فَصاحَتِهِ وَ بَلاغَتِهِ، عَظیماً فی مَأْکَلِهِ وَ مَشْـرَبِهِ وَ مَلْبَسِهِ، عَظیماً فی کُلِّ احْوالِهِ وَ افْعالِهِ، فَتَعالَی اللهُ الْعَلِیّ الْعَظیمُ خالِقُ هَـذا الانْسانِ وَ مُوَدِّعُ هـذِهِ الْعَظَماتِ فیهِ، فَتَعالَی اللهُ خالِقُ هذَا الْکَوْنِ الْمُتَصاغِرِ لِعَظَمَتِهِ وَ الْمُتَذَلِّلِ لِجَلالِهِ وَ جَبَرُوتِهِ وَ سُـلْطانِهِ وَ الْخائِفِ مِنْ کِبْرِیائِهِ، صاحِبِ هذِهِ الْعَظَماتِ وَ الْمُعْتَرِفِ عِنْدَهُ بِعَجْزِهِ وَ فَقْرِهِ الَیهِ، فَهُوَ الَّذی قالَ:

پیام غدیر، ص: ۷۰

«إِلَهِی کَفَی بِی عِزّاً أَنْ أَکُونَ لَکَ عَبْداً وَ کَفَی بِی فَخْراً أَنْ تَکُونَ لِی رَبّاً»[۴۵]

فَهُوَ الْمَمْسُوسُ فی ذاتِ اللهِ وَ البَکّـاءُ مِنْ خَشْـیَةِ اللهِ وَ الْمُجاهِـدُ فی سَبیـلِ اللهِ هُوَ الصِّراطُ الْمُسْـتَقیمُ وَ الْعُرْوَةُ الْوُثْقی وَ حَبْلُ اللهِ الْمَتینِ وَ میزانُ الْاعْمالِ وَ هُوَ قَسیـمُ الْجَنَّةِ وَ النّارِ وَ هُوَ نَفْسُ الرَّسُولِ وَ زَوْجُ الْبَتولِ وَ سَـیفُ اللهِ الْمَسْـلُولِ وَ یَـدُ اللهِ الباسِـطَةُ وَ اذُنِهِ الْواعِیـةُ وَ عَینِهِ النّاظِرَةُ وَ حُجَّتُهُ الْبالِغَةُ هُوَ مَوْلانا عَلیّ بْنُ أبیطالِب علیه‌السّلام.

«هُوَ الَّذی مِنْ رَسُولِ اللهِ کانَ لَهُمَقامُ هارونَ مِنْ موسَی بْنِ عِمْران

هُوَ الَّذی کانَ بَیتُ اللهِ مَوْلِدَهُوَ طَهَّر الْبیت مِنْ ارْجاسِ اوْثان
لَوْلاهُ لَمْ یجِدُوا کُفْواً لِفاطِمَةٍلَوْلاهُ لَمْ یفْهَمُوا اسْرارَ قُرْآن»[۴۶]

پیام غدیر، ص: ۷۱
باید بگوییم و اعتراف کنیم که ما را آن شایستگی و صلاحیّت نیست که در اوصاف و کمالات علوی سخن بگوییم و سزاوار این است که در این مقام، زمین عجز و مسکنت ببوسیم و از خداوند منان بخواهیم که ما را در طریق ولایت و ایمان به امامت آن حضرت ثبات قدم و استقامت عطا فرماید.

تجلیل از غدیر، زمینه افزایش معارف ولائی

امید آن‌که این برنامه‌ها، جشن‌ها و این خدمات و زحمات عزیزان و جوانان مخلص در برگزاری دهه غدیر، همگان را به معارف ولایی بیش از پیش آشنا سازد و موجب جلب توجهات عالیه حضرت بقیة الله ارواح العالمین له الفدا گردد.

عمل به دستورات دین، علامت واقعی ولایت

برادران و خواهران ایمانی!
همه باید این را بدانیم که دین برای عمل است. ایمان به خدا، به پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله و به آیات، همه باید با عمل توأم باشد.
مظاهر حقیقی و علایم واقعی ولایت، عمل به دستورات و تعالیم قرآن، احکام شرع و هدایت‌های امیرالمؤمنین و سایر ائمه معصومین علیهم‌السّلام است.
باید از همه فرصت‌ها و برنامه‌های اعیاد و سوگواری‌ها، برای خودسازی، برای ترقی و کمال معنوی و اخلاقی استفاده کنیم، جلو برویم و رو به پیش باشیم.
پیام غدیر، ص: ۷۲
در این فرصت‌ها به وضع تشیّع خود، شیعه بودنمان، جهات اسلامی خودمان، جامعه و برادران و خواهرانمان، شهر و کشور، مسجد، اداره، مدرسه، دانشگاه، مطبوعات، روزنامه‌ها، رسانه‌های گروهی، کسب و کار و همه نواحی زندگی فردی و اجتماعی خود بیندیشیم و ظهور تشیع و ولایت علی علیه‌السّلام را در همه این نواحی بررسی کنیم.

مسؤولیت همگانی در برابر اعمال خلاف شرع

حقیر به همه هشدار می‌دهم ما در برابر هر نقصان، کسر و کمبودی که در اسلامیّت خود داشته باشیم مسئولیم؛ از این‌که بعضی به واسطه تبلیغات سوء در اشتباه بیفتند و محرّمات را حلال بشمارند، مسئولیم.
ما از این تشویق و ترویجی که به اسم هنر، از فساد و گرایش‌دادن جامعه به ملاهی، مناهی و شکستن سنّت‌های دینی می‌شود مسئولیم.
از اختلاط زنان با مردان بیگانه، از خطراتی که عفّت و پارسایی زنان و جوانان را تهدید می‌کند مسئولیم. این جامعه، جامعه‌ی اسلامی، جامعه شیعی و جامعه قرآنی است.
هویّت اسلامی این جامعه نباید به اسم خرافاتی که اسلام بر آنها خط بطلان کشیده مورد حمله واقع شود. در غدیر و اعیاد دیگر باید

این مسائل را بررسی نماییم.

پیام غدیر، ص: ۷۳

در این جمله تعلیلیه اخباریه (ذلِکُمْ اطْهَرُ لِقُلُوبِکُمْ وَ قُلُوبِهِنَ [۴۷] که پس از جمله انشاییه‌ای که خطاب به زنان پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله و سلّم است، دقت و تأمّل کنید.

رعایت این هدایت قرآنی در تمام روابط بین زن و مرد بیگانه یک سنّت اسلامی است که مراعات آن جامعه را از فساد و فحشا مصونیت می‌بخشد. این هدایت قرآنی اگر چه با فرهنگ مبتذل غربی- که متأسفانه افرادی فریفته و دلباخته آن هستند- مخالفت دارد، امّا برای مسلمانان، معیار و میزان است و اختلاطات زن و مرد بیگانه را کنترل و تحت نظم و ضابطه قرار می‌دهد.

در سایر موارد باید اگر شیعه هستیم- که الحمدلله هستیم- دستورات شرعی و راهنمایی‌های ائمه علیهم‌السّلام را سرمشق و دستور العمل خود قرار دهیم.

خداوند متعال همه را در عمل به وظایف، حفظ مواضع اسلامی و باز نگشتن به ارتجاع جاهلیت و عقب‌گرایی موفق فرماید.

والسلام علیکم و رحمهٔ الله و برکاته

پیام غدیر، ص: ۷۵

مکتب غدیر[۴۸]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمْدُللهِ الّذی هَدانَا لهذَا وَ مَا کُنَّا لِنَهْتَدِیَ لَوْلا أنْ هَدانَا اللهُ، وَ الصَّلاةُ وَالسَّلامُ عَلی سَیِّدِنا رَسُولِ اللهِ وَ عَلی عَلِیّ وَلیّ اللهِ وَ آلهِما سِیّما إمام زَمانِنا مَولانا الْمَهْدِیّ بَقِیَّةُ اللهِ وَ اللَّعْنُ عَلی أعْداءِ اللهِ.

قال الله تعالی:

(یا ایّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما انْزِلَ الَیکَ مِنْ رَبِّکَ وَ انْ لَمْ تَفْعَلْ فَما بَلَّغْتَ رِسالَتَهُ وَ اللّهُ یعْصِمُکَ مِنَ النّاسِ انَّ اللّهَ لا یهْدِی الْقَوْمَ الْکافِرینَ)[۴۹]

پیام غدیر، ص: ۷۶

برادران مؤمن و خواهران مؤمنه!

اجازه دهید پیش از عرض تبریک و مطالبی را که باید همگان آن را در این دهه مبارک- که به دهه غدیر نامگذاری شده است- بررسی نماییم، نظری فشرده و بسیار مختصر در این آیه شریفه داشته باشیم:

تفسیر آیه تبلیغ

اشاره

تأمل در این آیه و مضامین جمله‌های آن و زمان و دوره نزول آن خود به خود نشان می‌دهد که آنچه پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و

آله و سلّم به تبلیغ آن از جانب خـدا مأمور شـد، موضوعی جز موضوع مهمّ ولایت، نظام امامت و سیاست، حکم و اداره و مدیریت امّت نبود.

مدنی‌بودن سوره مائده

اولًا: سوره مائده، که این آیه شـصت و هفتم آن سوره است، مدنیه است و چنان‌که ظاهر است، در اواخر عصر مدنی نازل شده است که احکـام مهمّ اسـلام از اصول و فروع تبلیغ شـده بود و حکم مهمّی غیر از دسـتور نظـام جامعه و مـدیریت امّت- که اعلان رسـمی نشده باشد- باقی نمانده بود.

سابقه نزول آیه در امر ولایت

ثانیاً: اسم موصول در (مَا انْزِلَ الَیکَ مِنْ رَبِّکَ اشاره به موضوع مهمّ خاصی است که سابقه نزول بر پیغمبر اکرم صلی‌الله علیه و آله و سلّم داشته است.

پیام غدیر، ص: ۷۷

عدم اکمال تبلیغ رسالت بدون ابلاغ ولایت

و ثالثـاً: از جمله (وَ انْ لَمْ تَفْعَـلْ فَمـا بَلَّغْتَ رِسـالَتَهُ اهمیت و ارزش والای موضوعی که پیغمبر صـلّی‌الله علیه و آله و سـلّم به تبلیغ آن مـأمور شـده بود معلوم می‌شود، زیرا تـا هنگـام نزول این آیه، مسائـل توحیـدی، مبـانی اعتقـادی و احکام مهمّ عبادی، مالی، قضایی، اجتماعی، جهاد با کفّار و ترک عادات زشت ریشه‌دار همه تبلیغ شده بود.
بـا ایـن وجـود، ایـن موضـوع را دارای چنـان اهمیـت معرفی می‌فرمایـد که اگر پیـامبر گرامی صـلّی‌الله علیه و آله و سـلّم آن را تبلیغ نمی‌کرد، همانند آن بود که همه آنچه را در این مدّت طولانی عصـر مکه و عصر مدینه تبلیغ کرده، تبلیغ نکرده باشد و کأن لم یکن محسوب گردد. بدیهی است چنین موضوعی غیر از تعیین سرپرست و امام و رهبر برای امّت، چیز دیگری قابل تصوّر نیست.

توطئه‌ها علیه تبلیغ ولایت

و رابعاً: جمله «وَاللهُ یعْصِ‍‌مُکَ مِنَ النّاسِ گویای این است که در داخل مسـلمین و پیرامون وجود مبارک رسول خـدا صـلّی‌الله علیه و آله و سـلّم، توطئه‌هـا، دسـته‌بندی‌ها و دسـت‌هـایی در کـار بوده است که اگر با آسـیب‌رساندن به شـخص آن حضـرت هم باشـد، از صورت گرفتن این امر جلوگیری نمایند و مسیر رهبری امّت

پیام غدیر، ص: ۷۸

را به سـمتی که منـافع خودشـان را تـأمین نمایـد منحرف سازنـد و خلاصه، این نگرانی بوده است که در هنگام ابلاغ این رسالت، به طور مرموزی، آشوب و فتنه‌ای بر پا کنند که هم مانع از ابلاغ این رسالت بشوند و هم به جان پیغمبر صلی‌الله علیه و آله و سـلّم سوء قصـد نمایند که با این وعده مدد و نصـرت خداوند متعال، پیغمبر صـلّی‌الله علیه و آله و سـلّم در غدیر خم با آن تشـریفات رسـمی و علنی، علی علیه‌السّـلام را به ولایـت منصوب فرمود و همگـان حتی توطئه‌گرهـا و آنـان که قصـد ممـانعت از این ابلاغ را داشـتند، با امیرالمؤمنین علیه‌السّلام بیعت کردند که بیش از این در اینجا به شرح و بسط و تفصیل این مسائل نمی‌پردازیم.

نتیجه تفسیر

مقصود این است که با توجه و آگاهی مختصر از اوضاع آن عصر و دقّت در الفاظ و جمله‌های این آیه روشن می‌شود تبلیغی که پیامبر صلّی‌الله علیه و آله و سلّم به آن مأمور بود، تبلیغ ولایت علی علیه‌السّلام بود که پیغمبر صلّی الله علیه و آله و سلّم برای ابلاغ آن در غدیر خم، محلّی که حاجیان از آنجا متفرق می‌شدند و به شهر و دیار خود می‌رفتند، امر فرمود که همه در آنجا توقف کنند و آنان که جلوتر رفته بودند بر گردند و منتظر ماند تا آنان که هنور نرسیده بودند به آنجا برسند.

سپس در آن مجمع بزرگ که تا آن روز جز در هنگام حج در همین سفر چنان اجتماعی فراهم نشده بود، به فرمان الهی،

پیام غدیر، ص: ۷۹

علی علیه‌السّلام، را به مقام ولایت منصوب و مانند خود أولی بأنفس معرّفی فرمود.

مقاومان سنگر ولایت

اکنون با تقدیم این بررسی تفسیری به شما عزیزان؛ برادران مؤمن و خواهران مؤمنه‌ای که این پیام را می‌شنوید یا می‌خوانید، این عید سعید و روز بزرگ و با عظمت را تبریک، تهنیت و شادباش عرض می‌کنم و به همه شما که به نعمت ولایت حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام و ولایت ولی امر و صاحب عصر حضرت بقیهٔ الله مولانا المهدی روحی لتراب مقدم خدّامه الفداء، سربلند، سرافراز و مفتخر هستید درود می‌فرستم.

صَلَواهُ اللهِ وَ سَلامُهُ عَلَیکُمْ یا شیعَهَ امیرِالْمُؤْمِنینَ، یا انْصارَ دینِ اللهِ ایُّهَا الْفائِزُونَ المُخْلَصُونَ الرّاکِبُونَ فی سَفینَهِ النَّجاهِ وَ الْمُعْتَصِمُونَ بِحَبْلِ اللهِ، هَنیئاً لَکُمْ یا انْصارَ الْحَقِّ وَ یا حُماهَ الدّینِ وَ یا ابْناءَ الإسْلامِ وَ الْقُرْآنِ لَقَدْ فَضَّلَکُمُ اللهُ تَعالی بِهذِهِ الْفَضیلَهِ وَ شَرَّفَکُمْ بِهذَا التَّشْریفِ وَ إخْتارَکُمْ عَلی غَیرِکُمْ مِنَ الْعالَمینَ.

درود بر شما که در طول اعصار، در بیش از چهارده قرن، همواره در تمسّک به قرآن و عترت پایداری کرده، در برابر ظلم‌ها، ستمگری‌ها، استکبار، استضعاف و استعلای جبّاران،

پیام غدیر، ص: ۸۰

عرض وجود نموده و ثابت و مقاوم در سنگر ولایت، این حصن حصین الهی، از اسلام و مقاصد اسلام، از حقّ و عدالت دفاع نموده‌اید و اگر چه مشکلات، دشواری‌ها، محرومیت‌های گوناگون و فشارهای شدید اقتصادی را متحمّل شده‌اید، همواره موفق بوده و شکست‌ناپذیری خود را در صحنه‌های و میدان‌هایی که افراد قوی و نیرومند وادار به تسلیم و قبول شکست می‌شوند، به اثبات رسانده‌اید.

چند توصیه به جوانان منتظر

اشاره

گوارا باد بر شما این افتخارات بزرگ ای پسران و دختران ابوذر، عمار، حجر، رشید و میثم تمار و ای پاسداران و وارثان خون شهدای بدر، احد و شهدای کربلاء ای مردان رشید، و ای جوانان سربلند، و ای بانوان عفیف و فداکار، و ای عاشوراییان و ای غدیریان!

گذشته‌های پر افتخار خود را فراموش نکنید

به خود ببالید و بنازید، و گذشته‌های پر از عزّت، افتخار، شهامت و فداکاری در راه حق و استقامت خود را فراموش نکنید. شما چه خون‌های پاک و چه جوان‌های پاک‌بازی را برای اسلام و دین نثار کرده و قربانی داده‌اید.

به آداب و سنن اسلامی ملتزم باشید

ما همه مسلمان و شیعه اهل بیت علیهم‌السّلام هستیم. جاهلیّت‌های قبل از اسلام، جاهلیت عرب، جاهلیت عجم، همه

پیام غدیر، ص: ۸۱

ملّی‌گرایی‌ها و در یک عبارت جاهلیت اولی را پشت سرگذارده و به آگاهی اسلامی و رشد و شعور ایمانی رسیده، از محمد و علی و از تهلیل و تکبیر و از قرآن و توحید، هویّت، فرهنگ و شخصیت گرفته‌ایم، این هویت را باید با التزام به آداب و سنن اسلامی حفظ کنیم. مبارزه شیعیان با جاهلیت، ارتداد و ارتجاع، از صفحات زرّین و درخشان تاریخ اسلام است.

استقلال و هویت اسلامی را حفظ کنید

جوانان عزیز، غیرتمندان شکست ناپذیر!

شما در طول تاریخ پر از حوادث اسلام، همواره افتخار آفرین بوده‌اید. امید آن است که بیشترین یاوران امام زمان ارواح العالمین له الفداء هم شما باشید. این شمایید که باید سنگرها را نگهدارید. در هر شرایط و در هر کجا هستید، در دانشگاه‌ها، در مراکز تعلیم و تربیت، در جوامع فرهنگی، در سازمان‌ها و نهادها، روش، رفتار، آداب، لباس و کلّ مظاهر اجتماع، استقلال و هویت اسلامی را حفظ کنید.

تمدّن اسلامی را گسترش دهید

برای ترقّی، تعالی و بازیابی عزّت، مجد و عظمت‌های دیرین اسلامی تلاش کنید.

تمدّن و فرهنگ اسلامی را که چهارده قرن در جهان درخشیده گسترش دهید. نسل معاصر مسلمان، خصوص نسل جوان، در برابر اسلام و این تمدن عظیم و پهناور محمدی

پیام غدیر، ص: ۸۲

مسئول است. این تمدّنی است که با تمام کوشش‌هایی که ابر طاغوتیان شرق و غرب برای محو آن دارند، اکنون همه شئون زندگی بیش از یک میلیارد جمعیت جهان زیر پوشش آن قرار دارد و اندیشه احیای آن، خواب آرام را از دشمنان اسلام می‌گیرد و برای مقابله با اسلام‌گرایی، لاییک‌گرایی را تشویق و ترویج می‌نمایند، و تمدن‌های استبدادی و فرهنگ‌های قبل از اسلام را در جوامع اسلامی، مثل ایران و مصر مطرح می‌کنند، زیرا از احیای اسلام و خودآگاهی مسلمانان ترس و وحشت دارند و با انواع توطئه‌ها، ترفندها و سیاست‌ها، نهضت اسلام‌گرایی، عزّت‌خواهی و استقلال‌طلبی مسلمانان را می‌کوبند.

در فلسطین، در الجزایر، در آسیای میانه، در چچن، در ترکیه، در اینجا و آنجا، با جنگ، کشتار و قتل عام یا به بهانه‌های گوناگون دیگر، به بهانه ملیت و مردم‌سالاری تلاش می‌کنند که این غرور و این آگاهی اسلامی را سرکوب و صدای اسلام، اذان و تکبیر را خاموش، شعائر دین، حجاب، چادر بانوان و سنّت‌های اسلامی را منسوخ سازند و غرب‌گرایی را در مظاهر فسق و فجور، ترویج موسیقی، نوازندگان، خوانندگان جشنواره‌ها و مسابقات مبتذل رایج نمایند.

در مقابل اسلام‌زدایی دشمن به هوش باشید

شما ای شیعیان علی، ای جوانان غدیری و عاشورایی و ای بانوان زهرایی و زینبی!

به هوش باشید. به هوش باشید که دشمن ما و به اصطلاح

پیام غدیر، ص: ۸۳

ابرقدرت‌های جهان در هیچ سیاستی مثل سیاست اسلام‌زدایی و مبارزه با اسلام‌گرایی اتفاق نظر ندارند و با نقشه‌های دقیق و حساب‌شده و فشار اقتصادی می‌خواهند این میل به اسلام و بازگشت به اسلام را منکوب و سرکوب کنند.

به هوش باشید و دین خدا را یاری نمایید و با توکل و اعتماد به خدا، از فتنه‌های بزرگ آخر الزمان خود را بیمه نمایید.

از رجوع و استقبال به جاهلیّت اولی و آینده بپرهیزید

نه به سوی جاهلیت اولی برگردید و نه از جاهلیت آینده، که همین مکتب‌های لاییکی است، استقبال نمایید. باید نشان بدهیم و ثابت کنیم که دین، ملّیت، قانون، سیاست، نظام، حکومت، فرهنگ و دنیا و آخرت ما اسلام است:

«لانَبْتَغی غَیرَهُ؛ لانِظاماً وَ لاسِیاسَةً وَ لاوَطَناً»

(وَ مَنْ یَبْتَغِ غَیْرَ الْإِسْلامِ دیناً فَلَنْ یُقْبَلَ مِنْهُ وَ هُوَ فِی الْآخِرَةِ مِنَ الْخاسِرین)[۵۰]

علی علیه‌السّلام را الگوی خویش قرار دهیم

بیایید در این دهه مبارکه غدیر، خود را به علی علیه‌السّلام، به رفتار علی، به گفتار علی و به اخلاق علی عرضه کنیم. از آن حضرت درس و سرمشق بگیریم. آیا در کمک به مستضعفان و محرومان در راه علی می‌رویم؟ آیا در لباس و غذا، در مظاهر

پیام غدیر، ص: ۸۴

زندگی، در ساده‌زیستی و بی‌تکلّفی، نشانی از علی علیه‌السّلام داریم؟ آیا می‌خواهیم با این تجمّل‌پرستی‌ها و اسراف و تبذیرها، با این جدا بودن از طبقات محروم، شیعه راستین علی علیه‌السّلام باشیم؟ اگر عدالت علی علیه‌السّلام، زهد علی علیه‌السّلام، شجاعت علی علیه السّلام، حلم و صبر علی علیه السّلام، حق‌پرستی علی علیه السّلام، تواضع علی علیه‌السّلام و سایر فضایل بزرگ علی علیه‌السّلام ما را شیفته و دلباخته او کرده است، باید از این اخلاق بی بهره نباشیم.

خود آن حضرت فرمود:

«أَلَا وَ إِنَّ لِکُلِ مَأْمُومٍ إِمَاماً یَقْتَدِی بِهِ وَ یَسْتَضِیءُ بِنُورِ عِلْمِه»[۵۱]

پیرو مکتب علوی و فاطمی باشید

سعادت ما و ترقّی و تعالی ما، در پیروی از مکتب علی و فاطمه زهرا سلام‌الله علیهما است؛ همان بانویی که وقتی این سؤال مطرح شد که برای زن چه روش و سیره‌ای بهتر و شایسته‌تر است [۵۲]، آن جواب تاریخی را داد که تا قیامت سرمشق زنان مؤمنه شد، همان بانویی که به اقتضای آن ضرورت بسیار بزرگ، وقتی لازم شد به مردم هشدار دهد و

پیام غدیر، ص: ۸۵

خطر ارتجاع و ارتدادی که پیش آمده بود را گوشزد کند، و اصول احکام، معارف اسلام و مبانی دین مبین را ابلاغ کند و زحمات پدر بزرگوارش و هدایت‌های او را بیمه نماید، با آن جلال و شکوه، در حالی که خواتین و خانم‌های معظّمه، پروانه‌وار شمع وجودش را احاطه کرده بودند، در آن شرایط سخت هم از پشت پرده با مردم سخن گفت.

اگر به دنیا هرچه بگذرد و هر چه در صنایع و تکنیک پیش برود و کفر لاییک و انکار حاکمیت الله جهانگیر شود، خط شیعه، خط علی و زهرا است و در یک کلام، حرفش، کلامش، قانونش و میل دلش، همه تابع اسلام است.

ایمانش برگرفته از مثل این حدیث است که از حضرت رسول صلّی‌الله علیه و آله و سلّم روایت است و ما این پیام را به آن ختم می کنیم:

«لا یکُونَ الْعَبْدُ مُؤْمِناً حَتّی یکُونَ هَواهُ تَبَعاً لِما جِئْتُ بِهِ وَ لا یزیغُ عَنْهُ»[۵۳]. و السلام علیکم و رحمهٔ الله و برکاته

پیام غدیر، ص: ۸۷

امیر غدیر[۵۴]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

جوانان عزیز و مؤمن آبدان و عزیزانی که در این کنگره مقدّس شرکت فرموده‌اید:

سلام علیکم و رحمهٔ الله

بسیار جای تقدیر و تحسین، و زیبا و دلنشین است که جوانان در مقام عرض ولایت و ارادت به آستان اقدس و درگاه ملائک سپاه حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام کنگره‌ای به نام نامی و اسم گرامی (امام علی علیه‌السّلام و جوانان) برگزار می‌نمایند.

مقامات عالی امام

فرزندان عزیز، امام علیه‌السّلام در همه‌ی ابعاد وجود انسان این پدیده برتر و برگزیده خلقت نمونه اکمل و اعظم است. همه نواحی شخصیت الهی او ظهور عظمت قدرت و علم خداوند علی عظیم است. او انسان مافوق و بشر اکمل است.

پیام غدیر، ص: ۸۸

عجز همگان از معرفت امام علی علیه‌السّلام

یک هزار و چهار صد سال است پیرامون شخصیت جامع الاطراف آن حضرت، نوابغ عالم علم، نخبگان و فرزانگان کم نظیر از مسلمان و دیگران سخن گفته و هزارها کتاب و رساله پیرامون ابعاد وجودی او، فضایل، مناقب، مکارم اخلاق و صفات الهی او گفته و نوشته‌اند و هنوز هم آگاهان خود را در این دریای بی کرانه به ساحلی نزدیک نمی‌بینند و مانند مسافرانی که در فضا در پرواز باشند هر چه پرواز می‌کنند پایانی برای سفر خود نمی‌یابند.

لزوم الگوبرداری جوانان از جوانی علی علیه‌السّلام

بخش‌های زندگی آن حضرت در این عالم اگر چه مجموع آن از جهت طول زمان ۶۳ سال بوده است، ولی از جهت عرض و کیفیت از ۶۳ میلیون سال و بیشتر و بیشتر عریض‌تر و پهناورتر است. آنچه به عمر انسان شرف و ارزش می‌دهد درازی زمان آن نیست حیات بشر به ظهور خصایص عالی انسانیت و جمال آدمیّت ارزش و معنا می‌یابد.

شما جوانان عزیز، سزاوار است که دوره جوانی امام علی علیه‌السّلام را الگو و سرمشق خود قرار دهید؛ نوجوانی و جوانی علی علیه‌السّلام بخش‌ها و سرگذشت‌های بسیاری دارد که همه جوانان را به سیر و حرکت به سوی مقامات رفیعه انسانیّت، ایمان، مقاومت و استقامت بسیج و تشویق می‌کند.

پیام غدیر، ص: ۸۹

علی نوجوان و جوان بود که در میدان‌های جهاد و دفاع از اسلام فداکارانه با شجاعان بزرگ زمان دست و پنجه نرم می‌کرد و آنان را به خاک هلاک می‌انداخت.

در غزوه بدر، احد، احزاب، خیبر و غزوات دیگر که شرکت داشت جوان بود. در جوانی در لیلهٔ المبیت شبی که کفار تصمیم به قتل پیغمبر خدا داشتند در جای آن حضرت خوابید. در واقعه مباهله که با پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله به فرمان خدا شرکت داشت جوان بود. وقتی که در رکوع، انگشتر خود را به سائل بخشید و آیه «إِنَّمَا وَلِیُّکُمُ اللّه»[۵۵] در شأن او نازل شد جوان بود. در آن زمان که طعام خود را به مسکین، یتیم و اسیر می‌داد و آنها را بر خود مقدم می‌کرد جوان بود. در جوانی روزهایش به روزه‌داری و شب‌های او به تهجّد، عبادت و شب زنده‌داری می‌گذشت.

روزی در نوجوانی و جوانی بر او نگذشت که به فضیلت‌ها، مقامات و موضع‌های خداپسندانه مشحون نباشد. حیات جوانی و نوجوانی علی علیه‌السّلام باید برای همه جوانان سرمشق و راهنما باشد. بسیاری از سوابق و مناقب که از علی علیه‌السّلام نقل می‌شود از جوانی ایشان است. او جوان بود ولی اگر ایمانش را با ایمان همه سالمندان صحابه می‌سنجیدند بر همه برتری داشت، بلکه سنگین‌تر از آن بود

پیام غدیر، ص: ۹۰

که با ایمان آنها سنجیده شود؛

لعل و مرجان را چه کس گفته است بهتر از خزف

جان عِلوی را چه کس سنجید با نقش جدار

در اینجا به همین مناسبت کلام را به این سه بیت به پایان می‌رسانم:

یقولون لی فضِّل علیّاً علیهمفلست أقول التبر أعلی من الحصا

ألم تر انّ السیف یزری بحدّه‌مَقالُک هذَاالسَّیف احدی مِنَ العصا

إذا أنا فضلّتُ علیّاً علیهم‌أکُن للّذی فَضَّلتُه متنقّصاً»[۵۶]

از خداوند متعال برای همه جوانان، دانش آموزان و دانشجویان، توفیق در راه شناخت آن امام بزرگوار و پیروی واقعی از آن حضرت را خواستارم.

پیام غدیر، ص: ۹۱

کلام امیر[۵۷]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

قال مولانا امیرالمؤمنین علیه‌السّلام:

«إِنَّا لَأُمَرَاءُ الْکَلَامِ وَ فِینَا تَنَشَّبَتْ عُرُوقُهُ وَ عَلَیْنَا تَهَدَّلَتْ غُصُونُه»[۵۸]

نهج البلاغهٔ نشان کمال انسانیّت

با سلام و تحیّت به حضور بزرگان و شخصیّت‌های ادبی، علمی و اسلامی که در این مجلس شریف که به عنوان بزرگ و بسیار با معنی و پر ابعاد «نهج البلاغهٔ» برگزار می‌شود شرکت نموده و علاقه‌مندی خود را به این کتاب عظیم که حقاً نشان دهنده اوج تعالی، کمال انسانیت و توفیق بشریت به درک حقیقت است اظهار نموده‌اند، با این کلمه این حقیر ناچیزی که

پیام غدیر، ص: ۹۲

در میدان و جهان وسیعی که سخن از نهج البلاغهٔ و از امام امیرالمؤمنین علیه‌السّلام باشد به ذرّه و کمتر از ذرّه هم در حساب نمی‌آیم جسارت نموده خود را در شمار آن عزیزان قرار می‌دهم

«فَمَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ»

وجوه اعجاز نهج البلاغهٔ

نهج البلاغهٔ نه بلاغت در همه فنون و تمام علوم حقیقیه است که بلاغت یعنی سخن گفتن به مقتضای حال و چنان‌که باید گفت در همه موضوعات، ارزشمند است.

بلاغت در الهیات و تکلّم از عالم غیب و ماوراء الطبیعهٔ، بلاغت در بیان آیات آفاقیه و انفسیه الهیه، بلاغت در بیان بهترین و عالی‌ترین مواعظ و حکمت‌ها، بلاغت در بیان اصول سعادت اجتماع، بلاغت در درس سیاست مُدُن، بلاغت در معرفی نبوّات به ویژه بیان نبوت خاتم الانبیاء صلی‌الله علیه و آله و سلم، بلاغت در اخبار از مغیبات، و بلاغت و بلاغت و بلاغت ...

اگر فصاحت و بلاغت فضلاء و بلغاء نامدار در وصف جنگ، اسب و شمشیر و این عناوین بود، بلاغت امام علیه‌السّلام بیان حقایق و معانی متعالیه‌ای است که نوابغ بینش و بصیرت به فهم آن افتخار می‌کنند.

با این همه شروحی که بر این کتاب نوشته‌اند، هنوز هم مثل این است که بی‌شرح مانده باشد و باید محققان بزرگ در رشته‌های مختلف بر آن شرح بنویسند و باز هم بنویسند و بنویسند.

پیام غدیر، ص: ۹۳

اعتراف دانشمندان به مقام والای علی علیه‌السلام

نهج البلاغه سخن علی علیه‌السّلام است. سخن معلّمی شدید القوی است، که در وصفش گفته‌اند:

«یَتَفَجَّرُ الْعِلْمُ مِنْ جَوَانِبِهِ وَ تَنْطِقُ الْحِکْمَةُ مِنْ نَوَاحِیه»[۵۹]

و گفته‌اند:

«کَلامُهُ دُونَ کَلامِ الخَالِقِ وَ فَوْقَ کَلامِ الْمَخْلُوقینَ»[۶۰]

و باز گفته‌اند:

«ألا إنَّما التَّوْحیدُ لَوْلا عُلومُهُ

کَعَرْضَةِ ضِلّیلٍ وَ نَهْبَةِ کافر»[۶۱]

نهج البلاغه سخن علی علیه‌السّلام است. باز هم و پس از آن هم در مدح آن می‌گوئیم که سخن علی علیه‌السّلام، سخن عظیمی است، که تمام نواحی وجودش عظمت و آیات قدرت بی‌انتهای قدرت خداوند قادر متعال است.

پیام غدیر، ص: ۹۴

شخصیّت الهی امیرالمؤمنین علیه‌السّلام

فَقَد کان عَظیماً فی إیمانِه، عظیماً فی عِلْمِه، عظیماً فی بَصیرَتِه، عظیماً فی زهده و تقواه، عظیماً فی بُطُولاته و تَضْحِیاتِه، عظیماً فی نُصْرةِ الحقِّ وَ إقامةِ العَدْل، عظیماً فی اعلاء کلمة الله، عظیماً فی رَحْمةِ للضُّعَفاء وَالمَساکِین وَ فِی مُواساتِهِ مَعَ الفُقَراء، وَ فِی خَوفِهِ مِنَ اللهِ تَعالی، عظیماً فی فَصاحَتِه وَ بَلاغَتِه، عظیماً فی کلّ أفْعالِه فَتَعالَی اللهُ العَلیّ العظیم خالقُ هذا الإنْسانِ، و مُودّعُ هذه العظمات فیهِ، فَتعالی الله خالقُ هذا الکون الْمُتَصاغِرِ لِعَظَمَته، وَ المُتَذَلِّل لِجَلالِه وَ جَبَرُوتِه وَ سُلْطَانِه، وَ خائف مِنْ کِبْریائِه، صاحِب هذه العَظَمات وَ المُعْتَرِف عِنْدَه بِعَجْزِهِ وَ فَقْرِه إلَیْهِ:

«إلَهِی کَفَی بِی عِزّاً أنْ أکُونَ لَکَ عَبْداً وَ کَفَی بِی فَخْراً أنْ تَکُونَ لِی رَبّاً»[۶۲]

ولا حول و لا قوة إلّا بالله العلیّ العظیم و آخر دعوانا أن الحمدلله ربّ العالمین.

پیام غدیر، ص: ۹۵

هشدارهای غدیری [۶۳]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

قال الله تعالی:

(الْیَوْمَ أکْمَلْتُ لَکُمْ دینَکُمْ وَ أتْمَمْتُ عَلَیْکُمْ نِعْمَتی وَ رَضیتُ لَکُمُ الْإسْلامَ دیناً)[۶۴]

وَ الْحَمْدُلِلهِ الَّذی جَعَلَنا مِنَ المُتَمَسّکینَ بِولایَةِ أمیرالْمُؤْمِنینَ وَ الأئمة الطّاهِرینَ عَلَیْهِمُ‌السَّلامُ

سلام علیکم و رحمة الله و برکاته

روز بزرگ و عید عظیم الله اکبر، عید اکمال دین و اتمام نعمت و رضای خدا را به این‌که اسلام، دین همه مؤمنان و مخاطبان این آیه تا روز قیامت است به آستان فرشته‌پاسبان ولی دوران، صاحب زمان، کهف امان و نجات مستضعفان،

پیام غدیر، ص: ۹۶
حصن الله الحصین و صراطه المستقیم حضرت بقیهٔ الله مولانا المهدی ارواح العالمین له الفداء و عموم شیعیان تبریک عرض می‌نماییم.

تعظیم ایّام الهی، نشانه التزام به شعائر دینی

مسلمانان عموماً و شیعیان خصوصاً در اعیاد جلیله و روزهای تاریخی و با عظمت و ایّام الهی با برگزاری مراسم باشکوه جشن و تشکیل مجالس، همایش‌ها و برنامه‌های ویژه، حیات، بقا، موجودیت و التزام خود را به شعائر دینی، هویت، استقلال اسلامی و حضور و علاقه خود را به سنن و آداب اسلامی اظهار می‌نمایند و پیام‌های سازنده و ارزنده‌ی این ایام الهی را به گوش دل می‌شنوند.

هشدارهای غدیر

اشاره

این برنامه‌ها که همه ساله مخصوصاً در مثل دهه مبارکه غدیر برگزار می‌شود از جهات متعدد، سودمند و حرکت‌آفرین و هشدار ده و پر برکت است.

هویّت شیعی را حفظ کنید

هشدار این‌که قدر شرف تشیّع و ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام را بدانید و حیثیت و شخصیّت اسلامی و مذهبی خود را عزیز و گرامی بدارید. مبادا این هویّت در معرض تصرّف بیگانگان و دشمنان اسلام قرار بگیرد.
پیام غدیر، ص: ۹۷

مراقب تهاجم دشمنان به اسلام عزیز باشد

هشدار این‌که دنیای کفر، الحاد و لاییک‌گرایی در حال حاضر برای محو و خدشه‌دار کردن هویّت اسلامی مسلمانان با تمام قوا وارد عمل شده و فرهنگ و آداب مسلمانان را هدف قرار داده است و با تبلیغات مسموم، با بهانه‌های گوناگون به اسم دموکراسی، به اسم آزادی، به اسم حقوق بشر و دفاع از بانوان، با ترویج فساد، ابتذال اخلاقی و اشاعه ملاهی و مناهی به نام هنر و هنرمندی، به موجودیّت عالم اسلام و نظامات اسلام، هجوم آورده‌اند، خوی استکباری و استعلاگری آنها چشم دیدن یک جامعه مستقل و غیر قابل نفوذ و با تمدّن درخشان مخصوص به خود و نظامات و آداب ممتازه‌ی انسانی را ندارد.
مسلمانان به ویژه شیعیان امیرالمؤمنین علیه‌السّلام که می‌فرمود:
«وَ اللهِ لَوْ تَظَاهَرَتِ الْعَرَبُ عَلَی قِتَالِی لَمَا وَلَّیْتُ عَنْهَا»[۶۵]
در این میدان هر کدام، حتّی اگر خود را یک نفر و یک تنه ببینند باید بایستند و از شرف، کرامت و عزّت خویش، پاسداری نمایند و خود را از افتادن در دام‌های کفر و بیگانگی از خدا حفظ نمایند.

پیام غدیر، ص: ۹۸

مغلوب ظواهر مادّی نشوید

برادران مسلمان و خواهران مسلمان!

باز هم متذکّر می‌شوم هویّت اسلامی خود را حفظ کنید، شخصیّت اسلامی خویش را عزیز و گرامی بدارید. آداب اسلام، سنّت‌های اسلامی، احکام اسلام، حجاب اسلام و تمامی شعایر اسلام را در هر کجا هستید احترام کنید و مقهور و مغلوب ظواهر مادّی جوامعی که از مدنیّت انسانی بی‌بهره‌اند نشوید. نگذارید رنگ اسلامی جامعه و صبغهٔ الله شیعه، کم‌رنگ شود.

در مکتب انتظار خود را بسازید

پیام‌های عید غدیر را بشنوید و به مولا و آقای واقعی خود، حضرت بقیهٔ‌الله ارواح العالمین له الفداء متوسّل شوید و هم‌چنین فرج آن حضرت را از خداوند متعال بخواهید و در مکتب انتظار آن امام، خود را بسازید.

پیام غدیر ؛ ص۹۸

پیروزی حق و زوال باطل

بدانید که آینده جهان از آن صالحان و مؤمنان است و استضعاف، استکبار و استعلا رو به زوال و انقراض است و چنان‌که در حدیث مشهور و مسلّم الصدور

شِیعَةُ عَلِیٍ هُمُ الْفَائِزُون ۶۶]

اعلام شده است فقط شیعیان علی، پیروان علی و کسانی که در خط و راه علی به پیش می‌روند رستگارند.

پیام غدیر، ص: ۹۹

آیه ذر و لقب امیرالمؤمنین علیه‌السّلام

در پایان این پیام به عنوان هدیه و عیدی خدمت دوستان و عزیزان، روایتی را مربوط به تاریخ زمان نام‌گذاری و ملقّب‌شدن علی علیه‌السّلام به لقب «امیرالمؤمنین» تقدیم می‌نمایم:

دیلمی- از علمای مشهور و نامدار اهل سنّت- در کتاب فردوس الأخبار از حذیفه- یکی از صحابه بزرگ و معروف- در ضمن حدیثی از رسول خدا صلّی‌الله علیه و آله و سلّم تفسیر این آیه را روایت نموده است:

«قَالَ اللهُ عَزَّوَجَلَ: وَ إِذْ أَخَذَ رَبُّکَ مِنْ بَنِی آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّیَّتَهُمْ وَ أَشْهَدَهُمْ عَلی أَنْفُسِهِمْ أ لَسْتُ بِرَبِّکُمْ.

ملائکه جواب دادند: بلی.

فَقَالَ تَبارَکَ و تَعَالَی: أَنَا رَبُّکُمْ وَ مُحَمَّدٌ نَبِیُّکُمْ وَ عَلِیٌّ أَمِیرُکُم.» والسلام علیکم و رحمهٔ الله و برکاته

پیام غدیر، ص: ۱۰۱

غدیرشناسی ۶۷]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

قال الله تعالی:

(الْیَوْمَ أَکْمَلْتُ لَکُمْ دینَکُمْ وَ أَتْمَمْتُ عَلَیْکُمْ نِعْمَتی وَ رَضیتُ لَکُمُ الْإِسْلامَ دیناً)[۶۸]

وَ الْحَمْدُللهِ الَّذی جَعَلَنا مِنَ الْمُتَمِسِّکینَ بِولایَةِ أمیرالمُؤمِنینَ وَ الائمة مِنْ وُلْدِهِ المَعْصُومینَ سیَّما الإمام المُبینِ وَ الکَهْفِ الحَصینِ وَ غِیاثِ الْمُضْطَرِّ الْمُسْتَکین مَولانا المَهْدِیّ بَقِیَّةُ اللهِ فِی الأَرَضینَ عَلَیْهِم أفْضَلُ صَلواةُ اللهِ تَعالی وَ أنْبِیائهِ الْمُرْسَلینَ وَ الْمَلائکةِ الْمُقَرَّبینَ.

پیام غدیر، ص: ۱۰۲

برادران و خواهران ایمانی، شیعیان مخلص، غدیریان پاک گوهر!

به همه شما سلام، درود و تبریک و تهنیت عید الله اکبر، عید اکمال دین، عید اتمام نعمت و عید اعلام ولایت.

دهه غدیر، فرصتی برای اجرای مقاصد اسلامی

از ده سال پیش (سال ۱۴۲۰) تاکنون پیشنهاد اختصاص یک دهه‌ی تمام به نام دهه غدیر با تقدیم پیامی جامع اعلام شد.

از آن سال تاکنون هر سال، این برنامه و بزرگداشت دهه مبارک غدیر برگزار می‌شود و همه ساله بر گسترش، رونق، معنویت و برکات آن افزون‌تر می‌شود و مشارکت مردم بیدار و آگاه بیشتر می گردد.

الحق این بزرگداشت، برنامه‌ای است که سزاوار است در همه ابعاد توسعه پیدا کند و برای مقاصد عالی معرفتی، علمی، تربیتی و برقراری وحدت بین مسلمین از آن استفاده شایان و کلان بنمایید.

مکتب غدیر، مکتب همه انبیاء

مکتب غدیر، مکتب جهاد، مکتب ایمان، مکتب قرآن و مکتب همه انبیاء است. همه بر سر یک خوان گسترده‌ی علم، بصیرت و بینش که می‌توان گفت «

عَرْضُها عَرْضُ السَّمواتِ وَ الأَرْضِ

» یا بیشتر است دعوت می‌شوند و کرّوبیان و قدسیان در این مکتب حضور می‌یابند و از معانی و فیوض معنوی آن درس‌ها و بهره‌ها می گیرند.

پیام غدیر، ص: ۱۰۳

اعتبار و تواتر حدیث غدیر

یکی از علماء می گوید:

«در بغداد و در دکّان صحافی، کتابی را دیدم که پشت آن نوشته شده بود: جلد بیست و هشتم از اسناد حدیث شریف غدیر و پس از آن جلد، بیست و نهم می‌باشد.»[۶۹]

این مطلب حکایت از این دارد که **۲۹** جلد کتاب فقط درباره اسناد این حدیث در آن زمان نوشته شده بود.

این اجمالی از کثرت اسناد این حدیث و شدّت اعتناء و اهتمام علماء و محدّثین به واقعه تاریخی غدیر خم است.
راجع به متن و اصل خطبه غدیر و روایات و احادیث مربوط به آن، آنچه تا حال نوشته شده است بیش از حدّ احصاست. در باب فنون و علوم مختلف اسلامی از حدیث، تفسیر، تاریخ، سنّت و کلام، همه از غدیر گفته‌اند و بسیاری مثل ابن عقده‌ها تألیف خاصی راجع به آن نگاشته و بیشتر به نام الولایهٔ یا الغدیر و در این عصر اخیر هم، مثل موسوعه عظیم عبقات الانوار، به وسیله علامه متبحّر سید میر حامد حسین هندی رحمه‌الله و نیز موسوعه شریف الغدیر اثر علامه امینی رحمه‌الله تألیف شده است.

پیام غدیر، ص: ۱۰۴

چند توصیه مهم

اشاره

در این‌باره، حقیر از همه محبان و شیعیان امیرمؤمنان می‌خواهم تا آنچه در توان دارند مصروف انجام موارد ذیل نمایند:

ترویج غدیر را از خانواده خویش آغاز کنید

۱. پدران و مادران، داستان مهمّ غدیر را برای کودکان و نونهالان خود بازگو کنند و آنان را به ولایت حجّت بالغه‌ی الهی، آشناتر سازند و از عطر یاد، نام و محبت حضرت علی بن ابی‌طالب علیه افضل‌التحیهٔ و السلام و الگوگیری از حیات طیّبه حضرتش، جان خود را سرزنده و زندگی خود را پر برکت نمایند و خانه خویش را به نور معرفت علوی و هدایت‌های آسمانی امیرمؤمنان، مزیّن سازند.

همه رسانه‌ها غدیر را تبلیغ کنند

۲. غدیر از ارکان شخصیت و هویّت مکتب اهل بیت علیهم‌السّلام است؛ باید روزنامه‌ها، رسانه‌ها و سایت‌ها همه در این دهه از غدیر بنویسند، بگویند و حقایق غدیر را منتشر کنند. هم‌چنین منابر، سخنرانی‌ها و همایش‌ها به نام مقدّس غدیر مزیّن و به آن اختصاص داده شود.

رشته‌ی غدیرشناسی تأسیس شود

۳. باید غدیر در تمام حوزه‌ها و دانشگاه‌ها تدریس شود و همگان پیام‌های جامع و جهانی آن را دریافت نمایند؛
پیام غدیر، ص: ۱۰۵
کرسی‌های غدیرشناسی در مراکز علمی معتبر ایجاد گردد و علماء، دانشمندان، اساتید و پژوهشگران، در حدّ وسع خویش اقدام به پی‌گیری و تأسیس این رشته‌ی بسیار مهم در مؤسسات علمی و پژوهشی مربوطه در سراسر دنیا نمایند.

تمسّک به غدیر، تنها راه سعادت

۴. عزیزان من. تمام همّت خود را صرف ترویج فرهنگ غدیر و معرفت‌افزایی به آن نمایید که راه اصلاح ما، تمسّک به غدیر است

و نردبان سیر، ترقی و فتح قلّه‌های معرفت، غدیر است. راه حفظ استقلال و عظمت کشور و دفع استضعاف و استکبار، تمسّک به غدیر و الهام از مفاهیم غدیر است.

تقدیر از خدمتگزاران غدیر

در پایان از همه عزیزانی که افتخار خدمتگزاری به دانشگاه بزرگ غدیر را دارند و در ترویج معارف نورانی آن زحمت می‌کشند به سهم خود تقدیر و تشکر می‌کنم و برای همه آنها از خداوند متعال مزید عزّت، توفیق و خدمت مسألت دارم و خود را نیز خادم کوچکی در دربار مقدّس قنبر غلام با اخلاص آن حضرت می‌دانم و به این توفیق بزرگ افتخار می‌کنم. و السّلام علیکم و رحمهٔ الله
پیام غدیر، ص: ۱۰۷

علی‌محوری [۷۰]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم
(عَالِمِ الْغَیْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالَی عَمَّا یُشْرِکُونَ [۷۱]
(وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِیعًا وَلا تَفَرَّقُوا ....)[۷۲]

مودّت اهل بیت نقطه وحدت فِرَق اسلامی

با عرض تبریک عید سعید غدیر، عید اکمال دین و اتمام نعمت در رضای خدا به دین اسلام به عموم مسلمانان جهان از شیعیان و اهل سنّت که همه در مودّت اهل بیت علیهم‌السّلام وحدت دارند، این نقطه مرکزی وحدت را گرامی می‌داریم و با محور ولایت که در غدیر رسماً با تأکیدات الهی خاص ابلاغ

پیام غدیر، ص: ۱۰۸
گردید و همه به آن اقرار و اعتراف نموده و به حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام شاد باش عرض نموده‌اند تجدید عهد می‌نماییم و به همان روز غدیر که ولایت علی علیه‌السّلام به همه رنگ واحد بخشید و صبغهٔ الله واحده و امّت واحده را کامل نمود بازگشت می‌کنیم.

اعتراف فریقین به محوریّت علی علیه‌السّلام

دعوت غدیر و ابلاغ مَا أُنْزِلَ عَلَی النَّبِی مِنْ رَبِّهِ در یک کلمه به ابلاغ علی‌محوری در امر دین و همه شئون اسلامی خلاصه می‌شود، حقیقت و هویّتی که احادیث صحیحه کتب صحاح، مسانید و جوامع معتبر حدیث مسلمین بر آن دلالت و صراحت دارد، مثل حدیث شریف
«عَلِیٌّ مَعَ الحَقِّ وَ الْحَقُّ مَعَ عَلِیٍّ یَدُور حَیْثُما دارَ
[۷۳]»

و حدیث

«عَلِیٌّ مَعَ الْقُرْآنِ وَ الْقُرْآنِ مَعَ عَلِیٍّ لَنْ یَفْتَرِقا حَتّی یَرِدا عَلَیَّ الْحَوْضَ»[۷۴]

یعنی همان علی‌محوری جامع و شامل همه شئونات دنیوی و اخروی دینی.

پیام غدیر، ص: ۱۰۹

احادیث متواتر ثقلین هم هدایتش همان علی‌محوری در دین و در عقاید صحیح اسلامی.

در علوم مبدأ و معاد، تفسیر قرآن، فقه و معارف وحیانی همه علی‌محوری است و محور و حجّت در همه علی است، در ولایت، در امامت، در ارشاد به الهیات و عبادات همه، محور علی است نه برای کسی غیر از علی این معنی به طور مطلق و عام عنوان شده و نه کسی این محوریّت را از علی سلب می‌نماید.

در اداره جامعه و اختیارات ظاهری هم محور علی است و با حضور علی مداخله غیر علی صحیح نیست و اگر به هر جهتی این محوریّت حقیقی و شرعی در خارج به شکل دیگر در آمد محدود به همان زمان حضور علی در جامعه و حیات ایشان و در همان امر ظاهری اداره بود که در حال حاضر در خارج با توجه به عدم حضور علی علیه‌السّلام در جامعه موضوع ندارد، یعنی خلاف در علی‌محوری در جامعه کنونی در بُعد اجراء و اداره، سلب و اثبات ندارد نه این‌که از مقام و منزلت علی چیزی کم باشد.

در علی‌محوری و ایمان به علی‌محوری در دین و شئون دینی بین شیعه و سنّی اختلافی نیست و کسی این محوریّت را ندارد و حضور فیزیکی علی و عدم حضور آن حضرت در این محوریّت علی السواء است، چنانچه فخر رازی می گوید:

«هر که علی را محور بداند راه مستقیم رفته است»[۷۵]

پیام غدیر، ص: ۱۱۰

یعنی چنان‌که پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله در همه ازمنه و اعصار محور است، علی نیز به تنصیص حضرت پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله محور است هر چند در امور اداره ظاهری به واسطه عدم حضور در جامعه، این محوریّت را ندارد.

بنابراین علی‌محوری که در غدیر خم ابلاغ شد، مثل همان روز ابلاغ نقطه مرکزی وحدت است و نقطه‌ای است که در معنی عام آن و بر حسب احادیث ثقلین ۷۶] که قرآن و عترت را الی یوم القیامهٔ عِدل یکدیگر قرار داد، علی‌محوری و وجود حجّت در هر عصر و اعصار از اهل بیت علیهم‌السلام، محور اعتصام به حبل الله و وحدت اسلامی است، چنان‌که بر حسب احادیث امان ۷۷]، محور بقاء اهل ارض می‌باشند.

امّت واحده با محوریّت اهل بیت علیهم‌السلام

به این علی‌محوری همه امّت باید متمسّک باشند و چون همه در آن اتفاق کلمه دارند و محوریّت اهل بیت علیهم‌السلام بر حسب ادله ساطعه قاطعه ثابت است باید همه به رنگ آن

پیام غدیر، ص: ۱۱۱

باشند و اهل بیت علیهم‌السلام را محور وحدت بشناسند و بر این اساس در امور اجتماعی، اخلاقی، معاش و معاد، مکتب اهل بیت علیهم‌السلام را محور قرار دهند و امّت واحده را که تشکیل و تقوّم به محوریت علی و علی‌محوری در غدیر خم اعلام شد، بدون رنگ‌های گوناگون و بی‌اساس طائفه‌ای و منازعات تفرقه‌انگیز در جهان کنونی متجلّی سازند. پاینده علی‌محوری و محوریّت علی

علیه‌السّلام. والسلام علیکم و رحمهٔ الله و برکاته

پیام غدیر، ص: ۱۱۳

حیات جاودان ۷۸]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

الْحَمْدُللهُ الّذی جَعَلَ إکْمَالَ دینِهِ وَ إتْمَامَ نِعْمَتِهِ بِولایَةِ مولینَا أمِیرالْمُؤمِنینَ وَ الأئمّهٔ الْمَعْصُومِینَ علیهم‌السلام

سلام بر شما مردم متدیّن و ولائی استان مازندران

درود و تحیّت بر شما غدیریان و برگزارکنندگان جشن‌های بزرگ غدیر و خادمان و چاکران با اخلاص خورشید عالم‌تاب ولایت و امامت حضرت مولی الموحدین امیرالمؤمنین علیه‌افضل صلواهٔ المصلّین.

غدیر رمز پایداری و استقامت

حقیقت این است که شیعه برای غدیر و غدیر همه چیز شیعه است. شیعه با غدیر معنا پیدا می‌کند و با غدیر هویّت خود را می‌یابد و هویّت شیعه غدیری است.

پیام غدیر، ص: ۱۱۴

غدیر رمز پایداری و استقامت آزادمردان جهان در مقابل حکومت‌های طاغوتی و مستکبرین است.

برکه جوشان غدیر است که تشنه‌گان حقیقت و عدالت را در طول تاریخ سیراب می‌کند و درخت تنومند خداپرستی، توحید، نبوّت و معاد را آبیاری می‌نماید.

آن‌که از چشمه زلال غدیر نوش‌جان گرفت حیات جاودانی یافت و زندگی برایش معنا پیدا کرد و آن‌که قطره‌ای از غدیر و برکه با برکت او نوشید به حوض کوثر نبوی اتّصال پیدا کرد که

لاظمأً بَعْدَه أبدا

. غدیریان که کاسه زلال این برکه را سرکشیدند مست ولای جام علوی گشتند و هر آنچه داشتند در این راه فدا نمودند.

استمرار غدیر در ولایت امام زمان علیه‌السّلام

صفحه غدیر هنوز پایان نیافته است و تا ظهور موفور السرور آخرین خورشید از سلاله غدیر ادامه دارد و عاشقان غدیر، منتظر جانفشانی در رکاب فرزند غدیر می‌باشند.

غدیر صراطی است که رهپویان حقیقت باید از آن عبور کنند و گمشدگان در وادی خوف، خطر، تاریکی و ضلالت، راه خود را به آن مقصد به اتمام برسانند.

آری، غدیر روز میثاق و روز بیعت مجدد با مولای انسانیت و با یگانه‌امام دادگستر و مظلوم جهان بشریت است.

پیام غدیر، ص: ۱۱۵

عجز از وصف غدیر

چه بگوییم درباره غدیر که هر چه بگوییم و هزاران کتاب در وصف آن نوشته شود، هنوز هم چیزی گفته نشده و عقول و افکار انسان‌ها عاجز و ناتوان از آن می‌باشند، ولی خودمان را دلخوش می‌کنیم که با برگزاری جشن‌ها، همایش‌ها و سرودن اشعار در مدح آن امام همام مقداری ولو اندک از این دِین بزرگ را ادا کنیم که امام رضا علیه‌الصّلاهٔ والسّلام فرمودند:
«غدیر روز شادی و روز لبخند زدن بر شیعیان و روز نشاط و سرور است.»[۷۹]

مسألت توفیق برای خادمان غدیر

خدای بزرگ را به صاحب غدیر می‌خوانیم که همیشه در این خدمت بزرگ موفق باشید و چراغ جشن‌های پرشکوه دهه مبارکه غدیر را همیشه روشن نگه دارید و تا روز قیامت به نسل‌های آینده برسانید و قلب مقدّس قطب عالم امکان حضرت صاحب العصر و الزّمان روحی و ارواح العالمین له الفدا را خوشنود نمایید و مشمول دعای آن حضرت باشید.
در خاتمه از اهالی مؤمن و غدیری شهرستان ساری که همه ساله این افتخار بزرگ را داشته‌اند و دهه مبارکه غدیر را

پیام غدیر، ص: ۱۱۶
باشکوه بسیار زیاد جشن می‌گیرند بالخصوص تقدیر و تشکّر نموده و مزید توفیقات همگان را از خداوند متعال مسألت دارم. و السلام علیکم و رحمهٔ‌الله
پیام غدیر، ص: ۱۱۷

زیباترین حماسه ۸۰]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم
أَلْحَمْدُللهِ رَبِّ العَالَمِینَ وَالصَّلاهُ وَالسَّلامُ عَلی أشْرَفِ الأنْبیاءِ وَالْمُرْسَلینَ أَبِی الْقاسِمِ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّیِّبینَ الطَّاهِرینَ وَ اللَّعْنُ عَلی أعْدائِهِم أجْمَعینَ.
وَ الْحَمْدُللهِ الَّذی جَعَلَنا مِنَ الْمُتَمَسِّکینَ بِولایَهِٔ أمیرالمُؤْمِنینَ وَ أوْلادِهِ الأئمَّهِٔ الْمَعْصُومِینَ سیَّما بَقِیَّهِٔ اللهِ فِی الأرَضینَ. ثُمَّ السَّلامُ عَلی شِیعَهِٔ أمِیرالْمُؤْمِنینَ الْفَائِزِینَ المُخْلِصینَ وَ حِزْبُ اللهِ الْمُفْلِحینَ.

پیام غدیر، ص: ۱۱۸

ارزش تجلیل از غدیر

عید سعید غدیر- که بزرگترین عید اسلام و ادیان الهی است را به آستان مقدّس ولی الله الأعظم حضرت صاحب العصر و الزمان مولانا المهدی عجّل‌الله تعالی فرجه الشریف و به شما شیعیان با اخلاص و غدیریان بزرگوار تبریک و تهنیت عرض می‌کنم و اجتماع پرشکوه و با عظمت اساتید محترم، دانشمندان و دانشجویان را در جوار مضجع نورانی و مقدّس هشتمین پیشوای معصوم گرامی

می‌دارم.

این اجلاس نورانی نه تنها همایش زمینی‌ها و انسان‌ها می‌باشد بلکه در حقیقت اجتماع ملائکه و فرشتگان الهی و کرّوبیان است که همه در خدمت به غدیریان افتخار می‌کنند.

اگر پر و بال معطّر ملائک را در این جمع روحانی و معنوی می‌بینید تعجّب نکنید، زیرا آنها به تشرّف به این مجالس بر خود می‌بالند و به آن متنعّم می‌شوند.

چیستی غدیر

سخن از غدیر، یعنی سخن از سرّ خدا و ناموس خلقت، سخن از حقیقت هستی، سخن از روح واقعی ادیان الهی و در یک کلمه، سخن از ولایت امیرالمؤمنین علیه‌أفضل صلواهٔ المصلّین.

آیا می‌توان غدیر را آن‌چنان که هست به مردم نشان داد؟ آیا می‌توان حادثه بزرگ تاریخ بشریّت را به نمایش درآورد؟

غدیر روز سرنوشت برای انسانیّت و زیباترین حماسه تاریخ

پیام غدیر، ص: ۱۱۹

ادیان است، روزی که خداوند می‌خواهد محبوب‌ترین آفریده خود را بعد از پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله و سلّم به دنیا معرّفی کند. روزی که خداوند می‌خواهد دلبری خود را به محبوب خود نشان دهد و به دنیا اعلام کند که من علی را برگزیدم و او را بر جهانیان امیر قرار دادم. روزی که صراط مستقیم و حبل الله المتین را به مردم نشان داد.

آری! روزی که به فرموده امام صادق علیه‌السلام:

«هُوَ عِيدُ اللهِ الْأَكْبَرُ وَ مَا بَعَثَ اللهُ نَبِيّاً إِلَّا وَ تَعَيَّدَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ عَرَفَ حُرْمَتَهُ وَ اسْمُهُ فِي السَّمَاءِ يَوْمُ الْعَهْدِ الْمَعْهُود»[۸۱]

روزی که هشتمین پیشوای شیعیان حضرت علی بن موسی الرضا علیه‌السّلام می‌فرماید:

«إِنَّ يَوْمَ الْغَدِيرِ فِي السَّمَاءِ أَشْهَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْض»[۸۲]

روزی که خداوند به جبرئیل امین فرمان می‌دهد تختی را به عنوان تخت کرامت الهی در مقابل بیت المعمور نصب کند و بر آن بالا رود و ملائکه از آسمان‌ها بر گرد او جمع شوند و مدح و ثنای رسول اکرم را بگویند و بر شیعیان امیرالمؤمنین و دوستان ایشان طلب آمرزش نمایند؛ و همچنین در جای دیگر

پیام غدیر، ص: ۱۲۰

امام هشتم علیه‌السّلام درباره غدیر چنین می‌فرماید:

«هُوَ يَوْمُ التَّبَسُّمِ فِي وُجُوهِ النَّاسِ مِنْ أَهْلِ الْإِيمَان»[۸۳]

غدیر روز لبخند زدن در چهره مردم با ایمان است. غدیر روز جشن واقعی مسلمانان است. غدیر روز شادی و نشاط شیعیان است.

وظیفه مسلمانان نسبت به غدیر

وظیفه همه مسلمانان این است که به هر وسیله‌ای که می‌توانند این خاطره مهم را با شکوه تمام زنده نگه دارند و آن را به نسل‌های بعد از خود انتقال دهند که پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله و سلّم فرمودند:

«فَلْيُبَلِّغِ الْحَاضِرُ الْغَائِبَ وَ الْوَالِدُ الْوَلَدَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَهْ»[۸۴]

باید حاضرین در روز غدیر، پیام غدیر را به غائبان و پدران به فرزندان خود تا روز قیامت برسانند.

آری! این بزرگترین وظیفه دوستداران امیرالمؤمنین علیه‌السّلام می‌باشد.
نمی‌شود کسی اظهار دوستی و تشیّع کند، اما از غدیر و پیام آن خبر نداشته باشد و در رساندن این پیام احساس مسئولیت نکند.

پیام غدیر، ص: ۱۲۱

پیام‌های غدیر

پیام غدیر پیام رهبری امّت و وحدت مسلمانان در محور غدیر، پیام هدایت و پیام حیات جامعه در پیروی از امامان معصوم علیهم‌السّلام می‌باشد و بالاخره پیام غدیر عمل به وظایف و تکالیف دینی، حفظ مواضع اسلامی، امر به معروف و نهی از منکر و دفاع از مبانی مکتب است.
غدیر یعنی صاحب آن را در تمام مراحل زندگی الگو قراردادن و از او پیروی نمودن که «
الشِّيعَةُ مَنْ شَايَعَ عَلِيّاً».

اعتراف به عجز از وصف غدیر

در خاتمه با اذعان و اعتراف به این‌که نمی‌توان در اقیانوس بی‌کران غدیر وارد شد و عرض اندام نمود، عرض می‌کنم:
این شرح بی‌نهایت کز وصف یار گفتندحرفی است از هزاران کاندر عبارت آید
عرایض خود را با درود و تحیّت بر شما عزیزان و مؤمنین با اخلاص که در این همایش روحانی شرکت کرده‌اید و همچنین بر خدمتگزاران مکرّم آن به پایان می‌برم.
صَلَواةُ اللهِ وَ سَلامُهُ عَلَيْكُمْ يَا شِيعَةَ أَمِيرِالْمُؤمِنينَ يَا أَنْصَارَ دِينِ اللهِ أَيُّهَا الفَائِزُونَ الْمُخْلِصُونَ الرَّاكِبُونَ فِي سَفِينَةِ النَّجاةِ وَالْمُعْتَصِمُونَ بِحَبْلِ اللهِ هَنِيئاً لَكُمْ يَا
پیام غدیر، ص: ۱۲۲
أَنْصَارَ الحَقِّ وَ يَا حُمَاةَ الدِّينِ وَ يَا أَبْنَاءَ الإِسْلامِ وَ الْقُرْآنِ لَقَدْ فَضَّلَكُمْ بِهذِهِ الْفَضيلَةِ وَ شَرَّفَكُمْ بِهذَا التَّشْريفِ وَ إخْتَارَكُمْ عَلى غَيْرِكُمْ مِنَ الْعَالَمينَ.
پیام غدیر، ص: ۱۲۳

خطبه وحیانی ۸۵]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم
أَلْغَدير، أَلْغَدير، وَ ما أدراكَ مَا أَلْغَدير، أَلغَديرُ يومُ اللهِ المُبَارَكُ، يَوْمُ الإسْلام، يَوْمُ الْقُرْآنِ، يَوْمُ التَّاريخ، يَوْمُ النَّبِيِّ وَ يَوْمُ الوَصِيّ، يَوْمُ الْعَهْدِ الْمَعْهُودِ وَ يَوْمُ الشَّاهِدِ وَ الْمَشْهُودِ، يَوْمُ الإنْسَانِ وَ يَوْمُ الإكْمَالِ وَ الإتْمامِ وَ الإبْلاغ، يَوْمُ تَتيه سَاعاتُه عَلى أيّام الجِنانِ، يَوْمُ الولايَةِ، يَوْمٌ فِي السَّماءِ أَشْهَرُ مِنْه فِي الأرْضِ، يَوْمُ جَبْرائيل وَ الْمَلائِكَةِ المُقَرَّبينَ، يَوْمُ النُّورِ وَ السُّرورِ وَ يَوْمُ رِضَى الرَّبِّ بِولايَةِ الإمامِ أميرالمُؤْمنينَ عَلَيْهِالسَّلام.

پیام غدیر، ص: ۱۲۴

الْحَمْدُللهِ الَّذی شَرَّفَنا بِمَعْرِفَةِ فَضْلِ هذَا الْیَوْمِ وَ أكْرَمَنا بِهِ وَ هَدانا إلی صِراطِهِ الْمُسْتَقیم إمامِ الْمُتَّقینَ وَ یَعْسُوبِ الدِّینِ وَ إمامَةِ أوْلادِهِ الْمَعْصُومینَ حُجَجِ اللهِ علی العَالَمینَ صَلَواةُ اللهُ عَلَیْهِم أجْمَعینَ.

اقیانوس معنا

غدیر. آری غدیر در ظاهر یک کلمه و چهار حرف است، ولی یک دنیا معنی، یک جهان درس و پیام و یک جهان هدایت و ارشاد.

غدیر یعنی مدرسه و دانشگاه بزرگ انسانیّت و فراتر از این الفاظ و کلمات، غدیر یعنی عدالت، غدیر یعنی عدالت، برادری و برابری، یعنی زهد، پارسایی و پرهیزکاری، غدیر یعنی جهاد و ایثار، یعنی مبارزه، مقاومت و استقامت، غدیر یعنی ظلم‌ستیزی و شرک گریزی، یعنی جهان علم و معرفت و بحر بی‌ساحل اخلاق و آداب و عنوانِ صاحب کرامات و معجزات، مظهر العجائب و مظهر الغرائب، غدیر یعنی اعلام

«لَوْ أُعْطِیتُ الْأَقَالِیمَ السَّبْعَةَ بِمَا تَحْتَ أَفْلَاکِهَا عَلَی أنْ أَعْصِیَ اللهَ فِی نَمْلَةٍ أَسْلُبُهَا جُلْبَ شَعِیرَةٍ مَا فَعَلْتُه»[۸۶]

پیام غدیر، ص: ۱۲۵

غدیر یعنی روز آن یگانه‌ای که

«یَتَفَجَّرُ الْعِلْمُ مِنْ جَوَانِبِهِ وَ تَنْطِقُ الْحِکْمَةُ مِنْ نَوَاحِیه»[۸۷]

آن بزرگ‌مردی که

«یَسْتَوْحِشُ مِنَ الدُّنْیَا وَ زَهْرَتِهَا وَ یَأْنَسُ بِاللَّیْلِ وَ ظُلْمَتِهِ کَانَ وَ اللهِ غَزِیرَ الدَّمْعَةِ طَوِیلَ الْفِکْرَةِ یُقَلِّبُ کَفَّهُ وَ یُخَاطِبُ نَفْسَهُ یُعْجِبُهُ مِنَ اللِّبَاسِ مَا قَصُرَ وَ مِنَ الطَّعَامِ مَا جَشَب»[۸۸]

آن بلند مقامی که

«کَانَ عَلِیٌّ لَیَأْکُلُ أکْلَةَ الْعَبْدِ وَ یَجْلِسُ جِلْسَةَ الْعَبْد»[۸۹] و «قَدِ اکْتَفَی مِنْ دُنْیَاهُ بِطِمْرَیْهِ وَ مِنْ طُعْمِهِ بِقُرْصَیْه»[۹۰]

غدیر یعنی صاحب و فاتح غزوات و بَطَل بی‌بدیل اسلام، غدیر یعنی آن عدالت‌پیشه‌ای که

«قُتِلَ فی مِحْرابِ عِبادَتِهِ لِشِدَّةِ عَدْلِهِ»[۹۱]

پیام غدیر، ص: ۱۲۶

غدیر یعنی

«مَنْ خَاطَبَ اللهُ النَّبِیَّ صَلَّیاللهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ لَیْلَةَ الْمِعْراجِ بِلُغَتِهِ»[۹۲]

و ...

آری هر چه از این اوصاف بنویسم تا آن کلمه‌ی جامع را نگوییم که معنایش وجودی بالاتر و برتر از شناخت ما است، غدیر معنی نمی‌شود. پس باید با زبان بلند و رسا گفت:

غدیر، یعنی علی، یعنی ابوالحسن و ابوالحسین، نفس الرسول و زوج فاطمة البتول و أبو الائمة صلوات‌الله علیهم اجمعین.

پیرامون خطبه غدیر

اشاره

یکی از جامع‌ترین مواریث علم و فرهنگ وحیانی، خطبه‌ی فصیح و رسای غدیر است.

معجزه رسول الله

این خطبه از کلمات معجزْ نظام حضرت ختمی مرتبت رسول اعظم صلّی‌الله علیه و آله است که هر اهل ادب، بینش و معرفت از آن بهره‌مند می‌شود، اگر چه سال‌های بسیار در معارف حقیقی درس خوانده باشد و به مراتب بلند رسیده باشد، و می‌فهمد که جز مثل شخص آن حضرت که خداوند او را به (وَ ما یَنْطِقُ عَنِ

پیام غدیر، ص: ۱۲۷

الْهَوی إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْیٌ یُوحی [۹۳] ستوده است کسی را توانایی چنین منطق، گفتار و بیان حقایق و اسراری نیست.

خود خطبه بر اعتبار و وحیانیت آن شهادت می‌دهد و مکتب عالی اسلام را در رشته‌های معارف عالیه، حقایق سماویه و هدایت‌های معنویه شرح می‌دهد.

نقل خطبه توسط بزرگان اهل سنّت

علاوه بر علمای شیعه، بعضی از علمای بزرگ عامّه، مثل مؤلف کتاب «النَّشْر و الطّی» چنان‌که سیّد قدس‌سرّه در اقبال [۹۴] نقل کرده، آن را روایت نموده‌اند.

لزوم مداومت بر مطالعه خطبه غدیر و تأمل در آن

سزاوار است این خطبه را همه با دقّت بخوانند و بر تلاوت آن مداومت نمایند، آن را درس بدهند و از آن درس بگیرند و زنگار دل‌ها را با مطالعه و تأمّل در آن بزدایند و از عالم ناسوت به جبروت، ملکوت و قرب لاهوت پرواز نمایند، شکر خدا را به نعمت ولایت حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام بجا آورند و آن را از جان عزیزتر و گرامی‌تر بدانند، مانند شیعیان عصر اول که زیر شکنجه‌های زیاد حجاج‌ها جان می‌دادند و استقامت می‌کردند، بر هویت ولائی خود پایدار باشند و خود و فرزندان

پیام غدیر، ص: ۱۲۸

خود را با تمسّک تمام به اهل بیت علیهم‌السلام از خطرات و انحرافات در این عصر غیبت، عصر تخلیص و امتحان، بیمه کنند و به این اشعار مترنّم باشند:

من نجف را به جهان نفروشم‌سر کویش به جنان نفروشم

حرمش، روضه‌ی رضوان من است‌دین و دنیای من، ایمان من است

و

لاعَذَّبَ اللهُ أمّی إنَّها شَربَتْ‌حبَّ الوَصِیِّ وَ غَذَّتْنیهِ بِاللَّبَنِ

وَ کَانَ لِی وَالِدٌ یَهْوِی أبَاحَسَنفَصِرْتُ مِن ذی وَ ذا أهْوی أباحَسَن

اعتراف به عجز در نگارش درباره غدیر

در پایـان بـا اعتراف به کمـال قصور خود از نگـارش در موضوع عظیم غـدیر، به عنوان ران ملـخ، این بیان ولائی و ادبی را به مجمع محترم علمی و فرهنگی غـدیر هـدیه می‌نمایم و با عرض اعتـذار به عزیزان برگزار کننـده‌ی برنامه اجلاس شـریف غـدیر از خـداوند متعـال برای آنـان و ولائیـان بزرگواری که در این برنـامه افتخـار حضور دارنـد، طلب توفیق کرده و این عیـد سـرشار از معنویّت‌های قدسـی را تبریک عرض نموده و عنایات خاصه حضرت بقیهٔ الله مولانا المهدی ارواح العالمین له الفداء را برای همگان مسألت دارم.

والسلام علیکم و رحمهٔ الله و برکاته

پیام غدیر، ص: ۱۲۹

نصوص ولایت [۹۵]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

الْحَمْدُللهِ الَّذی جَعَلَنا مِنَ الْمُتَمَسِّکینَ بِولایَةِ أمیرِالمُؤْمِنینَ وَ الأئِمَّةِ الْمَعْصُومینَ عَلَیْهِمُ‌السَّلامُ وَ لاسِیَّما مَوْلانا بَقِیَّةُ اللهِ الْمَهْدِیِّ عَجَّلَ اللهُ تَعَالَی فَرَجَهُ الشَّریفَ وَ رَزَقَنا الْفَوْزَ بِلِقَائِهِ.

السلام علیکم و رحمهٔ الله و برکاته

با تبریک عیـد الله الاکبر، عید مبارک غدیر، عید فرخنده اکمال دین، اتمام نعمت و گزینش اسـلام به عنوان دین جهانی و جاودانی، این چند کلمه را به حضور بزرگان و عزیزان حاضـر در این جلسه ملکوتی و ولائی- که فرشـتگان، شرف حضور در آن را غنیمت و افتخار می‌دانند- تقدیم می‌دارم:

پیام غدیر، ص: ۱۳۰

انواع نصوص بر ولایت

اشاره

نصوص صـریحه بر ولایـت و خلافت بلافصل حضـرت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام در کتاب و سـنّت- اگرچه بسـیار است- امّا در یک تقسیم بر دو قسم می‌باشد: نصّ جلی و نصّ خفی.

نصوص جلیّه

نصوص جلیّه قرآنیه، مثـل آیه کریمه مبـاهله ۹۶]، و آیه شـریفه (إِنَّمَا وَلِیُّکُمُ اللّهُ [۹۷] و سـائر آیـات است که شـماری از آنها را در کتاب شـریف "خصائص الوحی المبین فی مناقب امیرالمؤمنین علیه‌السّلام "ابن بطریق با سـندهای معتبر از محدّثین و ارباب جوامع،

صحاح و مسانید عامّه روایت نموده است.

نصوص جلیّه متواتره نبویّه هم، مانند حدیث مشهور منزلت ۹۸] و احادیث دیگر است که اعظم، اشهر و اتمّ آنها، حدیث شریف غدیر، آن ابلاغ و اعلام عام است که در تاریخ حیات رسالت رسول اکرم صلّی‌الله علیه و آله مانند آن همایش بزرگ، روزی عظیم‌تر و رسمی‌تر نیست، همایشی که همه سران اصحاب و خیل انبوه حاج- که تا

پیام غدیر، ص: ۱۳۱

آن روز مثل آن سابقه نداشت- در آن حضور داشتند.

روزی که در تعالی و عظمت، با روز بعثت حضرت خاتم الانبیاء صلّی‌الله علیه و آله همطراز است.

هر دو آغاز است و هر دو یوم الله الاکبر است. برای این دو روز، روز سوم، روز ظهور مصلح یگانه آخر الزمان، منجی عالم بشریت، عدل کل و موعود رسل، حضرت قائم آل محمد صلوات‌الله علیهم اجمعین است، شخصیّت بلندپایه‌ای که انبیا و صحف آسمانی به ظهور او بشارت داده‌اند و «

یَمْلَأُ الأرْضَ قِسْطاً وَ عَدْلًا

»[۹۹] از اوصاف مختصّه او است و «

هُوَ الّذی یفْتَحُ اللهُ عَلی یَدَیْهِ مَشَارِقَ الأرْضِ وَ مَغَارِبَها

»[۱۰۰] برنامه قیام و اقدام او است.

حدیثِ فراتر از تواتر غدیر، از أنصّ نصوص جلیّه است که در جهت کثرت روات از صحابه، تابعین و تابعین تابعین و همه جهات اعتبار، حدیثی برتر از آن وجود ندارد از کتاب‌های مربوط به این حدیث و اسناد و الفاظ آن به تنهائی کتابخانه‌ای بزرگ تشکیل می‌شود.

نصوص خفیّه

نصوص خفیّه نیز در کنار نصوص جلیّه، موقعیتی بسیار ارزشمند و محکم دارند و ولایت و خلافت بلافصل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام و سائر ائمه طاهرین علیهم‌السّلام را اثبات می‌نمایند.

پیام غدیر، ص: ۱۳۲

بخش نصوص خفیّه، بخشی وسیع و جامع است. کتاب «الفین» علامه حلّی رضوان‌الله تعالی علیه را می‌توان دو هزار دلیل از این ادلّه خفیّه شمرد.

در عین حالی که این نصوص را خفیّه عنوان می‌نمایند، هیچ خفائی در دلالت آنها بر ولایت ائمه طاهرین علیهم‌السّلام مخصوصاً امیرالمؤمنین علیه‌السّلام نیست. از این نصوص خفیّه، آیات قرآنیه‌ای است که به طور استفهام همه را مخاطب قرار داده است، مثل

(أ فَمَنْ یَهْدِی إِلَی الْحَقِّ أَحَقُّ أنْ یُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا یَهِدِّی إلّا أنْ یُهْدَی فَمَا لَکُمْ کَیْفَ تَحْکُمُونَ)[۱۰۱]

یا

(مَا یَسْتَوِی الْأَعْمَی وَ الْبَصِیر)[۱۰۲]

یا

(هَلْ یَسْتَوِی الَّذِینَ یَعْلَمُونَ وَ الَّذِینَ لَا یَعْلَمُونَ)[۱۰۳]

از این آیات به وضوح، از نظر اظهر مصادیق، احقّ‌بودن امیرالمؤمنین علیه‌السّلام به امر خلافت، امامت و هدایت استفاده می‌شود. پیام همه این است، بینا نه کور، عالم نه جاهل، فاضل نه مفضول، علی علیه‌السّلام نه دیگران.

پیام غدیر، ص: ۱۳۳

اصل عقلائی تفضیل فاضل بر مفضول

موضوع تفضیل فاضل بر مفضول و افضل بر فاضل و تقبیح تفضیل فاضل بر افضل و مفضول بر فاضل، موضوع آیات متعدد قرآن کریم و روایات بسیار اهل بیت علیهم‌السّلام و مواردی از احکام واجب و مستحب است و از هدایت‌های مهمّ قرآنی و روائی است، و در همه امور مخصوصاً در ولایت‌ها و اختیارات یک اصل است که هر مسلمان و هر شخص خردمندی، باید آن را برنامه قرار دهد و در انتخاب، اصلح را بر صالح و الیق را بر لایق برگزیند و اجمالًا بر حسب فطرت هم، بشر- اگر غرض‌های دیگری در بین نباشد- به آن عمل می‌نماید، رعایت این تعلیمات و ارشادات در اصل نظام دینی و ولائی و خلافت پیغمبر اکرم علیه‌و آله السّلام از اهمّ مطالب و واجبات است.

به همین اصل، شخص امام علیه‌السّلام اشاره فرموده و همه را مخاطب قرار داده است:

«أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ أَحَقَّ النَّاسِ بِهَذَا الْأَمْرِ أَقْوَاهُمْ عَلَيْهِ وَ أَعْلَمُهُمْ بِأَمْرِ اللهِ فِيهِ»[۱۰۴]

و فرموده است:

«إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِالْأَنْبِيَاءِ أَعْلَمُهُمْ بِمَا جَاءُوا بِهِ»[۱۰۵]

پیام غدیر، ص: ۱۳۴

بر این اساس و بر حسب این آیات و روایات، یگانه‌شخصیّتی که پس از پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله؛ چه در حیات آن حضرت و چه بعد از آن، واجب الاطاعهٔ و صاحب ولایت امر و منصوص من الله می‌باشد، امیرالمؤمنین علیه‌السّلام است، به قول جاحظ که در یکی از رساله‌ها به این مضمون می‌گوید که آنچه در اسلام، رأس فضائل، مکارم و مقامات است، چهار چیز می‌باشد: ایمان به خدا، علم و دانائی، زهد و پرهیزکاری، و جهاد در راه دین و فی سبیل الله.

سپس می‌گوید: از تمام علماء اسلام، اگر از کسی بپرسیم که اسبق و اکمل در ایمان کیست؟ اولین کسی را که بر می‌شمارند علی علیه‌السّلام است و اگر درباره اعلم از همه اصحاب پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله سؤال کنیم، اول شخصی را که معرفی می‌کنند علی علیه‌السّلام است و اگر از آنها که در راه دین جهاد کردند و اسلام از برکت جهاد آنها برپا شد سؤال کنیم، باز هم، همه، اول علی علیه‌السّلام را نام می‌برند که تنها ثواب یک جهاد او از عبادت امّت تا روز قیامت بیشتر است و اگر از زهّاد صحابه و کسانی که دنیا را ترک کرده و فریفته دنیا نشده باشند سؤال کنیم، همه، اسم علی علیه‌السّلام را می‌برند که یک لحظه به دنیا نظر نفرمود.

غرض این‌که، دعوت اسلام، دعوت قرآن و دعوت تمام انبیاء، دعوت به افضل و تقبیح تفضیل مفضول بر فاضل است که اصل و پایه محکم اعتقاد شیعه، مصداق تفضیل افضل بر فاضل

پیام غدیر، ص: ۱۳۵

است و مصداق دوم، عقیده دیگران است، که نصوص به اصطلاح خفیّه بر بطلان آن دلالت دارد و شناخت مصداق و مصادیق آن را به خود عرف واگذار کرده است؛ سنائی می‌گوید:

احمد مرسل نشسته کی روا دارد خردجان اسیر سیرت بو جهل کافر داشتن

و

«يَقُولُونَ لِى فَضِّلْ عَلِيّاً عَلَيْهِمفَلَسْتُ أقولُ التِبر اعلى مِنَ الحَصا

أ لَم تَرَ أنَّ السَّيفَ يزْرى بِحَدِّهِمَقالُكَ هذَا السَّيفِ أحدى مِنَ العَصا

إذا أنَا فَضَّلتُ عَلِيّاً عَلَيْهِمأكُنْ لِلَّذى فَضَّلْتُهُ مُتَنَقِّصاً»

اظهار عجز از وصف غدیر

در پایـان با عرض خاکساری و عجز و ناتوانی از اظهار وجود و در عرصه‌ای که عرض وجود در آن شأن انبیا، اولیا، بزرگان و اعاظم اصحاب است پوزش می‌طلبم.

امید است این هدیه کمتر از ران ملخ در بارگاه ملکوتی عالم آل محمد صـلوات‌الله علیهم حضـرت ثامن الائمهٔ علیه‌السّـلام به شـرف قبول متشرّفین به تقبیل عتبه مقدسه آن روضه شریفه و شرکت‌کنندگان در این همایش مقدّس نایل شود.

«إنَّ الهَدايَا عَلى مِقْدارِ مُهْدِيها»

پیام غدیر، ص: ۱۳۷

مرد ولایت ۱۰۶]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

قال رسول الله صلّی‌الله علیه و آله:

«ذِكرُ اللهِ عِبَادَةٌ وَ ذِكْرى وَ ذِكرُ عَلىٍّ عِبَادَةٌ»[۱۰۷]

الْحَمْدُلِلهِ الَّذى جَعَلَنا مِنَ المُتَمَسِّكينَ بِولايَةِ أمِيرالمُؤْمِنينَ وَ الائمـهٔ المَعْصُومينَ علیهم‌السّـلام لاسـيَّما مَولانا وَ صَاحِبِ أمْرِنا بقيَّهٔ اللهِ فِى الأرَضين أرْواحُ العَالَمينَ لَهُ الفِدا

السلام علیکم و رحمهٔ الله و برکاته

با عرض ادب و احترام به عزیزان و نخبگانی که در این همایش ولائی و جلسه نورانی با حضور خود نکوداشت یکی از

پیام غدیر، ص: ۱۳۸

شخصیّت‌های علـم و فضـیلت و خادمـان مخلص مکتـب اهـل بیـت علیهم‌السّـلام و احیـاگر اسـناد محکم و متـواتر ولا‌یـت حضـرت امیرالمؤمنین علیه‌السّـلام را گرامی داشـته‌اند، چند کلمه‌ای پیرامون غدیر و کتاب‌هائی که در ارتباط با این حدیث متواتر و مسلّم بین الفریقین نگاشته شده و بسط و گسترش آن که در مصادر مختلف و علوم اسلامی وارد شده است تقدیم می‌دارم:

جایگاه والای حدیث غدیر

حدیث غدیر از حیث سند و کثرت راوی از صحابه، تابعین و تابعین تابعین و از جهت روایت در کتب صحاح، جوامع و مسانید معتبر دارای جایگاهی است که یا نظیر آن یافت نمی‌شود یا اگر یافت شود، قلیل النظیر است.

کتاب‌هائی که مختصّ به آن نوشته شده به عنوان کتاب «الولایهٔ» که مؤلفان آن از نامدارترین علماء اسلام و حفّاظ حدیث بوده و علاوه بر علم حدیث و تاریخ که به تفصیل، واقعه غدیر در آن ذکر شده است در سائر علوم، مثل علم تفسیر، علم لغت، علم رجال، علم کلام و علوم مناسب دیگر، این واقعه بزرگ منعکس است؛ در ادبیات، در شعر و تاریخ شعرا از عصر رسالت، اشعار مربوط به غدیر جلوه‌ای خاص دارد. غدیر، فرهنگ نورانی شیعه و عالم اسلام را جلوه و زیبائی بیشتر بخشید.

پیام غدیر، ص: ۱۳۹

علّامه امینی، شیفته آستان علوی

یکی از رجال و قهرمانان تألیف و تصنیف پیرامون حدیث و هم‌قطار بزرگانی، مانند سید مرتضی، رضی، علّامه حلّی، علّامه مجلسی و صاحب موسوعه بزرگ عبقات، علّامه امینی است.

علّامه امینی، دلباخته و شیفته آستان قدس علوی، مرد ولایت، پهلوان حمایت از حقّ، مجاهد فی سبیل الله و در یک کلام و یک معرّفی جامع و تمام (مؤلف موسوعه الغدیر)؛ کتاب عصر ما و سند فخر دوره و زمان ما.

دائرهٔ المعارف غدیر، کتاب جاوید و ماندگاری است که برای هر کسی که أهل انصاف باشد، حجّت کامله بالغه بر خلافت بلافصل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام است. الغدیر، دانشنامه و مجموعه فضائل علی علیه‌السّلام است.

درود و رحمت خدا بر علّامه امینی که این فخر بزرگ از آن او است که نام او و الغدیر یادآور نام مبارک حضرت علی علیه‌السّلام است.

وظیفه شیعیان در عصر حاضر

اینجانب این توفیقی را که نصیب ایشان شده، توفیق الهی و عنایت ربّانی می‌دانم و امّا در عصر حاضر، وظیفه و واجب بزرگ شیعه، علما و نویسندگان همه، شناساندن مکتب اهل بیت علیهم‌السّلام و معارف و علوم آل محمد صلوات‌الله علیهم است. دعوت به این مکتب، دعوت به اسلام ناب، دعوت به انسانیّت و دعوت به مکارم اخلاق است.

پیام غدیر، ص: ۱۴۰

در پایان، اینجانب از همه کسانی که این افتخار نصیب آنها شده و این همایش با شکوه را برپا داشته‌اند، تقدیر و تشکّر می‌کنم و مزید توفیقات همگان را در اطاعت از دستورات شرع مقدّس اسلام و پیروی از امیرالمؤمنین علیه‌السّلام از خداوند متعال مسألت دارم. و السّلام عَلی جَمِیع إخْوانِنا المُؤْمِنینَ

پیام غدیر، ص: ۱۴۱

پیروزی نهایی غدیر[۱۰۸]

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

قال الله تعالی:

(یا أَیُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما أُنْزِلَ إِلَیْکَ مِنْ رَبِّکَ وَ إِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَما بَلَّغْتَ رِسالَتَهُ وَ اللّهُ یَعْصِمُکَ مِنَ النَّاسِ انَّ اللّهَ لا یَهْدِی الْقَوْمَ

الْکافِرینَ)[۱۰۹]

الْحَمْدُلِلهِ الّذی جَعَلَنا مِنَ الْمُتَمَسِّکینَ بِوَلایَةِ امیرالمُؤْمِنینَ وَ أوْلادِهِ الائمهْ الْمَعْصُومینَ الْهُداهْ المَهْدِیّین وَ الصَّلوةُ وَ السَّلامُ عَلی سَیِّدِ الأوَّلینَ وَ الآخِرینَ سَیِّدِنا أبِیالقَاسِمِ مُحَمّد وَ آلِهِ الطَّیِّبینَ الطّاهِرینَ وَ لاسیَّما

پیام غدیر، ص: ۱۴۲

بَقِیَّهْ اللهِ فِی الأرَضینَ مَوْلانَا المُنْتَظر الْمَهْدِی عَجّل‌اللهُ تَعَالی فَرَجه وَ اللَّعْنُ عَلی أعْدائِهِم أجْمَعینَ إلی یَوْمِ الدِّینِ.

السلام علیکم و رحمهْ الله و برکاته

غدیر در ملکوت اعلی

سلام بر عیـد غـدیر، عیـد الله اکبر. سـلام بر فرشـتگان خـدا که در ملکوت اعلی از این عیـد تجلیل می‌نمایند و در پیشگاه الوهیّت و ربوبیّت به ولایت علی علیه‌السّلام تقرّب می‌جویند.

سلام بر انبیاء و پیغمبران، بر آدم صـفی الله، نوح نجی الله، ابراهیم خلیل الله، موسـی کلیم الله، عیسـی روح الله و سـلام ویژه و بالاتر و برتر از هر سـلام بر حضـرت محمّـد مصـطفی خاتم الانبیاء صـلّی‌الله علیه و آله که در محافل ملکوتی قرب الهی، عید سـعید غدیر را گرامی می‌دارنـد و به شـیعیان متعهّـد و مخلص امیرالمؤمنین علیه‌السّـلام دعا می‌کننـد و شور و نشاط و وجد و انبساط آنها را در این عید می‌ستایند.

غدیر، فرصت تجدید میثاق با ولایت

عزیزان و بزرگان فرهیخته

عیـد سـعید غـدیر فرصتی بسیار عزیز برای تجدیـد میثاق بـا ولایت و بررسـی سـخنانی است که رسانه‌ها، پیرامون این حادثه بزرگ تاریخی به صورت نفی و اثبات پخش می‌نمایند و بی‌وقفه، شب و روز ادامه دارد.

پیام غدیر، ص: ۱۴۳

هر چنـد در این رودررویی و طرح نظرات، پایه‌هـای محکم مـذهب و حقّـانیّت مبـانی اسـلام و تشـیّع، اسـتوارتر گشـته و حقّ ظاهرتر می‌شود ولی بایـد در این ایسـتگاه و جایگـاه، مردان محقّق و بـا سـابقه، میـدان‌داری نماینـد و بـا حفـظ وقـار لازم در مباحث، کمال حقّ‌پژوهی پیروان اهل بیت علیهم‌السّلام را نشان دهند.

نصوص ولایت

سپـاس خـدا را که مـا در همه میـدان‌ها پیروزیم. منطق قرآن و عترت، منطق وحیانی و ایمانی است. آنان که اهل انصافنـد از رویـداد بزرگ و تاریخی غدیر خم همه مطالب را می‌فهمند. از مثل یوم الدّار و مصیبت بزرگ منع پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله از کتابت وصیّت، حق را می‌شناسند.

حدیث طیر[۱۱۰]، حدیث «

أنَا مَدینَهُ الْعِلْمِ وَ عَلِیٌّ بَابُها

»[۱۱۱]، حدیث منزلت ۱۱۲]، آیه (إنَّمـا وَلِیُّکُمُ اللّهُ [۱۱۳]، آیه (إنَّ الَّذینَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحـاتِ سَـیَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمنُ وُدًّا)[۱۱۴]، آیه (إنَّما أنْتَ مُنْذِرٌ وَ لِکُلِّ قَوْمٍ هادٍ)[۱۱۵]، آیه کریمه (إنَّ الَّذینَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحاتِ أُولئِکَ هُمْ خَیْرُ

پیام غدیر، ص: ۱۴۴
الْبَرِيَّةُ)[۱۱۶]، آیه (هذانِ خَصْمانِ اخْتَصَمُوا فی رَبِّهِم [۱۱۷]، آیه (الَّذينَ يُنْفِقُونَ أَمْوالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَ النَّهارِ سِرًّا وَ عَلانِيَةً)[۱۱۸]، سوره (هَلْ أتى و حدیث غدیر خم و نصوص بسیار دیگر، همه و هر یک ابلاغ و بیان ولایت امیرالمؤمنین علی علیه‌السّلام است.
پیام این همه نصوص قرآنی و روائی و وحیانی این است که تبلیغ رسالت اسلام به ولایت حضرت علی علیه‌السّلام کامل گردید و همه، اعلام این است که دین، ابتر نماند و پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله امّت بزرگ خود را مهمل و سرگردان نگذاشت.
این نصوص، همه ابلاغ دین و اتمام حجّت بر جهانیان تا روز قیامت است و همه، بشارت و مژده نجات و دعوت به خیر، صلاح، رستگاری و عدالت است. پس حجّت بر همه تمام است و راهی برای شانه‌خالی‌کردن از این وظیفه بزرگ باقی نمی‌ماند.

ابلاغ غدیر، قدردانی از نعمت ولایت

مجمع علمی فرهنگی غدیر و شرکت‌کنندگان در این اجلاس و جشن‌هایی که در اطراف جهان برپا می‌شود همه باید بر خود ببالند و قدر نعمت ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام را بشناسند. این مجالس که به نام مولا امیرالمؤمنین علیه‌السّلام

پیام غدیر، ص: ۱۴۵
برگزار می‌شود انشاءالله تعالی محلّ نزول فرشتگان آسمانی و منظور نظر مبارک نبی اکرم و ائمه معصومین علیهم‌السّلام است.
در پایان از حضرات آقایان اساتید و شرکت‌کنندگان محترم و نیز از برگزارکنندگان ارجمند این جلسه نورانی کمال تشکّر و تقدیر دارم و از خداوند متعال مسألت می‌کنم که زحمات و خدمات همه عزیزان، مورد نظر کیمیا اثر حضرت بقیهٔ الله الاعظم ارواح‌العالمین له الفداء قرار گرفته و مشمول دعای خاص آن حضرت باشند و در جوار مضجع شریف و مقدّس حضرت ثامن الائمه علیهم‌السّلام بیش از پیش به ابلاغ رسالت غدیر که وظیفه شیعیان مخلص در این‌زمان می‌باشد موفّق و مؤید باشند.
ثبّتنا الله و ایّاکم بولایهٔ امیرالمؤمنین و الأئمهٔ المعصومین
علیهم‌السّلام
پیام غدیر، ص: ۱۴۷

بخش سوم: دیدارها[۱۱۹]

اشاره

پیام غدیر، ص: ۱۴۹

حفظ و ترویج آثار غدیری ۱۲۰]

لزوم آشناسازی مردم با فضائل اهل بیت علیهم‌السّلام

باید مردم را با فضایل اهل بیت علیهم‌السّلام آشنا کنیم چرا که هر کمبود و نقصی که در جامعه مشاهده می‌شود، ناشی از عدم

آشنایی مردم با معارف و فضایل اهل بیت علیهم‌السّلام است.

ثواب ذکر فضائل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام

در روایات است که هرکسی فضیلتی از فضایل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام را کتابت کند، مادامی که اسمی و اثری از آن نوشته باقی باشد ملائکه برای او استغفار می‌کنند[۱۲۱]؛ و این اهمّیّت ذکر فضایل و احیای امر اهل بیت‌علیهم‌السّلام در جامعه را یادآوری می‌نماید.

پیام غدیر، ص: ۱۵۰

لزوم بهره‌گیری از علوم اهل بیت علیهم‌السّلام

باید هر چه بیشتر با فضایل و علوم اهل بیت علیهم‌السّلام آشنا شویم و بدانیم که در الهیّات، خداشناسی و سایر حوزه‌ها از قرآن و اهل بیت علیهم‌السّلام الهام بگیریم که حیات دینی و اجتماعی ما در گرو آشنایی بیشتر جامعه با اهل بیت و هدایت‌های اهل بیت علیهم‌السّلام است.

اهمّیّت توجه به آثار علماء سلف درباره حدیث غدیر

حدیث غدیر آن قدر مهمّ و با عظمت است که پیرامون آن کتاب‌های زیادی توسّط بزرگان نوشته شده است.
اکنون هم باید شیعه و به خصوص حوزه، به کتب و آثار علمای گذشته توجه زیادی داشته باشد و طلاب مطالعات کافی و وافی در این کتب داشته باشند تا بتوانند پاسخگوی شبهات باشند.

شخصیّت الهی حضرت ابوطالب علیه‌السّلام

یکی از مظلومیّت‌های امیرالمؤمنین علی علیه‌السّلام این است که علیه پدر بزرگوار ایشان حضرت ابوطالب علیه‌السّلام که در اساس، بقا و پیشرفت اسلام نقش غیر قابل انکاری داشت، شبهه مطرح می‌کنند و با این جسارت‌ها می‌خواهند شخصیّت ممتاز آن بزرگوار را خدشه‌دار نمایند. باید حوزه پاسخگوی شبهاتی که در مورد ایشان مطرح می‌شود باشد و شخصیّت الهی و بی‌نظیر حضرت ابوطالب را به همگان معرّفی کند.
پیام غدیر، ص: ۱۵۱

وظیفه خادمان غدیر[۱۲۲]

اشاره

قال‌الله تعالی:
(یَا أَیُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما أُنْزِلَ إِلَیْکَ مِنْ رَبِّکَ وَ إِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَما بَلَّغْتَ رِسالَتَهُ وَ اللّهُ یَعْصِمُکَ مِنَ النَّاسِ انَّ اللّهَ لا یَهْدِی الْقَوْمَ الْکَافِرِینَ)[۱۲۳]

گر چه در اسلام جشن‌های کبیر است‌خوب‌تر از هر چه جشن عید غدیر است
ز آن‌که در این عید دست عهد پیامبربود به دستی که دست ربّ قدیر است

پیام غدیر، ص: ۱۵۲

آشناسازی مردم با معارف ولایی، هدف احیاء غدیر

بنده از همه عزیزانی که در این برنامه بسیار مقدّسِ تعظیم امر ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام و احیاء روز بزرگ غدیر شرکت و اهتمام دارند و هدفشان این است که مردم بهتر و باشکوه‌تر بتوانند این جشن بزرگ را برگزار کنند و به معانی، اهداف و پیام‌هایی که این جشن و عید دارد بیشتر آشنا شوند تشکر می‌کنم.

تبلیغ ولایت علی علیه‌السّلام، تبلیغ تمام رسالت انبیاء

هیچ آیه‌ای از قرآن مجید در معنا و ابلاغ مانند آیه تبلیغ نیست که می‌فرماید:
(بَلِّغْ ما أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَ إِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَما بَلَّغْتَ رِسالَتَهُ)
یعنی اگر ما بتوانیم ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام را به دنیا برسانیم و ابلاغ کنیم، تمام رسالت و پیام‌های حضرت رسول اکرم صلّی‌الله علیه و آله و بعد تمام رسالت انبیاء الهی ابلاغ شده است:
نام احمد نام جمله انبیاست‌چون که صد آمد نود هم پیش ماست
تأکیدی که خداوند متعال در این آیه شریفه نسبت به امر ولایت دارد، مسأله‌ای است که خود لحن آیه بر آن دلالت می‌کند و چنین آیه‌ای جز در امری به اهمّیّت امر ولایت نازل
پیام غدیر، ص: ۱۵۳
نمی‌شود. آیا بعد از آن همه مطالب و ابلاغاتی که حضرت رسول صلّی‌الله علیه و آله فرمودند و همه احکام را بیان کردند، مطلب مهمّ دیگری غیر از مسأله مبنایی ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام باقی مانده بود؟

ولایت امیرالمؤمنین در حیات پیامبر علیهماالسّلام

مسأله ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام از زمان شخص مبارک پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله هم مطرح بود. این‌که ایشان فرموده‌اند:
«أَنْتَ مِنّی بِمَنْزِلَةِ هارُونَ مِنْ موسی إِلّا أَنَّهُ لا نَبِیَّ بَعْدی»[۱۲۴]
اگر چه برخی برداشت می‌کنند که معنایش اعلام خلافت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام بعد از پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله است، ولی این‌طور نیست، بلکه همان‌طوری که هارون در حیات حضرت موسی با او بود و مقام پیامبری هم داشت، امیرالمؤمنین علیه‌السّلام در زمان حیات پیامبر صلّی‌الله علیه و آله ولایت داشت و تنها فرق این بود که «
أَنَّهُ لا نَبِیَّ بَعْدی
» نبوّت به حضرت رسول صلّی‌الله علیه و آله ختم شد.
آیه شریفه (إِنَّما وَلِیُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذینَ آمَنُوا الَّذینَ

پیام غدیر، ص: ۱۵۴

يُقيمُونَ الصَّلاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكاةَ وَ هُمْ راكِعُون [۱۲۵] هم بر همین مطلب دلالت دارد، یعنی می‌فرماید در همان زمان پیامبر صلّی‌الله علیه و آله، علی علیه‌السّلام ولی و امام بوده است و این ولایت منحصر به جانشینی حضرت رسول صلّی‌الله علیه و آله نمی‌شود.

احترام خاصّ امیرالمؤمنین به پیامبر علیهماالسّلام

البتّه احترامی که امیرالمؤمنین علیه‌السّلام نسبت به حضرت رسول صلّی‌الله علیه و آله داشتند احدی از مخلوقات نداشت، یعنی آن عظمتی که امیرالمؤمنین علیه‌السّلام از آن حضرت درک می‌کردند کسی نمی‌توانست آن را درک کند.

به همین خاطر است که بسیاری از علوم صادره از امیرالمؤمنین علیه‌السّلام بعد از حضرت رسول صلّی‌الله علیه و آله بوده است، به این معنا که در حیات پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله، امیرالمؤمنین علیه‌السّلام خودش را فانی در وجود ایشان می‌دانسته است و در مقابل، کسانی هم بودند که گاهی اوقات با نادانی و جهالت در مقابل وجود مبارک پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله عرض وجود می‌کردند.

شما این خطبه‌های بسیار برجسته‌ای که از حضرت علی علیه‌السّلام در مورد الهیّات و معارف است ببینید. آنها را بعد از حضرت رسول صلّی‌الله علیه و آله ایراد فرموده‌اند که دلالت بر این دارد که ایشان در مقابل حضرت رسول صلّی‌الله علیه و آله نمی‌خواستند ذرّه‌ای عرض وجود کنند.

پیام غدیر، ص: ۱۵۵

امیرالمؤمنین، اولین بیعت‌کننده با پیامبر علیهماالسّلام

وقتی آیه (وَ أَنْذِرْ عَشيرَتَكَ الْأَقْرَبين [۱۲۶] در سال سوم هجرت نازل شد و پیغمبر مأمور به انذار قوم و قبیله‌اش با آن کیفیت گردید که مثل توماس کارلایل ۱۲۷] هم درکتاب «الأبطال» این قضیه را مفصّل نقل کرده است، پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله در آن مجلس خطاب به جمعیّت سه مرتبه فرمودند که کدام‌یک از شما اول با من بیعت می‌کنید که هر کسی ابتدا بیعت کند خلیفه من می‌باشد، هیچ کسی غیر از امیرالمؤمنین علیه‌السّلام جواب نداد چرا که بیچاره‌ها نمی‌توانستند بفهمند که این دعوت و دین چطور جلو می‌رود و دنیا را فتح می‌کند.

اینها نکات مهمّی از زندگی امیرالمؤمنین علیه‌السّلام است که باید بررسی شود و در مورد آن کتاب‌ها نوشته شود تا مردم با این مطالب آشنا شوند.

فضائل علی از زبان پیامبر علیهماالسّلام

حضرت رسول اکرم صلّی‌الله علیه و آله می‌فرماید:

«لَوْ أَنَّ الْبَحْرَ مِدَادٌ وَ الْغِيَاضَ أَقْلَامٌ وَ الْإِنْسَ كُتَّابٌ وَ الْجِنَّ حُسَّابٌ مَا أَحْصَوْا فَضَائِلَكَ يَا أَبَا الْحَسَنِ.»[۱۲۸]

این کلام پیامبری است که (وَ ما يَنْطِقُ عَنِ الْهَوى إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحى

پیام غدیر، ص: ۱۵۶

کلام، کلام یک فرد عادّی نیست که بگوییم حساب‌نشده به زبان جاری شده است و مثل تعریف‌ها و مدح‌هایی که ما از هم می‌کنیم نیست.

حال امثال بنده اصلًا قادر نیستیم در فضائل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام سخن بگوییم.

کتاب «الإمام علی صوت العدالهٔ الانسانیهٔ»[۱۲۹]

اعتراف به فضائل امیرالمؤمنین علی علیه‌السّلام تنها مخصوص مسلمانان نیست. یکی از دانشمندان اسلام‌شناس به نام جرج جرداق مسیحی کتابی نوشته است به نام «الإمام علی صوت العدالهٔ الإنسانیهٔ» که قبل از آن که آن را به کسی اهدا کند، نسخه‌ای از آن را به همراه نامه‌ای به حضرت آیت الله العظمی بروجردی رحمهٔالله علیه اهدا نموده بود.

در یکی از روزها که حقیر خدمت ایشان بودم این نامه را به من دادند تا مطالعه کنم.

این دانشمند مسیحی نوشته بود که من در حالات، سیره و تاریخ زندگی امام علی مطالعه کرده‌ام و در آن، به اصول، مبانی و معانی بزرگی که تازه بشریّتِ امروز و مخصوصاً دنیای غرب ادعای رسیدن به آن معانی و پیشنهاد آن مبانی را دارد رسیده‌ام و اسلام‌شناسان و خاورشناسان غربی اگر چه کم و بیش این معانی را در زندگی آن امام عظیم درک کرده‌اند اما نخواسته‌اند

پیام غدیر، ص: ۱۵۷

قبول کنند که این افتخار برای شرق است و من دریغ دانستم که چنین شخصیّت بزرگی در شرق باشد و قدرش مخفی بماند، لذا این کتاب را نوشتم و چون مسیحی هستم کسی نمی‌تواند مرا نسبت به بیان مراتب بلند امام به تعصّب نسبت دهد.

ایشان در ادامه نوشته بود که شما (حضرت آیت الله العظمی بروجردی) بعد از مطالعه، تصدیق می‌نمایید که «إنّی أنْصَفْتُ الإمامَ بَعْضَ الإنْصَاف»

مظلومیّت علی علیه‌السّلام در جامعه اسلامی

مقصود این‌که در جامعه اسلامی هیچ‌کسی به قدر امیرالمؤمنین علیه‌السّلام مظلوم نیست، شخصیّتی که حتّی مسیحیان این‌گونه در فضلش می‌نویسند در بین ما این‌قدر ناشناخته است. باید ذکر و نام امیرالمؤمنین علیه‌السّلام و فضائل آن حضرت را در جامعه ترویج و تبلیغ کنیم تا بتوانیم قطره‌ای از فضائل آن حضرت را بیان کنیم.

لزوم رعایت ظواهر شرعی در جشن غدیر

شما باید خدمت به مکتب ولایت را گرامی بدارید و به آن افتخار نمایید. البته در عین حال که جشن‌ها و مراسم سرور در روز غدیر برگزار می‌شود باید مراقب ظواهر شرعی بود که خدای ناکرده به اسم هنر دچار معصیت نشویم و این کار بزرگ و الهی را آلوده نکنیم و همان‌گونه رفتار نماییم که مناسب شئون ولایی امیرالمؤمنین علیه‌السّلام باشد.

پیام غدیر، ص: ۱۵۹

مدافعان ولایت [۱۳۰]

ارتباط آیه تبلیغ و اکمال دین

باید همگان در آیه (یَا أَیُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أَنْزِلَ إِلَیْکَ ...) تدبّر کنند و بیندیشند. تأمل کنند که چه موضوع مهمّی غیر از اعلام ولایت می‌تواند باشد که خداوند امر فرموده با این کیفیّت تبلیغ شود.

شما این آیه را کنار آیه اکمال دین (الْیَوْمَ أَکْمَلْتُ لَکَمْ دینَکَمْ وَ أَتْمَمْتُ عَلَیْکَمْ نِعْمَتی وَ رَضیتُ لَکَمُ الْإِسْلامَ دیناً)[۱۳۱] بگذارید. آیا غیر از ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام، مطلب دیگری فهمیده می‌شود؟

اهمیّت واقعه غدیر در کلام دانشمندان

آن‌قدر غدیر خم اهمیّت دارد و روشن است که ابوالمعالی جوینی می‌گوید: «در بغداد در نزد صحافی یک جلد کتاب دیدم

پیام غدیر، ص: ۱۶۰

که بر آن نوشته شده بود: جلد ۲۸ از طرق حدیث «
مَنْ کُنْتُ مولاهُ
» که جلد ۲۹ بعد از آن می‌آید.»[۱۳۲]

همه علماء هم به مناسبت‌های مختلف متعرّض حدیث غدیر شده‌اند. عالمی که در علم لغت کتاب نوشته در ارتباط با کلمات «
مَنْ کُنْتُ مَولاهُ فَهذا عَلِیٌّ مَولاهُ
» سخن رانده است، عالم رجالی، دانشمند علم حدیث، محقّق در تاریخ و همه و همه در این باب به سخن پرداخته‌اند.

افتخار به فرهنگ غدیر

هویّت و شخصیّت ما عجین با مسأله غدیر است. باید از غدیر تجلیل کنیم و برنامه‌های آن را باشکوه‌تر برگزار کنیم.
فرهنگ ما، فرهنگ اسلام و عدالت، ایمان و پرهیزکاری و فرهنگ غدیر است. افتخار هم می‌کنیم که ملتزم به شخصیّتی هستیم که بعد از وجود پیامبر گرامی اسلام، شخصیّت ممتاز جهان اسلام است.

لزوم دفاع از حدود و ثغور ولایت

هر کس باید در هر حدّی که می‌تواند از حدود و ثغور دین و ولایت که مورد نظر حضرت امیرالمؤمنین علی علیه‌السّلام است، دفاع کند و ولایتش را نگه بدارد و در هجومی که به دین و ولایت می‌شود، در مقام دفاع و ایستادگی باشد.

پیام غدیر، ص: ۱۶۱

اساس دین ۱۳۳]

لزوم تبلیغ همگانی مکتب غدیر

همه شیعیان در هر نقطه از دنیا که باشند باید غدیر را گرامی داشته و تجلیل کنند. البته وجود ستاد و تشکیلاتی در قم برای بزرگداشت ایّام دهه غدیر امری لازم بود تا در طول سال روی این مسأله کار کنند که این مراسم با شکوه و عظمت بیشتری برگزار شود.

ولایت، شرط قبولی اعمال

اگر کسی یک دنیا عمر داشته باشد و تمام اعمال صالحه را انجام دهد و به همه پیامبران هم عشق بورزد ولی از ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام محروم باشد در روز قیامت از هیچ‌یک از اعمال بهره‌ای نمی‌برد، چرا که شرط قبولی اعمال و عبادات، قبول ولایت امیرالمؤمنین و ائمه طاهرین علیهم‌السّلام است و

پیام غدیر، ص: ۱۶۲

سعادت دنیا و آخرت به واسطه اینهاست و اگر جامعه‌ای بخواهد سعادتمند باشد، راهش تمسّک به ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام است.

علی افضل اصحاب پیامبر علیهماالسّلام

ایمان به خدا، جهاد، زهد و علم چهار صفتی هستند که مسلمان‌ها اعتقاد دارند اگر این صفات در کسی جمع شود، در فضیلتش از همه اصحاب پیامبر صلّی‌الله علیه و آله بالاتر است.

امیرالمؤمنین علیه‌السّلام اعلی درجه این صفات را دارا هستند و ما در هیچ‌یک از صفات، بالاتر از او را سراغ نداریم و حتی غیر مسلمان‌ها هم به این امر اعتراف دارند.

پیام غدیر، ص: ۱۶۳

معرفت‌افزائی نسبت به ولایت [۱۳۴]

لزوم افزایش معرفت نسبت به مقامات علی علیه‌السّلام

حضرت رسول اکرم صلّی‌الله علیه و آله در روایتی فضائل و مناقب امیرالمؤمنین حضرت علی علیه‌السّلام را غیر قابل شمارش دانسته‌اند:

«لَوْ أَنَّ الْبَحْرَ مِدَادٌ وَ الْغِيَاضَ أَقْلَامٌ وَ الْإِنْسَ كُتَّابٌ وَ الْجِنَّ حُسَّابٌ مَا أَحْصَوْا فَضَائِلَكَ يَا أَبَا الْحَسَنِ.»[۱۳۵]

از این رو شناخت و آگاهی ما نسبت به حضرت علی علیه‌السّلام هر چقدر هم باشد، باز هم اندک است و ما باید شناخت‌مان را نسبت به ایشان افزایش دهیم و نسل جوان را با معارف حقّه اهل بیت علیهم‌السّلام آشنا سازیم.

پیام غدیر، ص: ۱۶۴

کتاب «الغدیر» احیاکننده ولایت

کتاب ارزشمند الغدیر علّامه امینی ره، احیاکننده ولایت است و احیای این کتاب و خدمت به ترویج این اثر ارزشمند، توفیق بزرگی است که نصیب شما عزیزان شده است. قدر خود را بدانید و بدانید هر چقدر هم شکر خدا را بجای آورید، باز هم اندک است.

پیام غدیر، ص: ۱۶۵

جهانی مشتاق مکتب غدیر[۱۳۶]

خدمت به غدیر، عنایت الهی

کسانی که خود را در احیای امر اهل بیت علیهم‌السّلام مخصوصاً احیای مکتب غدیر وقف کرده‌اند باید قدر خویش را بدانند و از این فرصت بهترین بهره‌ها را بگیرند و بدانند که چنین توفیقی برای هر کسی فراهم نمی‌شود.
تلاش برای بزرگداشت غدیر و برگزاری جشن‌های آن، نیاز به ذوق و اشتیاق فراوان دارد که از عهده هرکسی بر نمی‌آید و تنها کسانی که مشتاق اهل بیت علیهم‌السّلام هستند چنین توفیقی را به دست می‌آورند، زیرا این کار بسیار سنگین است و بدون عشق به اهل بیت علیهم‌السّلام محقق نمی‌شود.

پیام غدیر، ص: ۱۶۶

اشتیاق جهان به شناختن مکتب ولایت

امروز حقیقت و نورانیّت امیرالمؤمنین و ائمه اطهار علیهم‌السّلام بر کسی مخفی نمانده است به گونه‌ای که شرق و غرب به دنبال آن هستند و می‌خواهند از این مکتب کسب معرفت کنند.

لزوم گرامی‌داشت غدیر

همه شیعیان در هر نقطه‌ای از دنیا که باشند باید غدیر را گرامی داشته و تجلیل کنند، ولی شهر مشهد مقدّس با توجه به سابقه تشیّع و ولایت‌مداری و به مناسبت وجود حرم حضرت رضا علیه‌السّلام اختصاصاتی دارد که شایسته است برنامه‌های بزرگداشت غدیر در مشهد مورد الگو و سرمشق دیگران باشد.
پیام غدیر، ص: ۱۶۷

ذی الحجهٔ، ماه ولایت ۱۳۷]

ابلاغ ولایت علی علیه‌السّلام اساس اسلام

از آیات تبلیغ، تطهیر، ولایت، خاتم‌بخشی و سوره «هَلْ أتی»، استفاده می‌شود که مسأله ابلاغ و اعلام ولایت مولای متقیان حضرت علی علیه‌السّلام اصل دین و اساس اسلام است و وظیفه تبلیغ آن، نه تنها برای شخص حضرت رسول اکرم صلّی‌الله علیه و آله و سلم بود بلکه در تمام اعصار و زمان‌ها، وظیفه همه مسلمانان و مؤمنین می‌باشد و بدون آن، ایمان افراد ناقص خواهد ماند.

وضوح واقعه غدیر

واقعه غدیر را شیعه و سنّی در کتاب‌های خود از زمان‌های گذشته تا به امروز آورده‌اند و شاید بتوان گفت آن‌قدر که کتاب درباره غدیر نوشته شده است درباره موضوعات دیگر نوشته نشده است.

پیام غدیر، ص: ۱۶۸
موضوع غدیر آن‌قدر روشن و واضح است که هر کس مختصر انصافی داشته باشد آن را قبول می‌کند و انکار آن یعنی انکار آفتاب و روشنایی آن.

ذی‌الحجهٔ الحرام، ماه ولایت و امامت

همه ماه ذی الحجهٔ الحرام، ماه ولایت و امامت است. در روز بیست و چهارم و بیست و پنجم این ماه نیز آیاتی درباره فضائل امیرالمؤمنین و اهل بیت علیهم‌السّلام نازل گردیده که شیعیان باید علاوه بر روز غدیر، آن روزها را هم محترم شمرده و به آن افتخار نمایند.

آیه شریفه (إِنَّما وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذينَ آمَنُوا الَّذينَ يُقيمُونَ الصَّلاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكاةَ وَ هُمْ راكِعُون [۱۳۸] به اتّفاق همه علما و مفسرین سنّی و شیعه درباره خاتم‌بخشی حضرت علی علیه‌السّلام بوده است که در روز بیست و چهارم این ماه نازل شده است و هم‌چنین آیه مبارکه مباهله در این روز درباره فضیلت امیرالمؤمنین، حضرت صدیقه طاهره، امام حسن و امام حسین علیهم‌السّلام نازل شده است که در این آیه، حضرت علی علیه‌السّلام نفس و جان رسول الله از طرف خداوند معرّفی شده است.

هم‌چنین روز نزول آیه شریفه تطهیر، روز بیست و چهارم می‌باشد و روز بیست و پنجم، آیاتی از سوره شریفه انسان درباره فضایل اهل بیت علیهم‌السّلام نازل گشته است که لازم

پیام غدیر، ص: ۱۶۹

است همه شیعیان این روزها را برای یکدیگر یادآوری کرده و آنها را مغتنم شمارند و به دیگران هم ابلاغ نمایند.

لزوم اعزام مبلّغان غدیر

اعزام مبلّغان دینی به سراسر کشور جهت بزرگداشت عید سعید غدیر، کار بسیار ارزشمند و بزرگی است و بزرگوارانی که این امر مهمّ را برعهده گرفته‌اند و این روز الهی را با شکوه و عظمت در سراسر کشور برگزار می‌کنند، افتخار بزرگی نصیب آنها شده است و اجر و ثواب فراوانی در پیشگاه خداوند متعال دارند و باید این مسیر را ادامه دهند.

پیام غدیر، ص: ۱۷۱

غدیر و اهمیت مدیریّت در اسلام ۱۳۹]

نصوص قرآنی بر ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام

هر کسی در دو آیه (يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَ اللّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللّهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ و (الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكمُ الإِسْلَامَ دِيناً) دقّت کند و اهل انصاف باشد به یقین، پیام غدیر را دریافت می‌کند چرا که مضامین این دو آیه، خود گویا و آشکار است.

پیامبر با وجود این‌که تمامی مسائل خداشناسی، توحید، معاد و احکام فرعی، سیاسی، اخلاقی و عبادی و همه آن‌چه را که لازمه یک جامعه متفکّر و پیشرو باشد برای مردم بیان کرده بودند و چیزی نمانده بود تا بیان شود، بازهم خداوند به ایشان

پیام غدیر، ص: ۱۷۲

می‌فرمایند که اگر این پیام را در حجهٔ الوداع نرسانی، رسالت شما کامل نشده است.

این مطلب نشان می‌دهد که تعیین مدیریت جامعه و شخص حضرت علی علیه‌السّلام از بسیاری از این مطالب مهمّ‌تر است و بدون انجام این پیام، رسالت ناقص حساب می‌شود.

مدیریّت در جامعه اسلامی

از هر فرد منصفی سؤال شود به یقین اعتراف می‌کند که مدیریّت جامعه در اسلام بسیار مهم است چرا که در حجهٔ الوداع این‌گونه پیامی به پیامبر ابلاغ شد و از ایشان خواسته شد که جانشین خود را انتخاب کند تا مدیریت جامعه براساس آن باشد. به همین دلیل این رفتار، اهمیّت و جایگاه مدیریّت را در اسلام نشان می‌دهد.

اگر مسأله مدیریّت بعد از پیامبر مشخص نمی‌شد، پیام ایشان ناقص بود، زیرا دین اسلام جهان‌شمول است و بدون اعلام این مدیریّت، پیام آن نیز کامل نمی‌شد.

نصوص روایی متواتر در ولایت علی علیه‌السّلام

البتّه افزون بر این دو آیه قرآن کریم، روایات فراوان و متواتری در تفسیر حادثه غدیر و معرّفی امیرالمؤمنین توسط پیامبر گرامی اسلامی علیهماالسّلام وجود دارد که در کتب همه علمای بزرگ اسلام آمده و مورد اتّفاق همه و از وضوح و روشنی غیر قابل انکار است.

پیام غدیر، ص: ۱۷۳

سیره امام غدیر[۱۴۰]

التزام به لوازم ولایت‌مداری

دهه ولایت و عید سعید غدیر خم را به همه شما عزیزان تبریک عرض می‌کنم و امیدوارم که همه از برکاتِ ولایت مولای متقیان امیرالمؤمنین علی علیه‌السّلام بهره‌مند باشیم و خط ولایتِ اهل بیت علیهم‌السّلام را نگه داریم و به لوازم آن ملتزم باشیم.

اعتراف همگان به فضائل علی علیه‌السّلام

تمام شیعه و سنّی و دوست و دشمن به فضائل و مناقب، عدالت‌خواهی، عبادت، زهد، تقوا و پرهیزگاری حضرت علی علیه‌السّلام اعتراف دارند.

ما که رهبر و امامی هم‌چون امیرالمؤمنین علی علیه‌السّلام داریم باید انتصاب به چنین شخصیّتی را افتخار بدانیم و قدر

پیام غدیر، ص: ۱۷۴

این نعمت عظیم را بدانیم. باید شیعه واقعی باشیم و در عمل نشان بدهیم که پیرو امیرالمؤمنین علیه‌السّلام هستیم.

سیره امیرالمؤمنین علیه‌السّلام

در روایات داریم که امیر المومنین علی علیه‌السّلام نشست و برخاستش با مردم، عادی بود. آن حضرت هرگز صفات رذیله تکبر و تحمیل بر مردم در وجود مبارکش نبود.

با وجود تمام کمالات و صفاتی که آن حضرت داشتند اگر کسی به حضور ایشان می‌رسید، آن بزرگوار را بسیار متواضع و فروتن می‌یافت و معلوم نبود که ایشان فرمانروای کشور پهناور اسلامی می‌باشند. اگر کسی در محضر ایشان حاضر می‌شد، هیبت امیرالمؤمنین وجودش را فرا نمی‌گرفت.

باید از این که منتسب به چنین شخصیّت عظیمی هستیم افتخار کنیم، زیرا حتّی دشمنان ایشان با شنیدن صفات و فضایل ایشان

بی‌اختیار گریه می کنند.

باید این اخلاق حسنه، عدالت‌خواهی و ظلم‌ستیزی در وجود همه شیعیان متبلور باشد گر چه برای ما ممکن نیست که این صفات را تمام و کمال داشته باشیم، ولی باید به اندازه توان، خود را به این صفات نزدیک کنیم.

اهتمام امیرالمؤمنین علیه‌السّلام به رسیدگی به فقراء

در اسلام به طبقات محروم خیلی توجه شده است. حضرت رسول اکرم صلی‌الله علیه و آله و سلم فرموده‌اند که خدایا مرا مسکین

پیام غدیر، ص: ۱۷۵

زنده بدار و مسکین بمیران و مرا در قیامت در صف فقرا و مساکین محشور کن.

البتّه مسکین و محتاج تنها به معنای این نیست که انسان بی کار باشد و کاری نداشته باشد، بلکه یک معنای آن این است که به دنبال ریاست‌طلبی، دنیاطلبی و جاه‌طلبی نباشد. به همین دلیل حضرت از خداوند چنین خواسته‌ای داشتند تا خویش را به این فضائل آراسته کنند.

حضرت علی علیه‌السّلام یکی از فرماندهان و حاکمان کشور اسلامی خود را به واسطه شرکت در یک مهمانی اشرافی و اعیانی که عدّه زیادی از ثروتمندان در آن شرکت داشتند و فقرا و مستمندان از آن سفره رنگارنگ محروم بودند شدیداً مورد مؤاخذه قرار داده و او را توبیخ نمودند.

امام نامه شدید اللّحنی به او نوشتند که با این جملات آغاز می‌شود:

«ای پسر حنیف، به من خبر رسیده است که یکی از مردان بصره تو را به سفره‌ای دعوت کرده است و تو به آنجا شتافته‌ای. خوردنی‌های نیکو برایت آورده‌اند و پی در پی ظرف‌های غذا در برابرت گذاشته‌اند. گمان نمی‌کردم مهمانی مردی را بپذیری که نیازمندان را به جفا رانده باشد و تنها ثروتمندان را دعوت کرده باشد ...»[۱۴۱]

باید همه مسئولان این نامه تاریخی را بخوانند که چگونه آن حضرت فرماندار خاطی خود را توبیخ کردند.

پیام غدیر، ص: ۱۷۶

لزوم ترویج کتاب نهج البلاغۀ

تمام زندگی حضرت علی علیه‌السّلام عدالت، عبادت و بندگی خدا بود. در زهد، پارسایی و علم نمونه بود و صفت علم در میان سایر صفاتش درخشش خاصّی داشت که یکی از آثار علمی ایشان کتاب نهج البلاغۀ است که افتخار بزرگی برای مکتب شیعه است.

متأسّفانه ما در مقام عمل و بهره‌بردن از کتاب گران‌قدر و ارزشمند نهج‌البلاغه فاصله زیادی داریم. باید همه اهتمام کنند که این کتاب ارزشمند و عظیم که واقعاً مظلوم واقع شده است را در جامعه رواج دهند.

پیام غدیر، ص: ۱۷۷

مبلّغان غدیر[۱۴۲]

اشاره

قال‌الله تعالی:

(یا أَیُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما أُنْزِلَ إِلَیْکَ مِنْ رَبِّکَ وَ إِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَما بَلَّغْتَ رِسالَتَهُ)[۱۴۳]

و قال تعالی:

(یا أَیُّهَا الَّذینَ آمَنُوا اتَّقُوا اللهَ وَ کُونُوا مَعَ الصَّادِقین)[۱۴۴]

لزوم تقویت هویّت ولائی

بنده با کمال تشکر و عرض ادب و احترام، از خداوند متعال برای شما مسألت توفیق می‌کنم و امیدوارم که مشمول عنایات

پیام غدیر، ص: ۱۷۸

خاصه آقا حضرت ولی‌عصر عجّل‌الله تعالی فرجه الشریف باشید و در این حرکت و نهضتی که الحمدلله فراهم شده است بتوانید خدمات درخشانی را به ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام و آشناکردن بیشتر مردم به مسائل ولائی را انجام دهید، چرا که هویّت ما، هویّت ولائی است و باید تقویت شود و از این‌که ضعفی در این هویّت پیدا شود باید به شدّت جلوگیری نمود.

غدیر، ابلاغ و اخطاری بزرگ

مسأله غدیر، مسأله بسیار مهمّی است، البته ادلّه و نصوصی که بر خلافت بلافصل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام به طور متواتر دلالت دارد منحصر به غدیر نیست، لیکن غدیر به مناسبت این‌که پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله و سلم در این روز، برنامه بسیار با عظمتی را جهت معرّفی امیرالمؤمنین علیه‌السّلام به عنوان وصی و امام بعد از خود برگزار کردند، بسیار مهمّ است. روز غدیر با آن برنامه، فقط یک نصّ نیست بلکه یک ابلاغ بزرگ است. غدیر، یک اخطار مهمّ به تمام مسلمان‌ها تا روز قیامت است که مردم مسأله ولایت را فراموش نکنند.

در سال سوم بعثت وقتی که آیه «وَ أَنْذِرْ عَشیرَتَکَ الْأَقْرَبین [۱۴۵] نازل شد، پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله برنامه‌ای تشکیل داده و در مرتبه اول، دوم و سوم به خویشاوندان خویش فرمودند: کدام‌یک از شما به من کمک می‌کنید و به من ایمان

پیام غدیر، ص: ۱۷۹

می‌آورید؟ در آن وقت برای کسانی که ایمان کاملی نداشتند، پیش‌بینی پیشرفت آن‌چنانی اسلام ممکن نبود و جواب مثبت ندادند. تنها کسی که به خاطر ایمان کامل جواب داد، امیرالمؤمنین علیه‌السّلام بود که پیامبر در همان‌جا به خلافت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام تصریح فرمودند.

دلالت نصوص جلیّه قرآنی بر ولایت علی علیه‌السّلام

ما در قرآن نصوصی داریم که اینها را نصوص جلیّه می‌نامند و یک سری از آیات هم، نصوص خفیّه هستند.

نصوص جلیّه، نصوصی است که اگر اهل فهم و اطلاع این آیات را بخوانند، صراحت آن بر ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام را متوجه می‌شوند، مثل آیه شریفه (أَفَمَنْ یَهْدی إِلَی الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ یُتَّبَعَ أَمَّنْ لا یَهِدِّی إِلّا أَنْ یُهْدی فَما لَکُمْ کَیْفَ تَحْکُمُون [۱۴۶] یعنی آیا شخصیّتی مثل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام با این همه علوم و مقامات می‌تواند مردم را هدایت کند یا کسی که خودش هم باید

هدایت شود؟

شما آیه (إِنَّما أَنْتَ مُنْذِرٌ وَ لِکُلِّ قَوْمٍ هاد)[۱۴۷] و تفسیر آن را ببینید.

روایاتی از شیعه و اهل سنّت در تفسیر این آیه نقل شده است که اصلًا قابل مناقشه نیست. پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله

پیام غدیر ؛ ص۱۷۹

پیام غدیر، ص: ۱۸۰

می‌فرماید:

«أَنَا الْمُنْذِرُ وَ عَلِیٌّ الْهَادِی مِنْ بَعْدِی. یَا عَلِیُّ بِکَ یَهْتَدِی الْمُهْتَدُونَ»[۱۴۸]

اعتراف بزرگان اهل سنّت به فضائل علی علیه‌السّلام

ابن بطریق از شخصیّت‌های بزرگ علم حدیث است که مشایخ بزرگی از اهل سنّت دارد. ایشان کتابی دارد به نام «خصائص الوحی المبین فی مناقب امیرالمؤمنین». وی در این کتاب، آیاتی را که راجع به امیرالمؤمنین علیه‌السّلام است از کتب عامّه به سندهای معتبر و از مشاهیر خودشان نقل کرده است. کتاب بسیار ارزشمند و مورد استفاده است که همه شما عزیزان باید این کتاب را بخوانید.

ابن بطریق کتاب دیگری دارد به نام «العمدة» که مشحون از فضائل اهل بیت علیهم‌السّلام است که آن هم کتاب بسیار نفیس و ارزشمندی است و باید مورد توجه قرار گیرد.

در دیگر روایات هم از طریق شیعه و اهل سنّت به مسأله ولایت اشاره شده است از باب نمونه این‌که فرمودند:

«لَوْ أَنَّ عَبْداً عَبَدَ اللهَ عَزَّوَجَلَّ مِثْلَ مَا قَامَ نُوحٌ فِی قَوْمِهِ وَ کَانَ لَهُ مِثْلُ أُحُدٍ ذَهَباً فَأَنْفَقَهُ فِی سَبِیلِ اللهِ وَ مُدَّ فِی عُمُرِهِ حَتَّی

پیام غدیر، ص: ۱۸۱

حَجَّ أَلْفَ عَامٍ عَلَی قَدَمَیْهِ ثُمَّ قُتِلَ بَیْنَ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةِ مَظْلُوماً ثُمَّ لَمْ یُوَالِکَ یَا عَلِیُّ لَمْ یَشَمَّ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَ لَمْ یَدْخُلْهَا»[۱۴۹]؛

اگر کسی به قدر عمر رسالت نوح عبادت کند و به اندازه کوه احد طلا انفاق نماید و ... سپس ولایت امیرالمؤمنین را نداشته باشد بوی بهشت را استشمام نمی‌کند و داخل آن نمی‌شود.

غیر قابل شمارش‌بودن فضائل علی علیه‌السّلام

آری! فضائل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام بیش از آن است که تصوّر شود. پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله می‌فرماید:

«إِنَّ اللهَ تَعَالَی جَعَلَ لِأَخِی فَضَائِلَ لَا تُحْصَی

»[۱۵۰]

کسی غیر از خداوند نمی‌تواند فضائل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام را احصاء کند.

در جای دیگری هم پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله و سلم خطاب به امیرالمؤمنین علیه‌السّلام فرمود:

«لَوْ لَا أَنْ تَقُولَ طَوَائِفُ مِنْ أُمَّتِی مَا قَالَتِ النَّصَارَی فِی عِیسَی ابْنِ مَرْیَمَ لَقُلْتُ فِیکَ

پیام غدیر، ص: ۱۸۲

مَقَالَةً تَتَبَّعُ أَمَّتِی آثَارَ قَدَمَیْکَ فِی التُّرَابِ فَیُقَبِّلُونَه»[۱۵۱]؛
اگر گروهی از امّت من آنچه را که نصاری نسبت به عیسی گفتند درباره تو نمی‌گفتند، چیزهایی درباره تو می‌گفتم که امّت جا پای تو را تبعیت می‌کردند و آن را می‌بوسیدند.

ولایت از مهمترین اصول دین

در مورد آیه (یا أَیُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما أُنْزِلَ إِلَیْکَ مِنْ رَبِّکَ وَ إِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَما بَلَّغْتَ رِسالَتَهُ هم، انسان وقتی خود آیه را به تنهایی ببیند ملاحظه می‌کند که مطلب از نوع مطالب عادی نبوده، بلکه مطلبی بسیار بسیار بزرگ اتّفاق افتاده است. این‌که اگر در حجهٔ الوداع– که پیغمبر همه مطالب اسلام را ابلاغ کرده بودند– با این حال آیه با این بیان نازل می‌شود، دلیل بر این است که مسأله ولایت از مهمترین اصول دین و جزء ارکان اصلی اسلام است.

ضرورت تبلیغ هویّت ولایی

اینها همه دلالت بر این دارد که مسأله ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام بسیار با عظمت و مهمّ است. باید اهمیت این مسأله را برای مردم ابلاغ کرد. باید به مردم گفت که هویّت ما، هویّت ولائی است و باید آن را حفظ کنیم. در مقابل جریاناتی

پیام غدیر، ص: ۱۸۳
که در این زمان می‌خواهند هویّت دینی مذهبی ما را تضعیف کنند و به وسیله کتاب، شعر و دیگر حرف‌ها به هویت ما ضربه بزنند باید به قوت این هویّت بیفزایید. باید به مردم یادآوری کنید که ما چنین هویّت درخشانی داریم. باید خطبه مهمّ غدیر را ترویج کنید. باید به همه مردم اعلام کرد که غدیر یعنی ولایت. غدیر یعنی هویّت و استقلال مذهبی.

آرزوی توفیق تبلیغ غدیر

به هر حال بنده از شما تشکّر می‌کنم و آرزو داشتم که ای کاش بنده در این سفرهای تبلیغی غدیر خدمت شما بودم و توفیقی که برای شما فراهم شده است نصیب بنده هم می‌شد. امیدوارم خدماتی که انجام می‌دهید همه مورد قبول درگاه اقدس حضرت ولی عصر عجّل‌الله تعالی فرجه الشریف قرار بگیرد.
پیام غدیر، ص: ۱۸۵

نگهبانان ولایت ۱۵۲]

اشاره

قال‌الله تعالی:
(یَا أَیُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما أُنْزِلَ إِلَیْکَ مِنْ رَبِّکَ وَ إِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَما بَلَّغْتَ رِسالَتَهُ وَ اللّهُ یَعْصِمُکَ مِنَ النَّاسِ)[۱۵۳]
بنده اولًا توفیقاتی را که در احیای امر اهل بیت علیهم‌السّلام مخصوصاً ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام و نشر فضائل و مناقب آن حضرت نصیب شما شده است تبریک عرض می‌کنم.

ارزش والای نعمت ولایت

شما عزیزان باید در پیشگاه خداوند متعال از این نعمت ولایت خیلی شاکر باشید که اگر انسان فاقد نعمت ولایت باشد، نعمت‌های دیگر- هر چه قدر هم باشد- بدون این نعمت برای

پیام غدیر، ص: ۱۸۶

انسان اسباب فضیلت نمی‌شود. همه نعمت‌ها در جَنب نعمت عظیم ولایت ظهور می‌کند و مورد استفاده صحیح و اسباب ترقّی و سیر به مقامات بلند و تقرّب به خداوند متعال می‌شود.

خداوند متعال، حافظ حقیقی ولایت

شما خدا را شاکر باشید که الحمدلله نعمت ولایت را تعظیم و تکریم می‌کنید و از نگهبانان این عنوان بین مردم هستید، البته نگهبان حقیقی مسأله ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام، خداوند متعال است که در طول ازمنه، قرون و اعصار با وجود همه دشمنانی که حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام داشته است و قدرت‌های مادّی، حکّام و ستمگرانی که بودند و حتّی اوضاعی که در مثل روز عاشورا پیش آمد آن مصیبت بزرگی که نه سابقه داشت و نه بعدها محقّق خواهد شد که دشمنان ولایت و اهل بیت علیهم‌السّلام آن روز را برای خاندان رسالت و ولایت پایان وجود آنها و پایان بنی‌هاشم و پایان اسلام ناب می‌شمردند، از همان روز انوار ولایت بیش از پیش تابیدن گرفت و وجود فناناپذیر اهل بیت علیهم‌السّلام بیشتر آشکار گردید.

اعتراف فریقین به فضائل علی علیه‌السّلام

تشعشع بیش از پیش نور ولایت با وجود همه دشمنی‌ها، همه علامت حقّانیت ولایت است. وقتی از خلیل بن احمد پرسیدند:
«مَا تَقُولُ فِی شَأنِ الإمامِ عَلِیّ بنِ ابی‌طالب»
پیام غدیر، ص: ۱۸۷
در توصیف این موقعیت‌های تاریخی و مبارزه بین حق و باطل و پیروزی حق بر باطل چنین گفت:
«مَا أقُولُ فی حَقِّ إمْرِءٍ کَتَمَت فَضَائلَهُ اولیائُهُ خَوْفاً وَ کَتَمَتْ مَنَاقِبَهُ أعْداؤُهُ حَسَداً ثُمَّ ظَهَرَ مِنْ بَیْنِ الْکَتمَیْنِ مَا مَلَأَ الخَافقَیْنِ.»[۱۵۴]
می‌گوید: وضعیّت خاصی به وجود آمده بود که دشمن‌ها از روی دشمنی فضائل علی علیه‌السّلام را کتمان می‌کردند و دوستان هم از روی خوف و به خاطر ممنوعیّت نقل احادیث در قرن اول و دوم و بعد از آن به صورت‌های دیگر نمی‌توانستند این فضائل را بگویند.
خلیل بن احمد می‌گوید که در بین این دو کتمان، آن قدر از فضائل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام ظاهر شد که شرق و غرب عالم را فراگرفته است.
و چنان شد که مثل شافعی بگوید:
أنَا عَبْدٌ لِلْفَتی أنْزِلَ فِیهِ «هَلْ أتی»
و محدّثین معروف اهل سنّت در آن شرایط سخت، کتاب «فضائل» و «مناقب» امیرالمؤمنین علیه‌السّلام نوشتند و اوضاع به نحوی پیش رفت که الان در تمام شعب علوم اسلامی، مسأله غدیر مطرح است. در علم تفسیر، در علم اسباب نزول،

پیام غدیر، ص: ۱۸۸

در علم لغت، در حدیث، در تاریخ، کتب تراجم و معرفهٔ الصحابهٔ و سائر علوم، حدیث غدیر مورد استشهاد محققان و علماء بزرگ واقع شده است.

بالأخره جایی نیست که مسأله غدیر و ولایت امیرالمؤمنین و «

مَنْ کُنْتُ مَولاهُ فَهذا عَلِیٌّ مَولاهُ

» نباشد، یعنی می‌توانیم بگوییم که یقینی‌ترین کلامی که از پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله و سلّم به اتّفاق فریقین صادر شده است همین «

مَنْ کُنْتُ مَولاهُ فَهذَا عَلِیٌّ مَولاهُ اللّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَ عَادِ مَنْ عَاداهُ وَ انْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَ اخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ

» است.

هیچ‌کسی نمی‌تواند اینها را انکار کند یا بگوید شک دارم و اگر کسی بگوید شک دارم معنایش این است که کمال عناد و لجاج را دارد و مثل این است که آفتاب را ببیند و بگوید که شک دارم الان آفتاب است و روز می‌باشد.

حدیثی به این کثرت اسانید و مصادر اگر هم یافت شود بسیار نادر و کمیاب است. در مورد اسناد حدیث غدیر هم، دانشمند بزرگ اهل سنّت ابوالمعالی جوینی می‌گوید که در بغداد در نزد صحافی یک جلد کتاب دیدم که بر آن نوشته شده بود:

«المجلدهٔ الثامنهٔ و العشرون من طرق مَنْ کُنْتُ مَولاهُ و یتلوه المجلّد التاسع و العشرون

؛ جلد ۲۸ از طرق حدیث «

مَنْ کُنْتُ مَولاهُ

» که جلد ۲۹ بعد از آن می‌آید.»[۱۵۵]

بعضی از بزرگان و حفّاظ علم حدیث، مثل ابن عقده- که

پیام غدیر، ص: ۱۸۹

مورد قبول همگان است و در علم حدیث تا آنجا پیش رفته که می‌گوید: «یکصد و بیست هزار حدیث مسند حفظ دارم و سیصد هزار احادیث دیگر هم نقل می‌کنم.»[۱۵۶] مخصوصاً کتاب «الولایهٔ» دارندکه فقط مربوط به حدیث غدیر است نه روایات دیگر. حال در مورد چنین مطلب و مقامی واقعاً انسان مبهوت می‌شود که چطور حرف بزنند، چه بگوید و از کجا شروع کند؟

امیرالمؤمنین در کلام پیامبر علیهماالسّلام

بهتر آن است که در مورد فضائل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام به کلام شخص پیغمبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله و سلّم- که «وَ ما یَنْطِقُ عَنِ الْهَوی إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْیٌ یُوحی [۱۵۷] مراجعه کنیم آنجا که می‌فرماید:

«إِنَّ اللهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی جَعَلَ لِأَخِی عَلِیِّ بْنِ أَبِی‌طَالِبٍ فَضَائِلَ لَا یُحْصِی عَدَدَهَا غَیْرُه»[۱۵۸]

یعنی خداوند متعال برای برادرم علی بن ابی‌طالب فضائلی قرار داده است که آنها را غیر از خداوند کسی قادر نیست حساب و احصا کند.

یا این‌که فرمود:

«وَ الَّذِی نَفْسِی بِیَدِهِ لَوْ لَا أَنْ تَقُولَ طَوَائِفُ

پیام غدیر، ص: ۱۹۰

مِنْ أُمَّتِی فِیکَ مَا قَالَتِ النَّصَارَی فِی ابْنِ مَرْیَمَ لَقُلْتُ الْیَوْمَ فِیکَ مَقَالًا لَا تَمُرُّ بِمَلَإٍ مِنَ الْمُسْلِمِینَ إِلَّا أَخَذُوا التُّرَابَ مِنْ تَحْتِ قَدَمَیْکَ لِلْبَرَکَهْ.»[۱۵۹]

یعنی اگر گروهی از امّت من آنچه را که نصاری نسبت به عیسی گفتند درباره تو نمی‌گفتند، چیزهایی درباره تو می‌گفتم که مسلمانان خاک پای تو را برای تبرّک برمی‌داشتند.

فضائل علی علیه‌السّلام در سروده‌های شعراء

فضائل، مقامات و درجات معنوی بالا و ملکوتی حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام خیلی بیشتر از این است که در تصوّر حتی علمایی که در این رشته‌ها مقامات بلندی داشته و خیلی زحمت کشیده‌اند بیاید.

به طور مثال شاعر می‌گوید:

قِیلَ لی قُلْ لِعَلِیٍّ مَدحاًمَدْحُهُ یخمدُ ناراً مؤصَدَهْ
قُلْتُ هَلْ أمْدَحُ مَنْ فِی فَضْلِهِصَارَ ذُو اللّبِ إلی أنْ عَبدَهُ
النّبِی الْمُصْطَفی قالَ لَنالَیلَهْ الْمِعْراجِ لَمّا صَعِدَهُ
وَضَعَ اللهُ عَلی ظَهْری یداًفَارانِی الْقَلْبَ انْ قَدْ بَرَّدَهُ
وَ عَلِیٌّ واضِعُ رِجْلَیهِ لیبِمَکان وَضَعَ اللهُ یدَهُ»[۱۶۰]

یا میبدی که از اهل سنّت است مطالبی در مدح امیرالمؤمنین علیه‌السّلام دارد مثل این‌که می‌گوید:

پیام غدیر، ص: ۱۹۱

بس که تابَد مهر حیدر هر دم از سیمای منآسمان را سر فرازی باشد از بالای من
چون سخن گویم ز معراجش که آن دوش نبی استپای در دامن کشد فکر فلک پیمای من

بعد می‌گوید:

طبع من تا گشت چون دریا ز فیض مرتضیابر گوهر بار جوید فیض از دریای من

و در آخر هم می‌گوید:

ای صبا در گردنت خاکم ببر سوی نجفبعد مُردن چون فرو ریزد ز هم اعضای من

نصوص در فضیلت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام

نصوص هم در ولایت و فضیلت امیرالمؤمنین علی علیه‌السّلام بسیار زیاد است از جمله این نصوص کثیره، سوره «هَلْ أتی» است که وقتی انسان در نجف اشرف وارد حرم مطهّر می‌شود در کفش‌داری سمت راست روی کاشی این شعر را در این باره نوشته است:

«و سائلٌ هَلْ أتَی نَصٌّ بِحَقِّ عَلِیٍأجَبْتُهُ (هَلْ أتَی) نَصٌّ بِحَقِّ عَلِیٍّ»[۱۶۱]

پیام غدیر، ص: ۱۹۲

می گوید: پرسش کننده‌ای پرسید: آیا آیه‌ای در شأن علی نازل شده است؟ جواب دادم: سوره «هَلْ أتی» نصّ خداوند بر فضیلت اوست.

هیچ آیه‌ای نیست که در شأن مهاجر و انصار نازل شده باشد مگر این‌که در رأس آنها وجود مبارک حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام است.

مثل ابن‌بطریق کتابی دارد مخصوص ذکر آیاتی که در مدح و شأن امیرالمؤمنین علیه‌السّلام نازل شده است به نام «خصائص الوحی المبین فی مناقب امیرالمؤمنین» وی تمام اینها را از کتب عامّه نقل کرده است با سندهایی که خودش داشته و مشایخی که دارا بوده است.

یا جاحظ دانشمند بزرگ اهل سنّت در یکی از رساله‌ها به این مضمون می گوید که آنچه در اسلام، رأس فضائل، مکارم و مقامات است، چهار چیز می‌باشد: ایمان به خدا، علم و دانائی، زهد و پرهیزکاری، و جهاد در راه دین و فی سبیل الله.

سپس می گوید: «از تمام علماء اسلام، اگر از کسی بپرسیم که اسبق و اکمل در ایمان کیست؟ اولین کسی را که بر می‌شمارند علی علیه‌السّلام است و اگر درباره اعلم از همه اصحاب پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله سؤال کنیم، اول شخصی را که معرفی می کنند علی علیه‌السّلام است و اگر از آنها که در راه دین جهاد کردند و اسلام از برکت جهاد آنها برپا شد سؤال کنیم، باز هم، همه، اول علی علیه‌السّلام را نام می‌برند که تنها ثواب

پیام غدیر، ص: ۱۹۳

یک جهاد او از عبادت امّت تا روز قیامت بیشتر است و اگر از زهّاد صحابه و کسانی که دنیا را ترک کرده و فریفته دنیا نشده باشند سؤال کنیم، همه، اسم علی علیه‌السّلام را می‌برند که یک لحظه به دنیا نظر نفرمود.»

همان‌طور که او می گوید امیرالمؤمنین علیه‌السّلام از هیچ کس سؤال نکرده است و هیچ کجا ننوشته‌اند که آن حضرت در جایی از کسی از صحابه مسأله‌ای پرسیده باشد. بر عکس، آنها همه از علی علیه‌السّلام می‌پرسیدند که یک نمونه‌اش همان است که عمر ۷۲ بار گفته بود:

«لَوْلا عَلِیٌّ لَهَلَکَ عُمَر»[۱۶۲]

یا این‌که درباره غزواتی که امیرالمؤمنین علیه‌السّلام در آن شرکت داشت، همین عمر می گفت:

«لَوْ لَا سَیْفُهُ لَمَا قَامَ لِلْإِسْلامِ عَمُودٌ»[۱۶۳]

یعنی اگر شمشیر علی نبود، ستونی برای اسلام بلند نمی‌شد.

این در علم آن حضرت، امّا زهد آن حضرت هم بی‌نظیر بود. اگر از زهّاد صحابه هم از هر کسی بپرسید، باز هم امیرالمؤمنین علیه‌السّلام در رأس است، کسی که در تمام عمرش یک لحظه هم به دنیا متوجّه نشده بود.

پیام غدیر، ص: ۱۹۴

یا قول عدی بن حاتم را که نقل می کنند[۱۶۴] وقتی پیش معاویه می‌رود، معاویه می گوید: «

أیْنَ الطرَفات

»؟ (او سه پسر داشت؛ طریف و طارف و طرفه که هر سه در رکاب امیرالمؤمنین در جنگ صفین کشته شدند)

عدی گفت: «همه در جنگ در رکاب علی کشته شدند.»

معاویه گفت: «علی در حق تو به انصاف عمل نکرد که فرزندان تو را به کشتن داد و فرزندان خود را باقی گذاشت؟»

وی در جواب گفت: «من به امیرالمؤمنین وفا نکردم که علی در دنیا نباشد و من در دنیا زنده باشم»
بعد هم علی‌رغم استکراهی که داشت با اصرار زیاد معاویه، به بیان فضائل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام پرداخت. البته این قضیه در مورد ضِرار بن ضمرهٔ کِنانی هم نقل شده ۱۶۵] که در وصف امیرالمؤمنین علیه‌السّلام نزد معاویه به زبان آورد. عبارت این‌چنین است:
«کَانَ وَاللهِ بَعِیدَ الْمُدَی شَدِیدَ الْقُوَی یَقُولُ فَصْلًا وَ یَحْکُمُ عَدْلًا یَتَفَجَّرُ الْعِلْمُ مِنْ جَوَانِبِهِ وَ تَنْطِقُ الْحِکْمَةُ عَلَی لِسَانِهِ یَسْتَوْحِشُ مِنَ الدُّنْیَا وَ زَهْرَتِهَا وَ یَأْنَسُ بِاللَّیْلِ وَ ظُلْمَتِهِ کَانَ وَ اللهِ غَزِیرَ الدَّمْعَةِ طَوِیلَ الْفِکْرَةِ یُقَلِّبُ کَفَّهُ

پیام غدیر، ص: ۱۹۵
وَ یُخَاطِبُ نَفْسَهُ یُعْجِبُهُ مِنَ اللِّبَاسِ مَا قَصُرَ وَ مِنَ الطَّعَامِ مَا جَشَبَ کَانَ وَ اللهِ مَعَنَا کَأَحَدِنَا یُدْنِینَا إِذَا أَتَیْنَاهُ وَ یُجِیبُنَا إِذَا سَأَلْنَاهُ وَ کَانَ مَعَ دُنُوِّهِ لَنَا وَ قُرْبِهِ مِنَّا لَا نُکَلِّمُهُ هَیْبَةً لَهُ»

اعتراف به عجز از وصف امیرالمؤمنین علیه‌السّلام

نواحی و ابعاد عظمت امیرالمؤمنین علیه‌السّلام یکی، دو تا و چند تا نیست و همان‌طور که عرض کردم اصلًا قابل تصوّر نیست.
باید فقط بگوییم:
کتاب فضل تو را آب بحر کافی نیست‌که تر کنند سرانگشت و صفحه بشمارند
و نیز بگوییم
تو را چنان که تویی هر نظر کجا بیندبه قدر دانش خود هر کسی کند ادراک
بنده مجدداً از زحمات و خدمات شما عزیزان که در این زمان و اوضاع این مقام و فضیلت را حائز هستید که فضائل امیرالمؤمنین علیه‌السّلام و عید غدیر را گرامی بدارید و آن را ترویج کنید تشکر می‌کنم و امیدوارم اسامی شما در دفتر خاصّ حضرت ولی‌عصر عجّل‌الله تعالی فرجه الشریف ثبت شده باشد.
پیام غدیر، ص: ۱۹۶

لیست آثار حضرت آیت الله العظمی صافی مدظله العالی

نام کتاب------ زبان------ ترجمه

فقه:

۱- توضیح المسائل------ فارسی--------
۲- منتخب الاحکام------ فارسی--------
۳- احکام نوجوانان------ فارسی------ انگلیسی
۴- جامع الاحکام در ۲ جلد------ فارسی--------
۵- استفتائات قضایی------ فارسی--------
۶- استفتائات پزشکی------ فارسی--------
۷- مناسک حج------ فارسی------ عربی
۸- مناسک عمره مفرده------ فارسی------ عربی

۹- هزار سؤال پیرامون حج------ فارسی--------

۱۰- پاسخ کوتاه به ۳۰۰ پرسش در ۲ جلد------ فارسی--------

۱۱- اعتبار قصد قربت در وقف------ فارسی--------

۱۲- رساله در احکام ثانویه------ فارسی--------

۱۳- فقه الحج در ۴ جلد------ عربی--------

۱۴- هدایهٔ العباد در ۲ جلد------ عربی--------

۱۵- هدایهٔ السائل------ عربی--------

۱۶- حواشی علی العروهٔ الوثقی------ عربی--------

۱۷- رسائل الخمس فی فقه الإمامیهٔ------ عربی--------

۱۸- صلاهٔ المسافر------ عربی--------

پیام غدیر، ص: ۱۹۷

۱۹- فقه الخمس------ عربی--------

۲۰- أوقات الصلوهٔ------ عربی--------

۲۱- الاحکام الشرعیهٔ ثابتهٔ لاتتغیّر------ عربی------ فارسی

۲۲- التعزیر (احکامه و ملحقاته)------ عربی--------

۲۳- ضرورهٔ وجود الحکومهٔ او ولایهٔ الفقهاء فی عصرالغیبهٔ (الخمس و ولایهٔ الفقیه)------ عربی------ فارسی

۲۴- رسالهٔ فی معاملات المستحدثهٔ------ عربی--------

۲۵- التداعی فی مال من دون بینهٔ و لا ید------ عربی--------

۲۶- رسالهٔ فی المال المعیّن المشتبه ملکیته------ عربی--------

۲۷- حکم نکول المدعی علیه عن الیمین------ عربی--------

۲۸- ارث الزوجهٔ------ عربی--------

۲۹- مع الشیخ جاد الحق فی ارث العصبه (مسألهٔ التعصیب)------ عربی--------

۳۰- حول دیات ظریف ابن ناصح------ عربی--------

۳۱- بحث حول الاستسقام بالازلام (مشروعیهٔ الاستخارهٔ)------ عربی--------

۳۲- الشعائر الحسینیه------ عربی--------

۳۳- آنچه هر مسلمان باید بداند------------- ترکی

پیام غدیر، ص: ۱۹۸

اصول فقه:

۳۴- بیان الاصول در ۳ جلد------ عربی--------

۳۵- رسالهٔ فی الشهرهٔ------ عربی--------

۳۶- رسالهٔ فی حکم الاقل و الاکثرفی الشبههٔ الحکمیهٔ------ عربی--------

۳۷- رسالهٔ فی الشروط------ عربی--------

قرآن و تفسیر:

۳۸- تفسیر آیه فطرت------ فارسی--------

۳۹- القرآن مصون عن التحریف------ عربی--------

۴۰- تفسیر آیهٔ التطهیر------ عربی--------

۴۱- تفسیر آیهٔ الانذار------ عربی--------

عقاید و کلام

۴۲- عرض دین------ فارسی--------

۴۳- به سوی آفریدگار------ فارسی--------

۴۴- الهیات در نهج‌البلاغه------ فارسی--------

۴۵- معارف دین ۲ جلد------ فارسی--------

۴۶- پیرامون روز تاریخی غدیر------ فارسی--------

۴۷- ندای اسلام از اروپا------ فارسی--------

۴۸- نگرشی بر فلسفه و عرفان------ فارسی--------

۴۹- نیایش در عرفات------ فارسی--------

۵۰- سفرنامه حج------ فارسی--------

۵۱- شهید آگاه------ فارسی--------

۵۲- نوید امن و امان------ فارسی--------

پیام غدیر، ص: ۱۹۹

۵۳- پاسخ ده پرسش------ فارسی--------

۵۴- اصالت مهدویت------ فارسی--------

۵۵- تجلی توحید در نظام امامت------ فارسی------ عربی

۵۶- نظام امامت و رهبری------ فارسی--------

۵۷- ولایت تکوینی و ولایت تشریعی------ فارسی--------

۵۸- پیرامون معرفت امام------ فارسی--------

۵۹- عقیده نجات بخش------ فارسی--------

۶۰- به سوی دولت کریمه------ فارسی--------

۶۱- باورداشت مهدویت------ فارسی------ عربی

۶۲- انتظار، عامل مقاومت و حرکت------ فارسی--------

۶۳- فروغ ولایت در دعای ندبه------ فارسی------ عربی

۶۴- معرفت حجت خدا------ فارسی------

۶۵- وابستگی جهان به امام زمان------ فارسی--------

۶۶- توضیحات پیرامون کتاب عقیده مهدویت در تشیع امامیه------ فارسی------ انگلیسی

۶۷- امامت و مهدویت------ فارسی------

۶۸- پیام‌های مهدوی------ فارسی--------

۶۹- گفتمان مهدویت------ فارسی------ انگلیسی

۷۰- گفتمان عاشورایی------ فارسی--------

۷۱- مقالات کلامی------ فارسی--------

۷۲- الی هدی کتاب الله------ عربی--------

۷۳- ایران تسمع فتجیب------ عربی--------

پیام غدیر، ص: ۲۰۰

۷۴- رسالة حول عصمة الانبیاء و الائمة------ عربی--------

۷۵- تعلیقات علی رسالة الجبر و القدر------ عربی--------

۷۶- لمحات فی الکتاب و الحدیث و المذهب------ عربی--------

۷۷- صوت الحق و دعوة الصدق------ عربی--------

۷۸- رد اکذوبة خطبة الامام علی، علی الزهرا علیهما السلام------ عربی--------

۷۹- مع الخطیب فی خطوطه العریضة------ عربی------ اردو/ فرانسه

۸۰- رسالة فی البداء------ عربی--------

۸۱- جلاء البصر لمن یتولی الائمة الاثنی عشر------ عربی--------

۸۲- حدیث افتراق المسلمین علی ثلاث و سبعین فرقة------ عربی--------

۸۳- من لهذا العالم؟------ عربی--------

۸۴- بین العلمین، الشیخ الصدوق والشیخ المفید------ عربی------ فارسی

۸۵- مقدّمات مفصلّة علی «مقتضب‌الاثر» و «مکیال‌المکارم» و «منتقی الجمان»------ عربی--------

۸۶- امان الامّة من الضلال والاختلاف------ عربی--------

پیام غدیر، ص: ۲۰۱

۸۷- البکاء علی الامام الحسین علیه‌السلام------ عربی--------

۸۸- النقود اللطیفة علی الکتاب المسمی بالاخبار الدخیلة------ عربی--------

حدیث:

۸۹- منتخب الاثر در ۳ جلد------ عربی------ اردو/ انگلیسی

۹۰- قبس من مناقب امیرالمؤمنین علیه السلام (مئة و عشر حدیث من کتب عامة)------ عربی------ فارسی

۹۱- احادیث الائمة الاثنی عشر، اسنادها و الفاظها------ عربی--------

۹۲- احادیث الفضائل------ عربی------

۹۳- پرتوی از فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام------ فارسی--------

تاریخ:

۹۴- سیرحوزه‌های علمی شیعه------ فارسی--------

۹۵- رمضان در تاریخ (حوادث تاریخی)------ فارسی--------

سیره:

۹۶- پرتوی از عظمت امام حسین علیه السلام------ فارسی--------

۹۷- با عاشوراییان------ فارسی--------

پیام غدیر، ص: ۲۰۲

۹۸- آینه جمال------ فارسی--------

۹۹- از نگاه آفتاب------ فارسی--------

۱۰۰- اشک و عبرت------ فارسی--------

تربیتی:

۱۰۱- ماه مبارك رمضان، مکتب عالی تربیت و اخلاق------ فارسی--------

۱۰۲- راه اصلاح یا امر به معروف و نهی از منکر------ فارسی------

۱۰۳- با جوانان------ فارسی------

شعر:

۱۰۴- دیوان اشعار------ فارسی--------

۱۰۵- بزم حضور------ فارسی--------

۱۰۶- آفتاب مشرقین------ فارسی--------

۱۰۷- صحیفة المؤمن------ فارسی--------

۱۰۸- سبط المصطفی------ فارسی--------

۱۰۹- در آرزوی وصال------ فارسی--------

مقاله‌ها و خطابه‌ها:

۱۱۰- حدیث بیداری (مجموعه پیام‌ها)------ فارسی--------

۱۱۱- شب‌پرگان و آفتاب------ فارسی--------

۱۱۲- شب عاشورا------ فارسی--------

۱۱۳- صبح عاشورا------ فارسی--------

تراجم:

۱۱۴- زندگانی آیت الله آخوند ملامحمد جوادصافی گلپایگانی------ فارسی--------

پیام غدیر، ص: ۲۰۳

۱۱۵- زندگانی جابر بن حیّان------ فارسی--------

۱۱۶- زندگانی بوداسف------ فارسی--------

---

[۱] (۱). این مقاله در ماه ذی الحجة الحرام سال ۱۴۱۱ هجری قمری به رشته تحریر در آمد و در نشریه مشکوة، بهار ۱۳۷۰، شماره ۳۰ به چاپ رسید.

[۲] (۲). سوره مائده، آیه ۶۷.

[۳] (۳). همان، آیه ۳.

[۴] (۱). نهج البلاغهٔ صبحی صالح، حکمت ۱۴۷.

[۵] (۱). امروز قلدری و استضعاف به صورت مدرن و زیر پوشش حمایت از حقوق بشر، آزادی، دموکراسی و به اسم سازمان ملل به مراتب شدیدتر و وحشیانه‌تر از آن دوره‌ها جریان دارد.

[۶] (۱). سوره آل عمران، آیه ۶۴.

[۷] (۱). سوره انبیاء، آیه ۱۰۷.

[۸] (۲). سوره حجرات، آیه ۱۳.

[۹] (۱). مسند احمد، جلد ۵، صفحات ۱۰۸- ۸۶.

[۱۰] (۲). در اینجا لازم به ذکر است علاوه بر این ابلاغ رسمی که در غدیرخم انجام گرفت پیغمبر صلّی‌الله علیه وآله می‌خواست وصیت خود را که حتماً امری جز گزینش علی علیه‌السّلام به خلافت نبود کتباً نیز اعلام نماید، لذا قلم و کاغذ خواست تا برای امّت بنویسد چیزی را که هرگز گمراه نگردند ولی کسانی که هوس ریاست بر سر داشتند مانع شدند و آن گستاخی بزرگ و بی‌ادبی را نسبت به ساحت قدس رسول خدا صلّی‌الله علیه و آله مرتکب شدند و به آن حضرت هذیان‌گویی(العیاذ بالله) نسبت دادند و با داد و فریاد در حضور پیامبر، او را از نوشتن وصیت مانع شدند. شرح این مصیبت، بسیار اسف‌انگیز و حزن‌آمیز است. هر خواننده‌ای که بخواهد مختصری از این واقعه دردناک را بخواند می‌تواند به صحیح‌ترین کتاب در نزد اهل سنّت، یعنی صحیح بخاری(جلد ۱، باب کتابهٔ العلم، و جلد ۲، باب جوائز الوفد، و جلد ۳، باب مرض النبی صلّی‌الله علیه و آله و سلم و جلد ۴ باب کراهیهٔ الخلاف) و صحیح مسلم(کتاب الوصیهٔ)، مسند احمد(من حدیث ابن عباس) رجوع نماید و یادآور می‌شویم که حبر امّت، ابن عباس هر وقت این واقعه را به یاد می‌آورد سیل اشکش جاری می‌شد و آن را مصیبت و تمام مصیبت می‌خواند.
واضح است که آن معارضه با رسول خدا صلّی‌الله علیه و آله با آن همه شدّت و اهانت به این جهت بود که بعد از غدیر خم و آن ابلاغ رسمی، این گروه معارض می‌دانستند که مقصد پیامبر صلّی‌الله علیه و آله این است که با سند کتبی تأکید بر نظام امامت و خلافت علی علیه‌السّلام بفرماید.

[۱۱] (۱). از ابوالمعالی جوینی نقل شده که در بغداد در نزد صحافی یک جلد کتاب دیدم که بر آن نوشته شده بود:« المجلدهٔ الثامنهٔ و العشرون من طرق مَنْ کُنْتُ مَولاهُ و یتلوه المجلّد التّاسع و العِشْرونَ؛ جلد ۲۸ از طرق حدیث« مَنْ کُنْتُ مولاهُ» که جلد ۲۹ بعد از آن می‌آید.»/ ینابیع المودهٔ قندوزی، صفحه ۳۶.

[۱۲] (۱). مشهورترین اصطلاح در تقسیم سور به مکّیه و مدنیّه این است که آنچه از قرآن قبل از هجرت نازل شده مکّی و آنچه بعد از هجرت نازل شده مدنی است هر چند در مکّه یا بین راه مکّه و مدینه نازل شده باشد و بعضی آنچه را که در بین راه مکّه و مدینه پیش از ورود پیغمبر صلّی‌الله علیه و آله به مدینه و در سفر هجرت نازل شده مکّی می‌گویند. ناگفته نماند در کتابی که اخیراً درباره الفاظ، سُوَر و آیات قرآن نوشته شده معیاری را که نوشته است چندان معتبر نیست و امّا بعد از شناسایی سُوَر و آیات مکّی و مدنی با معیارها و اصطلاح‌های اصیل ممکن است قابل استفاده باشد که در اینجا مجال شرح موضوع نیست.

[۱۳] (۱). الإتقان، جلد ۱، صفحه ۱۹.

[۱۴] (۲). الدرّ المنثور، جلد ۲، صفحه ۲۵۳.

[۱۵] (۳). الإتقان، جلد ۱، صفحه ۲۸.

[۱۶] (۴). مقصود از سوره فتح(إنّا فَتَحْنا) که سوره فتح کبری نامیده شده نیست، بلکه مقصود سوره(إذا جَاءَ نَصْرُ اللهِ وَ الفَتْح) است که به سوره فتح صغری موسوم است.

[۱۷] (۵). اسباب النزول، صفحه ۱۵۰.

[۱۸] (۱). الدرّ المنثور، جلد ۲، صفحه ۲۹۸.

[۱۹] (۲). ظاهراً مقصود ابن مسعود می‌تواند این باشد که در عصر رسول خدا صلّی‌الله علیه و آله شأن نزول آیه را نیز در هنگام قرائت یادآور می‌شدیم ولی بعدها که سیاست حکومت بر کتمان این امور و ترک نقل آنها قرار گرفت آن روش که یادآور ولایت علی علیه‌السّلام و شأن نزول آیه بود متروک شد.

[۲۰] (۱) ۱ و ۲. اشاره به روایت:« لَمَّا احْتُضِرَ النَّبی وَ فِی بَیْتِهِ رِجَالٌ فِیهِمْ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فَقَالَ النَّبی: هَلُمُّوا أَكْتُبْ لَكُمْ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُ أَبَداً. فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: إِنَّ النَّبی قَدْ غَلَبَ عَلَیْهِ الْوَجَعُ وَ عِنْدَكُمُ الْقُرْآنُ حَسْبُكُمْ كِتَابُ رَبِّكُمْ.» و« قَالَ عُمَرُ: إِنَّ الرَّجُلَ لَیَهْجُرُ»/ صحیح مسلم، جلد ۳، کتاب الوصیهٔ، حدیث ۱۲۵۹- ۱۲۵۷؛ صحیح بخاری، جلد ۵، صفحه ۱۲۷ و دیگر مصادر شیعه و اهل سنّت.

[۲۱] (۲)

[۲۲] (۱) سوره شعراء، آیه ۲۱۴

[۲۳] (۲) امان الائمهٔ من الضلال و الاختلاف تالیف نگارنده، ص ۱۲۸

[۲۴] (۱). این پیام در رجب المرجّب سال ۱۴۱۷ هجری قمری صادر شده است.

قابل توجه این‌که برخی از پیامها اگر چه به مناسبت عید غدیر صادر نشده است ولی به علّت ارتباط با شخصیت عظیم امیرالمؤمنین علیه‌السّلام در اینجا آمده است.

[۲۵] (۱). بحار الأنوار، جلد ۴۰، باب ۹۱، حدیث ۱۱۴.

[۲۶] (۱). بحار الأنوار، جلد ۴۰، باب ۹۱، حدیث ۱۱۴.

[۲۷] (۱). بحار الأنوار، جلد ۴۱، باب ۱۰۷، حدیث ۲۸.

[۲۸] (۲). بغیهٔ الوعاهٔ سیوطی، صفحه ۲۴۳؛ تنقیح المقال مامقانی، جلد ۱، صفحه ۴۰۲، شماره ۳۷۶۹.

[۲۹] (۳). شرح نهج البلاغهٔ ابن أبی‌الحدید، جلد ۱، صفحه ۲۴.

[۳۰] (۱). شرح نهج البلاغهٔ ابن أبی‌الحدید، جلد ۱، صفحه ۱۱.

[۳۱] (۲). همان، جلد ۱۲، صفحه ۸۳.

[۳۲] (۳). جرج جرداق مسیحی در کتاب« الامام علی صوت العدالهٔ الإنسانیهٔ».

[۳۳] (۴). بلاغات النساء ابن ابی طاهر، صفحه ۴۸، کلام سودهٔ بنت عمارهٔ رحمها الله.

[۳۴] (۵). نقل‌شده از جبران خلیل جبران دانشمند مسیحی در کتاب« الامام علی صوت العدالهٔ الانسانیهٔ» جرج جرداق، جلد ۱، صفحه ۳۶۴.

[۳۵] (۱). این اشعار منتسب به شافعی است که در کتب مختلف نقل شده است از جمله: تاریخ الخمیس دیار بکری، جلد ۲، صفحه ۸۷؛ الغدیر علّامه امینی، جلد ۷، صفحه ۱۲.

[۳۶] (۱). به نقل از تفسیر صافی، ذیل آیه ۲ سوره بقره.

[۳۷] (۲). القصائد السبع العلویات ابن ابی الحدید، القصیدهٔ الخامسهٔ.

[۳۸] (۱). این پیام در رجب المرجب سال ۱۴۱۹ هجری قمری در تقدیر از شارح کتاب« خصائص نسائی»، جناب آقای حاج میرزا محمّد حسن مدرّسی فتحی صادر شده است.

[۳۹] (۱). سوره ابراهیم، آیات ۲۵- ۲۴.

[۴۰] (۱). تألیف جرج جرداق دانشمند مسیحی.

[۴۱] (۱). این پیام به مناسبت عید غدیرخم سال ۱۴۱۹ هجری قمری صادر شده است.

[۴۲] (۱). سوره مائده، آیه ۶۷.

[۴۳] (۱). سوره شعراء، آیه ۲۱۴.

[۴۴] (۱). شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، جلد ۱۲، صفحه ۸۳.

[۴۵] (۱). بحار الأنوار، جلد ۹۱، باب ۳۲، حدیث ۱۰.

[۴۶] (۲). القصائد السبع العلویات ابن ابی الحدید.

[۴۷] (۱). سوره احزاب، آیه ۵۳.

[۴۸] (۱). این پیام به مناسبت دهه غدیر سال ۱۴۲۰ هجری قمری صادر شده است.

[۴۹] (۲). سوره مائده، آیه ۶۷.

[۵۰] (۱). سوره آل عمران، آیه ۸۵.

[۵۱] (۱). نهج البلاغهٔ صبحی‌صالح، نامه ۴۵.

[۵۲] (۲). اشاره به روایت« خَیْرٌ لِلِّنّسَاءِ أنْ لَا یَرَیْنَ الرِّجَالَ وَ لَا یَرَاهُنَّ الرِّجَالُ»/ وسائل الشیعهٔ، جلد ۲۰، باب ۱۲۹، حدیث ۲۵۵۱۰.

[۵۳] (۱). فتح الباری ابن حجر عسقلانی، جلد ۱۳، صفحه ۲۴۵.

[۵۴] (۱). این پیام در ۱۵ ماه مبارك رمضان سال ۱۴۲۱ هجری قمری جهت کنگره امام علی علیه‌السّلام که در شهر آبدان برگزار شد صادر شده است.

[۵۵] (۱). سوره مائده، آیه ۵۵.

[۵۶] (۱). ریاض العلماء اصفهانی، جلد ۵، صفحه ۵۰۴.

[۵۷] (۱). این پیام جهت کنفرانس نهج البلاغه در دهلی که به مناسبت فرارسیدن عید غدیر در ۱۰ ذی القعدهٔ ۱۴۲۳ در هند برگزار شد به رشته تحریر درآمده است.

[۵۸] (۲). نهج البلاغهٔ، حکمت ۲۳۳.

[۵۹] (۱). بحار الأنوار، جلد ۴۱، باب ۱۰۷، حدیث ۲۸؛ تاریخ مدینهٔ دمشق ابن عساکر، جلد ۲۴، صفحه ۴۰۱.

[۶۰] (۲). شرح نهج البلاغهٔ ابن ابی الحدید، جلد ۱، صفحه ۲۴.

[۶۱] (۳). آگاه باشید که اگر علوم و دانش او نبود، توحید آن‌چنان خراب می‌شد که به صورت آنچه را که شخص ضالّ عرضه می‌کند و آنچه را که کافر غارت کرده است در می‌آمد./ القصائد السبع العلویات ابن ابی الحدید، القصیدهٔ الخامسهٔ.

[۶۲] (۱). بحار الأنوار، جلد ۹۱، باب ۳۲، حدیث ۱۰.

[۶۳] (۱). این پیام در ۱۶ ذی الحجهٔ الحرام سال ۱۴۲۴ هجری قمری صادر شده است.

[۶۴] (۲). سوره مائده، آیه ۳.

[۶۵] (۱). نهج البلاغهٔ صبحی صالح، نامه ۴۵.

[۶۶] (۱). بحار الأنوار، جلد ۳۹، باب ۸۷، حدیث ۱۲۰.

[۶۷] (۱). این پیام در ۲۱ ذی القعدهٔ الحرام سال ۱۴۳۰ هجری قمری صادر شده است.

[۶۸] (۲). سوره مائده، آیه ۳.

[۶۹] (۱). این کلام از ابوالمعالی جوینی دانشمند بزرگ اهل سنّت است که در ینابیع المودهٔ قندوزی، صفحه ۳۶ نقل شده است.

[۷۰] (۱). این پیام به مناسبت عید غدیر در ۱۵ ذی الحجهٔ الحرام سال ۱۴۳۰ هجری قمری صادر شده است.

[۷۱] (۲). سوره مؤمنون، آیه ۹۲.

[۷۲] (۳). سوره آل عمران، آیه.

[۷۳] (۱). بحار الأنوار، جلد ۳۳، باب ۲۳، حدیث ۶۰۶؛ شرح نهج البلاغهٔ ابن ابی الحدید، جلد ۲، صفحه ۲۸۶.

[۷۴] (۲). أمالی شیخ طوسی، جلد ۲، صفحه ۱۲۰؛ مجمع الزوائد هیثمی، جلد ۹، صفحه ۱۳۴؛ فرائد السمطین جوینی، جلد ۱، صفحه ۱۷۷.

[۷۵] (۱). تفسیر فخر رازی، جلد ۱، صفحه ۱۰۸.

[۷۶] (۱). احادیث ثقلین علاوه بر نقل در کتب روایی شیعه در مصادر معتبر اهل سنّت، مانند سنن ترمذی، جلد ۱۲، صفحه ۲۵۸؛ مسند احمد، جلد ۴۴، صفحه ۱۳۴؛ المعجم الکبیر طبرانی، جلد ۵، صفحه ۸۹ نیز آمده است.

[۷۷] (۲). احادیث امان علاوه بر نقل در مصادر روایی شیعه، در مصادر اهل سنّت نقل شده است از جمله: المستدرک علی الصحیحین حاکم نیشابوری، جلد ۳، صفحه ۱۴۹؛ مجمع الزوائد هیثمی، جلد ۹، صفحه ۱۷۴.

[۷۸] (۱). این پیام در ۱۵ ذی الحجهٔ الحرام سال ۱۴۳۰ هجری قمری جهت ستاد بزرگداشت دهه غدیر استان مازندران صادر شده است.

[۷۹] (۱). اشاره به روایت:« هُوَ یَوْمُ التَّبَسُّمِ فِی وُجُوهِ النَّاسِ مِنْ أَهْلِ الْإِیمَان ...»./ إقبال الأعمال سید بن طاووس، جلد ۱، صفحه ۴۶۴.

[۸۰] (۱). این پیام در ماه ذی‌الحجهٔ الحرام سال ۱۴۳۰ هجری قمری جهت کنگره ملّی(غدیر، محور وحدت مسلمین/ مشهد مقدّس) صادر شده است.

[۸۱] (۱). وسائل الشیعهٔ، جلد ۸، باب ۳، حدیث ۱۰۱۵۴.

[۸۲] (۲). همان، جلد ۱۴، باب ۲۸، حدیث ۱۹۴۴۲.

[۸۳] (۱). إقبال الأعمال سید بن طاووس، جلد ۱، صفحه ۴۶۴.

[۸۴] (۲). بحار الأنوار، جلد ۳۷، باب ۵۲، حدیث ۸۶.

[۸۵] (۱). این پیام در ماه ذی الحجهٔ الحرام سال ۱۴۳۱ هجری قمری خطاب به اجلاس بزرگداشت غدیر در مشهد مقدّس صادر شده است.

[۸۶] (۱). نهج البلاغهٔ صبحی صالح، خطبه ۲۲۴.

[۸۷] (۱). بحار الأنوار، جلد ۴۱، باب ۱۰۷، حدیث ۲۸؛ تاریخ مدینهٔ دمشق ابن عساکر، جلد ۲۴، صفحه ۴۰۱.

[۸۸] (۲). همان.

[۸۹] (۳). وسائل الشیعهٔ، جلد ۴، باب ۳۰، حدیث ۴۶۱۹۰.

[۹۰] (۴). نهج البلاغهٔ صبحی صالح، نامه ۴۵.

[۹۱] (۵). جرج جرداق مسیحی در کتاب« الامام علی صوت العدالهٔ الانسانیهٔ».

[۹۲] (۱). اشاره به روایت« سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ وَ سُئِلَ بِأَی لُغَهٍٔ خَاطَبَکَ رَبُّکَ لَیْلَهَٔ الْمِعْرَاجِ قَالَ خَاطَبَنِی بِلُغَهِٔ عَلِی بْنِ أَبِی‌طَالِب»/ کشف الغمهٔ فی معرفهٔ الأئمهٔ، جلد ۱، صفحه ۱۰۶.

[۹۳] (۱). سوره نجم، آیات ۴- ۳.

[۹۴] (۲). إقبال الأعمال سید بن طاووس، جلد ۱، صفحه ۴۵۴.

[۹۵] (۱). این پیام به مناسبت چهارمین اجلاس سالانه بزرگداشت غدیر(مشهد مقدس) در ذی الحجهٔ الحرام سال ۱۴۳۲ هجری قمری صادر شده است.

[۹۶] (۱). سوره آل عمران، آیه ۶۱.

[۹۷] (۲). سوره مائده، آیه ۵۵.

[۹۸] (۳). ارشاد مفید، جلد ۱، صفحه ۱۵۶؛ بحار الأنوار، جلد ۲۱، صفحه ۲۰۸، تاریخ طبری، جلد ۲، صفحه ۳۶۸؛ الکامل فی التاریخ ابن اثیر، جلد ۱، صفحه ۳۰۶؛ سیره ابن هشام، جلد ۴، صفحه ۱۶۳.

[۹۹] (۱). مستدرک الوسائل، جلد ۱۲، باب ۳۱، حدیث ۱۴۰۹۴.

[۱۰۰] (۲). بحار الأنوار، جلد ۲۶، باب ۵، حدیث ۴۷.

[۱۰۱] (۱). سوره یونس، آیه ۳۵.

[۱۰۲] (۲). سوره فاطر، آیه ۱۹.

[۱۰۳] (۳). سوره زمر، آیه ۹.

[۱۰۴] (۱). نهج البلاغة صبحی صالح، خطبه ۱۷۳.

[۱۰۵] (۲). همان، حکمت ۹۶.

[۱۰۶] (۱). این پیام به همایش نکوداشت علّامه امینی صاحب الغدیر در ذی الحجة الحرام سال ۱۴۳۲ هجری قمری صادر شده است.

[۱۰۷] (۲). مستدرک الوسائل، جلد ۵، باب ۱، حدیث ۵۸۶۱.

[۱۰۸] (۱). این پیام خطاب به همایش غدیر مشهد مقدّس در تاریخ ۷ ذی الحجة الحرام سال ۱۴۳۳ ه- ق صادر شده است.

[۱۰۹] (۲). سوره مائده، آیه ۶۷.

[۱۱۰] (۱). بحار الأنوار، ج ۳۸، باب ۶۹، حدیث ۴.

[۱۱۱] (۲). أمالی شیخ صدوق، مجلس ۲۵.

[۱۱۲] (۳). همان، مجلس ۳۲.

[۱۱۳] (۴). سوره مائده، آیه ۵۵.

[۱۱۴] (۵). سوره مریم، آیه ۹۶.

[۱۱۵] (۶). سوره رعد، آیه ۷.

[۱۱۶] (۱). سوره بینه، آیه ۷.

[۱۱۷] (۲). سوره حج، آیه ۱۹.

[۱۱۸] (۳). سوره بقره، آیه ۲۷۴.

[۱۱۹] (۱). در این بخش گزیده‌ای از بیانات معظّم له در دیدارهای مرتبط با غدیر گردآوری شده است.

[۱۲۰] (۱). دیدار مدیر و اعضای مؤسسه میراث نبوّت، تاریخ ۲۴/ ۲/ ۱۳۸۷ ه- ش به مناسبت اجرای مسابقات سراسری غدیر از کتاب الغدیر علّامه امینی ره.

[۱۲۱] (۲). اشاره به روایت« مَنْ کَتَبَ فَضِیلَةً مِنْ فَضَائِلِ عَلِی بْنِ أَبِی‌طَالِبٍ لَمْ تَزَلِ الْمَلَائِکَةُ تَسْتَغْفِرُ لَهُ مَا بَقِی لِتِلْکَ الْکِتَابَةِ رَسْمٌ»/ أمالی شیخ صدوق ره، مجلس ۲۸.

[۱۲۲] (۱). دیدار اعضای ستاد بزرگداشت غدیر استان قم، تاریخ ۳/ ۹/ ۱۳۸۷ ه- ش.

[۱۲۳] (۲). سوره مائده، آیه ۶۷.

[۱۲۴] (۱). ارشاد مفید، جلد ۱، صفحه ۱۵۶؛ بحار الأنوار، جلد ۲۱، صفحه ۲۰۸، تاریخ طبری، جلد ۲، صفحه ۳۶۸؛ الکامل فی التاریخ ابن اثیر، جلد ۱، صفحه ۳۰۶؛ سیره ابن هشام، جلد ۴، صفحه ۱۶۳.

[۱۲۵] (۱). سوره مائده، آیه ۵۵.

[۱۲۶] (۱). سوره شعراء، آیه ۲۱۴.

[۱۲۷] (۲). مورّخ، فیلسوف و مستشرق انگلیسی.

[۱۲۸] (۳). بحار الأنوار، جلد ۴۰، باب ۹۱، حدیث ۱۱۴.

[۱۲۹] (۱). تفصیل این قضیه را می‌توانید در کتاب« فخر دوران» تألیف معظّم له ببینید.

[۱۳۰] (۱). دیدار تعدادی از طلاب مدرسه الحجهٔ مشهد، تاریخ ۲۸/ ۹/ ۱۳۸۷ ه-. ش.

[۱۳۱] (۲). سوره مائده، آیه ۳.

[۱۳۲] (۱). ینابیع المودهٔ قندوزی، صفحه ۳۶.

[۱۳۳] (۱). دیدار اعضای ستاد غدیر استان قم، ایّام غدیریه سال ۱۳۸۸ ه-. ش.

[۱۳۴] (۱). مراسم رونمایی از دوره ۲۷ جلدی سلسله موضوعات الغدیر اثر مرحوم علّامه امینی قدّس‌سره، تاریخ ۲۷/ ۲/ ۱۳۹۰ ه-. ش.

[۱۳۵] (۲). بحار الأنوار، جلد ۴۰، باب ۹۱، حدیث ۱۱۴.

[۱۳۶] (۱). دیدار اعضای ستاد برگزاری همایش« غدیرشناسی» مشهد مقدّس، تاریخ ۲۱/ ۷/ ۱۳۹۰ ه-. ش.

[۱۳۷] (۱). اجتماع بزرگ مبلّغان اعزامی به سراسر کشور به مناسبت دهه مبارك غدیر، تاریخ ۱۱/ ۸/ ۱۳۹۰ ه-. ش، مدرسه علميّه مرحوم آیت الله العظمی گلپایگانی ره.

[۱۳۸] (۱). سوره مائده، آیه ۵۵.

[۱۳۹] (۱). مراسم عمامه‌گذاری شماری از طلاب غیر ایرانی جامعهٔ المصطفی العالمیهٔ، عید غدیر سال ۱۳۹۰ ه-. ش.

[۱۴۰] (۱). دیدار شماری از فرماندهان نیروی انتظامی و رؤسای کلانتری‌های سراسر کشور، تاریخ ۲۵/ ۸/ ۱۳۹۰ ه-. ش همزمان با ایّام غدیریه.

[۱۴۱] (۱). نهج البلاغهٔ صبحی صالح، نامه ۴۵.

[۱۴۲] (۱). دیدار مبلّغان شرکت‌کننده در دوره آموزشی غدیریه، تاریخ ۱۸/ ۶/ ۱۳۹۱ ه-. ش.

[۱۴۳] (۲). سوره مائده، آیه ۶۷.

[۱۴۴] (۳). سوره توبه، آیه ۱۱۹.

[۱۴۵] (۱). سوره شعراء، آیه ۲۱۴.

[۱۴۶] (۱). سوره یونس، آیه ۳۵.

[۱۴۷] (۲). سوره رعد، آیه ۷.

[۱۴۸] (۱). شواهد التنزیل حسکانی، ج ۱، ص ۲۹۴ و دیگر مصادر معتبر شیعه و اهل سنّت.

[۱۴۹] (۱). مصادر شیعه و مصادر اهل سنّت از جمله مناقب خوارزمی، صفحه ۶۸؛ ینابیع المودهٔ قندوزی، جلد ۲، صفحه ۲۹۳.

[۱۵۰] (۲). مأهٔ منقبهٔ من مناقب امیرالمؤمنین ابن شاذان، صفحه ۱۷۷.

[۱۵۱] (۱). کتاب سلیمان بن قیس هلالی، جلد ۲، حدیث ۵۸.

[۱۵۲] (۱). دیدار با اعضای ستاد غدیر مشهد مقدس، تاریخ ۲۱/ ۷/ ۱۳۹۱ ه-. ش.

[۱۵۳] (۲). سوره مائده، آیه ۶۷.

[۱۵۴] (۱). تنقیح المقال مامقانی، جلد ۱، بیان خلیل بن احمد فراهیدی نحوی معروف.

[۱۵۵] (۱). ینابیع المودهٔ قندوزی، صفحه ۳۶.

[۱۵۶] (۱). تاریخ بغداد، جلد ۵، صفحه ۲۲۰؛ سیر أعلام النبلاء، جلد ۱۵، صفحه ۳۴۶.

[۱۵۷] (۲). سوره نجم، آیات ۴- ۳.

[۱۵۸] (۳). أمالی شیخ صدوق ره، مجلس ۲۸.

[۱۵۹] (۱). بحار الأنوار، جلد ۴۰، باب ۹۱، حدیث ۱۱۴.

[۱۶۰] (۲). این اشعار منتسب به شافعی است که در کتب مختلف نقل شده است از جمله: تاریخ الخمیس دیار بکری، جلد ۲، صفحه ۸۷؛ الغدیر علّامه امینی، جلد ۷، صفحه ۱۲.

[۱۶۱] (۱). منسوب به عبدالباقی فاروقی از مشهورترین شعرای قرن سیزدهم هجری در عهد عثمانی که در دیوان وی، صفحه ۲۶ آمده است.

[۱۶۲] (۱). المستدرک علی الصحیحین حاکم نیشابوری، کتاب الصّلاهٔ، جلد ۱، صفحه ۳۵۸؛ المناقب خوارزمی، صفحه ۴۸ و دیگر مصادر اهل سنّت.

[۱۶۳] (۲). شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، جلد ۱۲، صفحه ۸۳.

[۱۶۴] (۱). سفینه البحار، جلد ۱، صفحات ۱۷۰- ۱۶۹.

[۱۶۵] (۲). بحار الأنوار، جلد ۳۳، باب ۲۰، حدیث ۵۳۸.

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحیم
جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)
با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند
بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹
بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.
مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.
اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن

منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۶۰۹-۵۳به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹